

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Közös miniszteri tanácskozás.

Budapest, november 20.

Bienert osztrák miniszterelnök szombaton reggel Budapestre érkezik, hogy új méltóságában bemutatkozzék a magyar kormány tagjainak s vasárnap délelőtt Bécsben már közös miniszteri tanácskozás lesz, melyen Aehrenthalon kívül Wekerle és Bienert is úgy az osztrák, mint a magyar földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterek részt vesznek. A tanácskozás tárgya, mint a hivatalos jelentések mondják, a szerb és a román kereskedelmi szerződés s a törökországi bojkott-mozgalom lesz.

Évek óta nem volt a magyar kormány az Ausztriával folytatott tárgyalásoknál olyan kedvező helyzetben, mint most van, a mikor az osztrák birodalmi gyűlés pártjai lehetetlenné tették Bienertnek, hogy parlamentáris kormányt alakítson, a mikor tehát óriási többséggel rendelkező magyar kormány áll szemben olyan osztrák kormányval, a melyik nem bírja a birodalmi gyűlés bizalmát s a melyet ennek folytán a király csakis az ügyek vezetésével bízott meg, anélkül, hogy őket miniszterévé nevezte volna ki.

Mulasztás volna az, ha a magyar kormány a mostani alkudozások alatt ezt a kedvező helyzetet ki nem használná. Mikor tavaly a kiegyezési javaslatokat és a szerb kereskedelmi szerződést tárgyalta a két kormány, Beck báró egész ereje

abban kulminált, hogy Ausztriának erős parlamentáris kormánya volt. Ez akkora súlylyal esett a lábba, hogy a magyar kormány engedményeket volt kénytelen tenni a magyar követelések rovására. A magyar mezőgazdaságnak és a magyar iparfejlesztésnek legvitalisabb érdekei kielégítetlenek maradtak s a magyar parlamenti pártok kénytelenek voltak ebbe belenyugodni, mert joggal hivatkozhattak az osztrák kormány arra, hogy parlamenti kormány lévén, mögötte az osztrák birodalmi gyűlés áll.

Az osztrákok mindig ki tudták használni, ha a magyar kormányoknak a parlamentben kellemetlenségeik voltak. Szerencsétlenségünkre a legfontosabb kérdéseket akkor kellett a magyar kormányoknak Ausztriával tárgyalniok, amikor a parlamenti helyzetünk olyan volt, hogy a kormány csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta magát felszinen tartani. S akkor az osztrák kormány a legteljesebb kiméltelenséggel használta fel velünk szemben fölényét, míg ellenkezőleg, a magyar országgyűlésre mindig azt a feladatot hártották a kormányok, hogy az Ausztriának adandó koncessziók révén az osztrák kormányokat olyan sikerekhez juttatták, amelyek segítségével aztán az osztrák felfordulásnak elejét lehetett venni.

Valószínűnek tartjuk, hogy Bienert a vasárnapi tárgyalások alatt is meg fogja kísérelni ennek a kipróbált prakti-

kának alkalmazását, annál is inkább mert most a helyzet az osztrák kormányra nézve még talán kedvezőtlenebb, mint volt bármikor. Hisz nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a jelenlegi birodalmi gyűlés tette lehetlenné parlamentáris kormány alakítását, tehát nemcsak az osztrák minisztérium életének megmentéséről, hanem az általános választói jog hitelének visszaállításáról van szó. Régente, mikor csak kuriális alapon választott az osztrák nép, még valahogy csak mentegetni lehetett a világ előtt egy hivatalnok-minisztérium kinevezését, de mikor általános választói jog alapján összeült birodalmi gyűlés nyakára ültetnek imparlamentáris kormányt, ez alig valamiben különbözik a leplezett abszolutizmustól.

A magyar kormánynak ezúttal azonban nem szabad elődjeinek hibájába esni s nem szabad a magyar nemzettel megfizetnie azt az árt, amelyért az osztrák birodalmi gyűlés hajlandó lesz a Bienert-kormányt életben hagyni. Mert most, mikor arról van szó, hogy a Bosznia és Hercegovina annexiójáról szóló javaslatot a monarchia tekintélye kedvéért Ausztriában sem lehet a 14. szakasz segítségével törvényerőre emelni, hanem annak parlamentáris elintézése szükséges és amikor az osztrák pártok már előre fenyegetőznek, hogy ezt lehetlenné teszik, nagy a veszedelem, hogy Bienert a vasárnapi tárgya-

A régiek lakmározásai.

Irta: dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

A piszkos korcsmáktól eltekintve, az ókor teljesen nélkülözötte a mai fényes és pazar berendezésű „hotel”-eket, nem csoda tehát, ha annál melegebb volt a vendégszeretet, mely telepontját a középkorban érte el, mikor a nagy urak kastélyaiban óriás tűzhelyeken naponta nagyszámu vendégsereg számára sütöttek és főztek. Mig azonban a régi római gavallér rendszerint csak kisebb számu (8-9) vendéget hívott meg, a középkorban nagy a vendégek száma, hiszen nagy napokon — névnap, esküvő stb. — az egész vidéket hívták vendégül; mikor megesezt, hogy 30000 embert megvendégeltek. De míg Rómában csak férfi-dinereket rendeztek s a hölgyeket mellőzték, a középkor vendégségein minden gavallér mellé egy hölgyet ültettek. A kis ókori ebédlőkben — miyeneket Pompejiben láttam — amugy is kevés ember fért meg, holott a magyar „ebédlő-paloták” igen tág helyiségek voltak, melyek a vendégek nagy számát képesek voltak befogadni. És ezen ebédlők még a XIX. század első felében is nálunk sok vendégnek adtak helyet, világszerte ösmeretes a magyar vendégszeretet.

Az asztalnak pedig mindenkor fontos volt a rendeltetése. A társulásnak ez egyik eszköze s a művészetek, erkölcsök, gazdasági, sőt politikai szempontok egyaránt itt kifejezésre jutnak. Az ókor az asztalt szent jelleggel ruházta fel, mert nem csupán gasztronómiai, vagy epikurei szempontból ítélték meg, de vallási, erkölcsi és

hazafias eszmék termő talajának nézték. A későbbi magas izlés és előkelő igények folytán az asztal luxusát véve figyelembe, — a dekoratív művészetek, ének, zene és tánc s a társalgás szelleme itt fejlődött. A középkor az asztalt oly szórakozási középpontá emelte, melyben a költői bájak nem hiányozhattak, a fül, szem és a képzelőtehetség az ókorban nem ösmert mesés gyönyörökben uszott. Mátyás király asztalánál vidám tárgyakról komolyakra, ezekről tréfásokra tért a beszéd, az élcz a társalgás fűszere vala. A magyar szabadságharc befejeztével az asztal valóságos politikai harctér lett, hiszen a közszabadságok eltemetése folytán csak itt lehetett tervezni, elindítani a harca során. Csakhogy, mint alább meglátjuk, a dolgoknak bünös oldaláról is fog kelleni beszámolnunk.

Gazdasági és higiéniai szempontból igen fontos kérdés az, mit és mennyit fogyaszt valamely társadalmi osztály. Az ókoriak főleg disznóhúst fogyasztottak. A marhát, mint ekeálatot, már pietásból kevésbé ölték le, a gurmánok pedig nem igen kedvelték. Disznó után jött a borjú, birka és a szamárhús. A vadak közül a vaddisznót, az őzet és a nyulat kedvelték. Aztán következtek a házi madarak, liba, kacs és kappan. A nyulról azt tartották, hogy pecsenyéje szépit. A pástétomok sok fajtát ösmerték, de békacombot és teknősbékát még nem élveztek. Nálunk az étlap a magyar nemzeti konyha minden specialitását felölelte. Szalonás, zsiros, fűszeres ételek meglepő változatosságban s még nagyobb tömegekben — mint az összes akkori európai uraknál — kerültek asztalra s a hus, liszt, tojás s más eleségek, me-

lyet lakomaikon elfogyasztottak, bámulatba ejti a mai kor embereit, kik közül már kevés az igazi nagy evő. Látjuk ezekből, hogy a rómaiak menüje nem áll a mai legelőkelőbb menük mögött. Aztán következett a nagy és végtelen ivás. A rómaiak egyébként a görög orvosok tanácsára, a végből, hogy a menut, mely huszonegy fogásból is állott, végigehették legyen, az evés közben, vagy azután hajtószeret használtak, mely eljárás a mai gavallér étvágyát, mint undorító, megrontaná.

A nagy ebédek a rómaiaknál 3-4 órán át tartottak, de a hosszú szünetek alatt a szellemet és a szívet élénkítő pompás borokat itták, melyeket jégbe vagy hóba hűtöttek, de vízzel keverve fogyasztottak. Hat éves görög és tizenöt éves kampániai boroknak adtak elsőbbséget, melyekből aztán oly sok elfogyott, hogy a szabadszáju hangos beszédek miatt a háziaszsonynak vissza kellett vonulnia. A középkor asztala még zajosabb és mindenestre durvább volt. Német, francia és angol lovagok iszonyukat itták s a hölgyekkel szemben teljesen megfélemedtek az illem szabályairól, bár az akkori hölgyek sokkal több ostromot és durvaságot bírtak el, mint a régi római nők. Nálunk is a nehéz ételek után rengeteg bort, sört és savanyuvizet fogyasztottak. Férfiak, nők, sőt gyermekek még a XVII. században nálunk oly sokat ittak, hogy a mértékletlen ivás, valamint a velejáró testi és erkölcsi bajok a komolyabb gondolkozókat keserü panaszra és gunyolásra indították. A pap intő szava, a verselő élcei és az orvos tilalma hatástalanul hangzottak el. A rómaiak, mikor jóllaktak a „meridiatio” (délutáni alvás) karjaiba vetvén magukat, 1-2 óra

g-cédulát

is, brillantot, arastót, ókaszit és veszek. Kortéssz Budapest, VII. Ály-utca 85. sz. számdm 95-48.

hülésből

hurutos bajok-aljlon Réthy-féle Ara gyógyszer-60 fillér.

KTRO-

OTOROK

magyságban, ál-nagy raktár

b Lipót,

DAPEST,

renas-tár 17. sz.

Isőreandó

ROYAL

siőgépeket

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-930-940-950-960-970-980-990-1000

0-10-20-30-40-50-60-70-80-90-100-110-120-130-140-150-160-170-180-190-200-210-220-230-240-250-260-270-280-290-300-310-320-330-340-350-360-370-380-390-400-410-420-430-440-450-460-470-480-490-500-510-520-530-540-550-560-570-580-590-600-610-620-630-640-650-660-670-680-690-700-710-720-730-740-750-760-770-780-790-800-810-820-830-840-850-860-870-880-890-900-910-920-

lások alatt olyan gazdasági engedelményeket akar majd kicsikarni a magyar kormánytól, hogy ezeknek fejében legalább az annexiós javaslat parlamentáris letárgyalását fogja az osztrák pártoktól megkapni.

Nemcsak arról van szó, hogy Szerbiával kötött s december 31-ikéig ideiglenesen életbe léptetett kereskedelmi szerződés meghosszabbított-e, hanem arról is, hogy most kezdődnek a kereskedelmi és vámtárgyalások Romániával s hogy ezeknek a tárgyalásoknak folyamán, ne csak úgy mint eddig, tisztán az osztrák érdekek respektáltassanak, hanem arról is, hogy a magyar mezőgazdasági termelés a kellő és az eddiginél erősebb védelemben részesíthessék s hogy a magyar iparfejlesztésre fordított milliók ne tétessenek illuzóriusakká a Romániával kötendő szerződés útján, mint ahogy illuzóriussá tette a Szerbiával kötött szerződés.

Elég áldozatot kellett már eddig is hoznunk a monarchiáért és az osztrák parlamentarizmus megmentéséért, lehetetlen, hogy azokat már a magyar kormány is meg ne sokalja. S mikor politikai tekintetben a függetlenségi párt annyi koncessziót tett, legalább gazdasági téren kapja meg ennek ellenértékét s legalább gazdasági megerősödésünk és gazdasági függetlenségünk garanciáit szerezzük meg, de nem illuzórius biztosítékokkal, hanem intézményekkel. A helyzet kulcsa ezuttal ismét a magyar kormány kezében van s a nemzet reméli s elvárja, hogy a jelenlegi kormány jobban ki fogja használni, mint hasonló helyzetben az elődei felhasználták.

Budapest, november 20.

A képviselőház holnap, szombaton, délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen folytatja az 1909. évi költségvetés tárgyalását. A holnapi ülésen válaszol Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter Pinterovics Antalnak; Wekerle Sándor miniszterelnök pedig Mezői Vilmosnak a budapesti lakászsora; Hoffmann Ottónak a Rákóczi-al-

között délután egész Róma aludt s éppen ez volt azon óra, mikor Alerich Rómát meghódította. Nálunk ebéd és vacsora összefolytak az ivás közben, mely aztán eltartott reggelig — a rómaiak csak éjjeli 12 óráig dorbézoltak, — hogy délből újra kezdődjék. A társalgás, melyet az ivók folytattak, nem volt választékos s a beszélgetés olyan tárgyakról és oly feszelen modorban folyt, hogy sokszor ama kor egyáltalán el nem kényeztetett hölgyei sem hallgathatták. Valamint a német lovagok ily mulatozás közben oly és annyi trágárságot hallattak, mely a mai parasztházban soha nem hallható; éppúgy mulattak a magyar gavalérok is.

Mint a régi rómaiaknál, úgy nálunk is egymást érték a pohárköszöntők, mikor is az öblös kupákat — a német bursok módjára — fenéig ki kellett üríteni. A sok utálatos, megszokott, közönséges toasztokra nézve mondta az egykori író: „ha az ellenséget italbeli köszönetekkel megverhetnénk, hamarabb végben mehettének az ország dolgai!” Egyébként a középkor egész Európában a toasztok kora vala. A vacsora volt a főétkezés, mikor a lovagok, hölgyek és papok fürdőt is kaptak. Rengeteg virágot használtak fel ilyenkor és szép római szokás szerint a plafon megnyilván, gazdagon terített asztalokat eresztettek le. Keressük fel már most az együtt ülő fényes társaságot s nézzük, miképpen ment végbe az étkezés. A villát az ókoriak még nem ösmerték, mely evőeszköz az egész középkorban is mindenütt hibázott. Nálunk a drágábbnál-drágább arany és ezüst edények egész halmaza a polgári családoknál is előfordult, de villa teljesen hiányzott, melynek nem létében Mátyás király is újjával evett, mint az

bummal üzött visszaélések; Bródy Ernőnek és Ábrahám Dezsőnek a bankkارتel és több horvát képviselőnek egyéb horvát ügyek tárgyában beteresztett interpellációjára.

A főrendiház ülése. A főrendiház e hó 27-én, pénteken ülést tart, amelyen a képviselőház által elfogadott törvényjavaslatokat tárgyalja. Ezek a következők: a csekkről, a kereskedelmi üzletek átruházásáról, a főváros fejlesztéséről, a vízi beruházásokról és a borhamisításról szóló javaslatok.

A közös miniszteri értekezlet. Mint ismeretes, vasárnap Bécsben közös miniszteri értekezlet lesz. Az értekezlet kezdete délelőtt 10 órára van kitűzve. A közös miniszteri értekezletre, amely báró Aehrenthal közös külügyminiszter elnöklésével a külügyminiszterium palotájában fognak megtartatni, dr. Wekerle Sándor miniszterelnök szombat éjjel 10 órakor utazik Bécsbe, dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter pedig már a szombat délután 5 óra 15 perczkor induló gyorsvonattal indul. A tanácskozáson a gyengélkedő Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert Sztéryenyi József államtitkár fogja helyettesíteni.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten. Báró Bienerth osztrák miniszterelnök, mint már jelentettük, holnap Budapestre érkezik. Báró Bienerth udvariassági látogatást tesz a kormány tagjainál s este hat órakor a miniszterelnök ebédjére hivatalos. A miniszterelnök ebédjén résztvesz a kormány minden tagja Kossuth Ferencz és Darányi Ignác miniszterek kivételével. Kossuth Ferencz egészségi állapota miatt még nem hagyhatja el a szobát, Darányi Ignác pedig még a délután folyamán Bécsbe utazik.

A választójogi reform ismertetése a külföldön. A Lipcsében megjelenő „Illustrierte Zeitung” ma megjelent száma vezető helyen „A magyar választójogi reform” czimvel három hasábos cikket közöl gróf Thorotzkay Miklós országgyűlési képviselő tollából és ezzel kapcsolatban a választójogi törvényjavaslat benyújtása alkalmából hozza gróf Andrássy Gyula belügyminiszter arcképét. Thorotzkay Miklós cikke behatóan és erős érveléssel bizonyítja, hogy gróf Andrássy reformjavaslata milyen óriási vívmány az ország minden rétegére nézve és hogy mennyire érvényre juttatja a jogegyenlőség elvét az ország lakosságának minden nemzetiségi és társadalmi osztályaival szemben. A cikkíró párhuzamot

a régi rómaiaknál is szokásos volt. S míg a külföldön két személy (nő és férfi) szed egy tálból és iszik egy pohárból, nálunk ősi szokás szerint egy nagy tálban hordják fel az ételeket s ebből vettek valamennyien, még pedig ujjakkal. A rómaiaknál nagy súlyt vetettek a szalvétákra, minden vendégnek sok szalvéta jutván, kik aztán zsiros kezeiket ezekkel letörölték s a szolgálk minden étel után a vendégek kezét megmosták. A német és francia kastélyokban mindenki az abrosz egy darabjába megtörli kezét s villa helyett ujjával eszik. Nálunk, hogy a lecesepegő lével be ne piszkolják magukat, ügyesen levágott kenyérszeleteket tartottak az étel-darabka alá, mialatt szájkhoz vitték. Az egyes fogások végén — az udvarnál is — az étkefgők tálakban illatos vizet hordtak körül s kiki ebben mosta meg ujjait. Magától értetődik, hogy a tisztaság ezen fajtát csak gálaebédeknel alkalmazták. A tálalás előtt való felszélésnek éppúgy, mint a rómaiaknál, pontos szabályai voltak. A magyar főpapok — kik mesés lakmározásokat rendeztek — és főurak asztalánál, mint mindenütt Európában, előre megkóstoltak minden ételt.

Igen érdekes részét képezték az asztalnak a különböző szórakozások. Már az antik kor házigazdája (görög, római) asztalzenéről gondoskodott (kórus, vagy orchesztrum), aztán következett szerelmi dalok szavalata, majd ismét mesés szép lányok tánca és daliák bajvivása mulattatta a vendégeket. Ha pedig megnyílt a plafon, a bámuló vendégekre virágos hullott alá. Végül következett az ajándékok kiosztása, melyek azonban nem voltak éppen értékesek, de lélekvidámítók. Előfordultak azonban örült em-

von a miniszter és nagynevű atyja között, s kimutatja, hogy amint az 1867-ben Deákkal együtt megvetette a modern Magyarország alapját, méltó fia most a szociális haladás biztosítékait teremti meg; megnyitván a politikai küzdőtér sorompóit az ország minden lakosa előtt.

Koalíziós értekezlet. A koalíziós pártok holnap, szombaton délután hat órakor a függetlenségi pártkörben értekezletet tartanak, amelyen a bortörvényt tárgyalják.

Vrbanics bankvéleménye. Dr. Vrbanics Ferencz zágrábi egyetemi tanár és országgyűlési képviselő ma adta át bankszakértői véleményét gróf Batthyány Tivadarnak, a képviselőház bankbizottsága elnökének. Szerinte csakis a mostani közös bank volna képes a horvát-szlavon királyság gazdasági céljait kielégíteni. Hangsúlyozza, hogy akár közös marad, akár pedig önálló lesz a bank, Horvátország különös fontosságú gazdasági érdekei határozottan megkívánják, hogy azok a bankkérdés jogi szervezésénél külön figyelembe véssenek. Ez okból a bankszakértő Zágrábnak bankfőintézetet követel, melynek egész személyzete horvátokból és szlavo-nokból álljon. És anélkül, hogy a bankbizottság általi feladott kérdőpontokra válaszolna, tiz pontban sorolja fel a horvátoknak a jegybank-üggyel szemben felállított nemzeti követeléseit, melyeknek az utolsójában a bank tiszta jövedelméből is aránylagos részt kér Horvátország részére.

Küldöttségek Sztéryenyi államtitkárnál. A budapesti borbélymesterek és borbélysegédek kettős küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Sztéryenyi József kereskedelemügyi államtitkárnál. A borbélymesterek nevében Rétyly Árpád, a segédek nevében Fülöp József terjesztette elő közös kérelmüket, amely arra irányul, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény keretében a borbély- és fodrász-üzletekre nézve a teljes vasárnapi szünetet rendeljék el, beleértve a fürdőben működő borbélyokat is. Sztéryenyi József államtitkár válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy a kérdést ilyen egybehangzóan és egyetértő módon kívánják megoldani a mesterek és segédek, mert a végleges rendezés csakis ezen az alapon lehetséges. — Enying község ipartestületének küldöttségét Bakó József orsz. képviselő vezette Sztéryenyi József államtitkár elé. A küldöttség kérte, hogy Enyingen a kereskedelmi kormány államköltségen berendezett és gépekkel ellátott asztalos-műhelyt állítson fel az asztalos-kisiparosok támogatására. Sztéryenyi József államtitkár készséggel helyezte kilátásba a kérelmi teljesítést és kiemelte, hogy a küldöttség kérelme találkozik a kormány intenczióival, mert a kormány iparfejlesztő politikájának is ez az alapja.

berek — Verus, Nero — kik egy ebédnél másfél millió korona értéket ajándékoztak el és sokan voltak, kik csupán megsütött éneklő-madarakért 25000 koronát áldoztak. Az örült asztalluxus egyébként már a köztársaság utolsó századában vette kezdetét.

A szórakozásokat illetőleg az angol, német, francia és magyar középkor is utánozta az antik népeket, csakhogy a középkor még nagyobb szafásu előadásokat honosított meg. Fényesen kivilágított és diszitett termekben megcsendült emberi hang és a hangszerek zenéje, szavaltak a hősök, hadihajókat mutattak be, nagy hadijátékok és lovasostromok gyönyörködtették a nézőket. Mindezek természetesen, pompás szindarabokat játszottak és mondhatjuk, hogy itt már operaelőadások és mutatványok születtek meg. Már nem egyházi zenével találkozunk itt, mert e zene profán jelleget vett fel, szolgálta az érzékiséget és a szenzualitást. A vendégség befejeztével mindig és mindenütt a commissatio, vagyis a tivornyázás következett. A rómaiak koszorukat tettek fejükre és megkezdtek a trágár beszédeket, melyeket már csak a szépséges rabszolganők hallgattak meg. Nem úgy a középkor gurmánjai, kik szép hölgyeik társaságában tivornyáztak. Akkor oly dolgok meg voltak engedve, melyek ma a közszemérmert sértenék meg. A nők szemérmetege idegen nővény volt, a milyen volt a nevelés, olyan volt az ember is. Az asztalnál a gavalérok szomszédnők mellébe nyultak, őket átölelték és megcsókolták. Már a tolette is kihívó jelleget öltött, a hölgyek melle és combjaik nyitva voltak. És a kor egyik jeles moralistája ezen tanácsot adta

között, s ki-
akkal együtt
ág alapját,
biztosítékait
ai küzdőtér
előtt.

ártok holnap,
lenségi párt-
bortörvényt

panics Fe-
gyűlési kép-
ményét gróf
ház bankbi-
ostani közös
lyság gazda-
hogy akár
ank, Horvát-
erdekei hatá-
kkérdés jogi
ek. Ez okból
tet követel,
l és szlavo-
bizottság által
pontban so-
nyel szemben
k az utolsó
nylagos részt

ál. A buda-
kettős kül-
viselőházban
államtitkár-
Árpád, a
tette elő kö-
a vasárnap
a borbély-
nap szünet-
működő bor-
titkár vála-
y a kérdést
on kívánják
a végleges
hetséges. —
égét Bakó
ny József
y Enyingen
berendezett
itson fel az
zterényi
kiltásba a
a küldöttség
val, mert a
z az alapja.

dnél másfél
l és sokan
madarakért
asztalluxus
ó százada-

gol, német,
ozta az an-
g nagyobb
Fényesen
megszendült
szavaltak
nagy hadi-
ödtették a
mpás fest-
almas szín-
hogy itt
k születtek
kozunk itt,
szolgált a
vendégség
ommissatio.
A rómaiak
ték a trá-
a szépsé-
em egy a
k társasá-
k meg vol-
met sérte-
degen nő-
olyan volt
rok szom-
ék és meg-
egyet öltött,
voltak. És
ácsot adta

A sürgősség és a költségvetés. A sürgősségi in-
dítványt mégis betérjesztik és pedig már holnap,
amely fölött a hétfői ülésen fognak szavazással dönteni.
Ma ugyanis egész sereg nemzetiségi és horvát képviselő
iratkozott fel a költségvetés általános vitájához. Így
azután széteszött a reménység, hogy a költségvetést
haamarosan letárgyalhassa a képviselőház. A jövő
héten csütörtöktől fogva délutáni ülések is lesznek
és a költségvetést, mint a tavasszal, nyolcz órán át
tárgyalja a Ház.

A főrendiház bizottságából. A főrendiház köz-
jogi és törvénykezési bizottsága ma délután öt óra-
kor Wlassics Gyula elnöklésével tartott ülésében
tárgyalta a csekkről, a kereskedelmi üzletek átruhá-
zásáról és a kivándorlásról szóló törvényjavaslato-
kat, amelyektől báró Rudnyánszky József ismer-
tetett. A kormány részéről gróf Andrássy Gyula
belügyminiszter, Günther Antal igazságügyminisz-
ter, Soós Pongrácz belügyminiszteri titkár és
Szikszay fogalmazó voltak jelen. A csekkör-
vényről Wlassics Gyula elnök kérdést intézett
a miniszterhez, hogy milyen stádiumban van a ke-
reskedelmi törvény revíziója. Günther Antal igaz-
ságügyminiszter kijelentette, hogy a revízió már
munkában van és a maga részéről jövő tavasszal
készen lesz vele; főként a kijátszásból eredő sérel-
mek orvoslása végett, tartja annak mielőbbi keresz-
tülvitelét szükségesnek. A bizottság a javaslatot ál-
talanosságban és részleteiben változatlanul elfogadta.
A kereskedelmi üzletek átruházásáról szóló törvény-
javaslatot Bernáth Géza kuriai másodelnök fel-
szólalása és az igazságügyminiszter válasza után,
szintén változatlanul fogadta el a bizottság. Ebből az
alkalomból Wlassics elnök elismerőleg emelte ki
az igazságügyminiszter részéről követett azon eljá-
rást, hogy az élet követeléseire alkalmazkodva, no-
velláris intézkedésekkel siet a legégetőbb hiányokon
segíteni és nem várt a gyökeres revíziók alkalmára.
A kivándorlásról szóló törvényjavaslat vita nélkül
elfogadtatott s a felolvasott bizottsági jelentések is
észrevétel nélkül hitelesítettek.

A fiumei püspökség. Fiuméből jelentik: Za-
nella Richárd képviselő és Vio podeszta ma Ró-
mába utaztak pápai kihallgatásra. A kihallgatáson
kérni fogják Fiumének a zenggi horvát püspökség-
től való elválasztását. Illetékes körök nyilatkozata
szerint mindent elkövettek a kérdésnek Fiume és az
állam érdekeit egyaránt kielégítő megoldása érde-
kében.

Interpelláció a kivándorlási ügyünkségekről.
Hentz Károly országgyűlési képviselő ma inter-
pellációt jegyzett be, amelyben a kivándorlási ügy-
nökségek botrányait és a kivándorlás körül felme-
rült anomáliákat hozza nyilvánosságra. Az interpel-
lációra a Ház holnapi ülésén kerül a sor.

a hölgyeknek: „de ne permettre a aucun hom-
me, autre que leur mori, de les embrasser sur
la boudre, on de leur mettre la mains dans le
sein; de ne se découvrir ni la gorge, ni les jam-
bes, de boire avec mesure; de ne point jurer, ni
mentir, ni voler; d'user de modestie lors'que
elles luttent avec des hommes.“ Nálunk is ren-
deztek balleket, fényes farsangos lakodalmat,
álarczos, jelmezes mulatságokat, a mostani élő-
képek mintájára, melyekben a környék uri tár-
saságának színe-íava szokott szerepelni s a mu-
latságra számos néző kapott meghívást. S a
mulatság nálunk ugyanaz volt, mint akár a
durva pflzi lovagoknál, vagy a francia kasté-
lyokban. Az elhanyagolt nevelésű nőink sok min-
dent megengedtek a férfiaknak, kik éltek bőven
a vad szabadsággal.

Mint az ur az ifjakra, úgy az asszony a leá-
nyokra sem viselt gondot, mondja Zrinyi Mik-
lós. A leányok napestig henyélnek, vagy a kert-
ben táncolnak. Sokat állanak az ablakban, csók-
ot dobálnak le az ifjaknak s még a templom-
ban is csak suttognak, csintalankodnak. Nines
az a parasztház, melyben annyi trágárságot hal-
lani, mint egy zászlós ur, vagy akármely gróf
asztalánál, mert ott csak háromféle ember kap
helyet: a nagy ivó, a hazug hízelkedő és a trág-
gár beszédű.

És azon idöket, mikor a barbár erőszakos-
kodás, az alsóbbnak megvetése, nemzetgyilkos
iszákoskodás, a nőerény kigunyolása, a személyi
szabadság eltírása, a hitvány henyelés jelle-
mezte a társadalom uralkodó osztályait, mond-
hatjuk „rég jó idöknék?“

A politika világából.

Budapest, november 20.

Áramlatok a függetlenségi pártban.

Azok az áramlatok, amelyek — mint je-
leztük — a függetlenségi pártban már huzamo-
sabb idő óta észlelhetők s amelyek úgy kezdőd-
tek, hogy az agrár-konzervatív elemek tulsuly-
ra jutása tömörülésre készítette a párt eredeti
programjához ragaszkodó liberális gondolko-
zású tagokat, ma nyíltan is kifejezésre jutottak.
A kitérésre közvetlen okot a bizottsági tagsá-
gokra való jelölés dolga adott, amely miatt az
elkeseredés már hosszabb idő óta terjed. Az
agrár-konzervatív csoport ugyanis már harmad-
fél esztendővel ezelőtt, közvetlenül a választások
után, magához ragadta a vezetést és elhelyez-
kedett a párt intéző-bizottságában, amely az
összes jelöléseket a pártértekezleteken ajánlani
szokta. Tette pedig ezt olyan módon, hogy
minden bizottságba a maguk embereit ajánlot-
ták s a jelölő ívet az utolsó pillanatban osztot-
ták ki a tagok között, akiknek ekkor már nem
is volt alkalmuk azon változtatni. Az elégtelen-
kedés e miatt már régebbi keletű volt, de most,
amikor a választójogi és az annexiós bizottsá-
gokat választották és a Nagy Emil-féle csoport
a párt legalkalmasabb és legkiválóbb tagjai he-
lyett egyszerűen önmagát jelölte, az elkeseredés
olyan fokra hágott, hogy végre is kitérésre ke-
rült. A képviselőház mai ülése folyamán a te-
rem közepén nagy csoport verődött össze,
amelyben elég élesen tárgyalták ezt a kérdést
Ugron Gábor és Hoitsy Pál függetlenségi
alelnökök előtt a többi között Kmety Károly,
Gál Sándor, Hédervári Lehel, Kállay Tam-
ás, Zakariás János és mások. Az alelnökök
azzal nyugtatták meg az elégedetleneket, hogy
a legközelebbi bizottsági tagválasztás előtt meg-
vitatják a pártban a dolgot és az elnökség or-
vosolni fogja a panaszokat, azokat pedig, akik
jogosan számot tartanak a tagsági helyekre, a
jövőre mellőzni nem fogják. Ez azonban nem
nyugtatta meg az elégteleneket, akik abban
állapodtak meg, hogy a függetlenségi párt egyik
legközelebbi értekezletén szóvá teszik ezt az
anomáliát és végleges rendezését kéri a bizott-
sági tagságok kérdésének. A függetlenségi párt
legközelebbi értekezletén ki fogják mondani,
hogy ezentúl a jelölő-bizottság háromszor annyi
jelöltből állítsa össze a jelölő-listát, mint amennyi
tagja a bizottságnak van. A háromszoros
listából fogják majd kiválasztani a jelölteket.

A liberálisan gondolkodó párttagok, akik
különben gondosan vigyáznak arra, hogy a zsi-
dó vallású képviselőket távol tartsák maguk-
tól, attól tartanak, hogy a választójogi bizott-
ságban nagy erőfeszítést kell majd kifejteni,
hogy gróf Andrássy javaslatának reakciós-
sá változtatását megakadályozzák.

A talpa.

A képviselőház folyosóján ma délben a zárt
ülés izgalmai kísértettek. A talpa volt az oka
az izgatottságnak, mert Farkasházy Zsig-
mond tegnapi beszédében, a költségvetésről be-
szélve, a vasúti talpfaszállítások miatt pikáns
izien kellemetlenkedett a kereskedelmi kör-
málynak és az állítólagos közbenjáró képvise-
lőknek. Különösen a néppárt használta föl az
alkalmat, hogy tüzeljen a zárt ülés mellett.

— Teljes világosságot kell követelni! —
hangoztatta Rakovszky István. — Tudni
kell, kik azok a képviselők!

A hatás nem is maradt el. Lázár Pál és
Laehne Hugó hirtelenében megszövegezték a

zárt ülést kérő ívet és megkezdték az aláírások
gyűjtését. Az iv beadására azonban nem ke-
rült a sor, mert Sztérényi József államtit-
kár, akit a mozgalomról értesítettek, nyomban
közölte a képviselőkkel, hogy a mai ülésen föl-
szólal és tisztázza a talpfaszállítások ügyét. Az
államtitkár ezt meg is tette és bebizonyította a
kőszá hiesztelések rosszakaratu és célzatos
alaptalanságát. Habár egyáltalában nem helye-
selhető, hogy a talpfaszállítások egy részét egy,
bécsi cégnek adták ki, az kétségtelenül kide-
rült, hogy a kereskedelmi kormány egészen kor-
rekten járt el. Sztérényi teljes részletességgel
tárta föl az egész kérdést, előterjesztette az
összes adatokat, nyomatékosan hangsúlyozta,
hogy közbenjáró az ügyben egyáltalában nem
szerepelt. A gazdátlan hiesztelésekről, ame-
lyeknek valószínűleg ezután sem akad gazdájuk,
egész világosan kiderült, hogy ellenkeznek az
igazsággal.

A balpárt — jelöl.

A feloszlásnak indult balpárt új életerőt
nyert a felajánlott tizenegy bizottsági tagságból
és ma már jelölő-értekezletet is tartottak. Sőt,
annyira belejött a jelölésbe, hogy olyan bizott-
ságokba is jelölt, amelyekben nem is kaptak he-
lyet. Szóval úgy csináltak, mintha nem volna
semmi baj, pedig bizony a párt nagyon gyön-
gén áll. Hoffmann Ottó már bejelentette kilé-
pését, Lengyel Zoltán szintén elhagyja
őket és vele Benedek János, báró Tho-
rotzkay Viktor és Molnár Jenő is kivonul-
nak. Lengyelék arra számítanak, hogy a füg-
getlenségi pártból való kilépések és a pártonki-
vülick csatlakozása által mintegy huszonöt fő-
nyi új ellenzéki pártot alakítanak, amely aztán
megobstruálja a választói reformot.

A balpárt mai jelölő-értekezletéről ezt a je-
lentést adták ki:

A függetlenségi és 48-as balpárt ma este
hat órakor jözsefköruti helyiségében értekez-
letet tartott Babocsay Sándor elnöklése mel-
lett. A napirend előtt szó tárgyává tettek azok
a hiesztelések, amelyek a párt válságáról szól-
tak, amelyeknek tendenciózus és váltolán vol-
tát a tegnapi rögtönözött értekezlet már meg-
állapította. A felszólalások során konstatáltatott,
hogy a párt tagjai között teljes egyetértés és
harmónia uralkodik, mindössze két tag kilé-
péséről van szó. Ezzel kapcsolatban az elnök ki-
jeleníti, hogy Hoffmann Ottó hozzáintézett leve-
lében közölte kilépését a pártból. Az értekezlet
a bejelentést sajnálattal tudomásul vette, egy-
üttal megbízták Babocsay Sándor alelnököt,
hogy Lengyel Zoltánnal érintkezésbe lépve,
tisztázza ki, vagy ki nem lépésének kérdését.
Az elnök felkéri az értekezletet, hogy határoz-
zon a kormánypárt által felajánlott bizottsági
tagságok ügyében. Hosszabb eszmecsere után
az értekezlet a következő határozatot hozta:

A párt az összes üresedésben lévő bizottsági
tagsági helyeknek a kormánypárt részéről történt
felajánlásában az ellenzékkel szemben tanúsított
ellenséges irányzat lojális megváltoztatásnak jelét
lítja és abban a reményben, hogy ezen irányválto-
zás a feldult parlamentáris viszonyok rendes me-
derbe terelődésére fog vezetni és hogy a többség
az ellenzék minden árryalatának a parlamentariz-
mus alapelveiből folyó jogait a jövőben figyelembe
fogja venni; a felajánlott bizottsági tagságokat el-
fogadja, — annál is inkább, mert a bizottsági tag-
ságok előnyvel nem járnak, hanem csak a mun-
kálkodás kötelezettségét róják a párttagokra,
amely elől azok kitérni nem akarnak.

Ezután a jelöléseket egyhangulag a követ-
kezőképp eítették meg: Biráló-bizottság: Szap-
panos István. Bankügyi bizottság: Babocsay
Sándor. Közigazgatási bizottság: Csépan Géza.
Földmívelésügyi bizottság: báró Thorotzkay
Viktor. Könyvtári bizottság: Eötvös Károly.
Közoktatásügyi bizottság: Bozók Árpád. Kér-
vényi bizottság: Urav Miklós. Igazságügyi bi-

zottság: Nagy György. Kivándorlási bizottság: Pilsy István. Naplóbíró bizottság: Liptay Sándor. Számvizsgáló bizottság: Schriffert József.

A pártértekezlet elhatározta továbbá, hogy azon bizottságokba, amelyekben ezidő szerint üresedés nincs, de amelyekre nézve a pártnak szintén elismerten jelölési joga van, már most a következő jelöléseket ejti meg: Mentelmi bizottság: Eötvös Károly. Közlekedésügyi bizottság: Molnár Jenő. Pénzügyi bizottság: Farkasházy Zsigmond. Véderő-bizottság: Benedek János.

A képviselőházi jegyzőségre, melyhez való igényét a párt szintén fentartja, csak akkor fog a jelölés megtörténni, mikor az ülészak berekesztésével az üresedés beáll. Ezután az értekezlet elhatározta, hogy úgy a szigetvári, mint a bihari kerületben jelöltet állít.

Alkudozások a horvátokkal.

Az utóbbi időben ismét többszörösen felmerült az a hír, hogy a horvát-szerb koalícióval alkudozások indultak meg. Zágrábról jött az első jelentés, amely azt mondta, hogy a magyar kormány tárgyalásokat folytat a horvátokkal a békés kibontakozás érdekében. Ez a hír abban a formában felel meg a valóságnak, hogy a horvát képviselők a képviselőház megnyitása óta ismételtelen megpróbálták, hogy közeledjenek Wekerle Sándor miniszterelnökhöz.

Erfeszítésüknek annyi eredménye volt, hogy a miniszterelnök, akinek joviális modora általánosan ismert, udvariasan meghallgatta őket. És a horvátok szinte könyörögtek, hogy tegye lehetővé a békés kibontakozást. Nem követelték ők már semmit. Lemondtak minden követelésről, csak azt kérték, hogy báró Rauch horvát bánt bocsássa el a kormány. A miniszterelnök a kérelemre nem adott választ, de a kormány nem térhet el attól az állásponttól, hogy Horvátország minden ügyében a kormány a bán útján jár el. A horvát képviselőket a bánhoz kell utasítani és a kormány csak a bán előterjesztése alapján intézkedhetik.

Budapest, november 20.

A kerepes-gödöllői helyiérdekű vasut. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén két vicinális törvényjavaslatot és egy vicinális vasut engedélyezéséről szóló jelentést terjesztett be Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter helyett. A jelentés a kisilida-óradnai helyiérdekű vasut engedélyezéséről szól, a törvényjavaslatok egyike pedig a nagyszében-szentágotai helyiérdekű vasut engedélyezésére és a segesvár-szentágotai helyiérdekű vasutal való egyesítésére, a másik pedig a kerepes-gödöllői helyiérdekű vasutra vonatkozik. Az utóbbi törvényjavaslat szerint a kormány felhatalmaztatik arra, hogy a budapesti helyiérdekű vasutak részvénytársaság budapest-kerepesi vonalától Kerepes állomástól kiágazólag Mogyoród község határának érintésével a magyar kir. államvasutak gödöllői állomásáig vezető gőz- és villamosüzemre berendezendő helyiérdekű vasutvonalára engedélyt adhasson. Az indoklás a főváros élelmezése és lakásviszonyai szempontjából fontosnak és szükségesnek mondja ezen vonal kiépítését, annál is inkább, mert az államvasutak budapest-gödöllői vonala a túlságosan megnövekedett forgalmat nem tudja lebonyolítani. Az építési és üzemberuházási költségek 6,150.000 koronára rugnak; a tőke beszerzésére és a törzshálózatnak villamos üzemre való átalakítására 80 százalékos árfolyam mellett 4.5 százalékos kamatozású részvényeket szándékozik kibocsátani a társaság.

Achim jelöltsége. A bihari kerület parasztpártja ma délután népes népgyűlést tartott, amelyen a bihari kerület képviselőjelöltjévé Achim L. Andrást jelölték. Achim táviratilag válaszolt a bihari parasztpárt elnökének, amelyben értesíti, hogy a jelöltség elfogadását a békéscsabai parasztpárt vasárnapi gyűlésének határozatától teszi függővé.

Küldöttség a földmivvelésügyi miniszternél. Buzáth Ferencz orsz. képviselő vezetésével a szernjei ármentesítő-társulat 20 tagu küldöttsége tisztelgett ma Darányi földmivvelésügyi miniszternél. A küldöttség a társulatot, mint közérdekű intézményt, fentartandónak kérte nyilvánítani. Darányi Ignác

földmivvelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy ha a pénzügyi szempontok nehézségeket nem támasztanak, akkor a kérelmet teljesíti.

A t. HÁZBÓL

Irta: Bede Jób.

I. A kínai telefondrótok.

A kínai birodalom császáriának álmában megjelent vala a Mindenható és mondá neki:

— Birodalmad felett fényes ábrázatu dicsőséggel fogsz uralkodni, országaid megnőnek és népeid sokasodása a világot megtölti, a bajok megszűnnek és ellenségeid elpusztulnak. De a nagy boldogságért tenned kell valamit . . .

— Mi az, amit tennem kell? — kérdezi a császár.

— Nem sok — feleli a Mindentlátó. — Csak azért kell kezességet vállalnod, hogy Pekingtől Kantonig nem fogják ellopni a telefondrótokat a te kedvelt hived, szeretetreméltó alattvalóid. Igéred-e?

— Gondolkozni fogok felőle — felelte a császár.

Másnap a császárnak eszébe jutott az álma. Elmerengve gondolkodott a kedves perspektiváról és megrajzolta képzeletében az ármányok nélküli, elégedett, kiterjeszkedett és boldog birodalmat, aminek eléréséhez éppen csak annyi szükséges, hogy a telefondrótokat ne lopják el.

Hivatá birodalmának bölcseit, akiket hivatalosan minisztereknek neveznek és eléjük terjeszté a problémát, hogy megtanácskozza velük az ügyet. A miniszterek azonban féltékenyek voltak, miként a leányiskolai növendékek a rajztanára és ennél fogva a kabinet elnöke így szólott:

— Egyenkint hallgass meg bennünket, oh fejed bubjától lábad sarkáig igazsággal megtöltött nagy ur és magad dönts el, hogy melyikünknek tanácsa célravezető.

A császár belement az üzletbe és rang szerint először a miniszterelnököt hívatta, aki egyuttal pénzügyminiszter volt.

— Felsőges ur — mondta a miniszterelnök — mint a kabinet feje mindenelőtt azt tanácsolom, hogy csapd el a belügyminisztert.

— Ej, ej, hisz e miniszterem a kabinet legbecsületesebb tagja.

— Éppen azért, felsőges uram, csapd el és nevezd ki helyette egyet ama rablók közül, akik a közbiztonságot és vagyonbiztonságot veszélyeztetik. A publikum előtt népszerű az ilyen rendszerváltozás és esetleg be fog ütni a közmondás, hogy a tolvajokból lesznek a legjobb pandurok.

— És mint pénzügyminiszter mit tanácsolsz?

— Mint pénzügyminiszter azt tanácsolom: emeld fel az adókat, hogy legyen miből fedezni a telefonpóznák és drótok költségeit. Ezenkívül pedig az adóemelést folytán a nép rendkívüli módon el lesz foglalva a gonddal, hogy az adókat előteremtse és nem lesz ideje rá, ellopni a drótokat.

— Megfontolás tárgyává teszem a javaslatodat — szólta a császár. — Most elmehetsz és küldd be a belügyminisztert.

A miniszterelnök kerdajkot csinált és egy perc múlva befordult a belügyminiszter.

— Miniszterelnököm azt proponálta — szólta a császár — hogy a telefondrótok érdekében téged csapjalak el és az adókat emeljem föl. Mi a te javaslatod?

— Az én javaslatom, felsőges ur, egyszerűen annyi, hogy a miniszterelnökről hirdessük ki, hogy ő egy közönséges humorista. Ezenkívül pedig mesterségesen rontsuk el az ország-

utakat, úgy, hogy a lakosság ne férhessen hozzá a telefondrótokhoz és ha nem férhet hozzá a drótokhoz, akkor nem lohatja el a drótokat.

— Jöjjön az igazságügyminiszter — rendelkezett a császár.

Az őrségen álló katonai zenekar rázendített a kínai Gotterhaltéra és miután az ajtónállónak kezét nyujtott, belépett az igazságügyminiszter.

— Csak hagyja fenn őket — szólta a császár — és nem engedte, hogy a miniszter levegye három forint ötvenkrajczáros kalapiját.

Az igazságügyek öre minden bevezetés nélkül szólott:

— Minden telefonpózna helyett két póznát építtess s mielőtt a drótokat felhuznák, valamennyi parallel póznára huzzass fel egy-egy kínait előzetesen, elretentő például és az akasztott emberek mellére téss egy-egy táblát a felirattal: „Igy jár mindenki, aki drótot lop.”

Az igazságügyminiszter kiment és bejött a kereskedelemügyi.

A császár a maga kezével tolt feléje egy karosszéket:

— Ülj le kedves barátom és beszéljük meg ezt a dolgot.

— Köszönöm — mondá a miniszter — nekem nincs előterjeszteni valóm. Amit te gondolsz, az jó gondolat, amit te cselekszel, az legbölcsebb cselekedet.

S aztán a kultuszminiszter jött:

— Az egész birodalomban ingyen iskolákat kell létesíteni és templomokat építeni. Művelni kell a népet, lelkükbe beplántálni az erkölcsöséget és felelek róla, hogy ötven év múlva senkise fog lopni.

— Ötven év múlva? — kérdezi a császár.

— Igen, felsőges uram, ötven év múlva, vagy mondjuk koronaszámítással, száz év múlva.

— És addig?

— Addig összehívunk egy ánkéttét és tanácskozni fogunk afelől, hogy bérbeadjuk-e az Operát.

— Jöjjön a katoná-miniszter — parancsolta a császár.

Belépett a katoná minisztere czivilben és kard helyett egy nagy somfa-botot tartva a kezében.

— Legfőbb hadur! — szólott a miniszter a császárhoz — a biztonságot csak egyetlen intézkedéssel lehet megszerezni s ez az, hogy felemeljük a katonai létszámot és minden telefon-pózna mellé tíz katonát és négy ágyut állítunk.

A császár egy pillanatra örvendett a szónak, de a másikkban visszavonta az örömet és komor arcczal fordult a miniszterhez:

— Hány katonával és hány ágyuval kellene több?

— Ötvenezet póznához ötszázezer katoná és kétszázötvenezer ágyura lenne szükség.

— Az egy kicsit sok, kedves tábornokom, — vélte a császár — egyébként gondolkozni fogok erről a tervről is.

A hadügyminiszter elment. Jött a császár személye körüli miniszter.

— Én az emberek hiúságára appellálok — szólta előkelően — ajándékozod meg minden alattvalódat a valóságos belső titkos tanácsosi czimmal és akkor derogálni fog nekik, hogy olyan csekély értékű holmit lopjanak, mint egy-két méternyi telefondrótot . . . Akkor ők nagyobb kincsekre pályáznak s a drótokat nem bántják.

A személye körüli is eltávozott. Még a földmivvelésügyinek kellett volna jönnie, de az kimentette magát, mert egy hernyótenyésztési zsuron kellett résztvennie, melyet a pekinzi mágnások rendeztek.

A császár magára maradt és beletemetkezett a jegyzetek tanulmányozásába, melyeket az előterjesztésekről csinált. Az igazat megvallva, egy se tetszett neki. Már késő este lett, a gyertyákat is behozták, a vacsorát is felhordták, meg is ágyaztak és a császár még nem tudta, hogy mit mondjon majd a Mindenhatóknak, ha Ciszaka megint megjelenik álmában.

... Amig így töpreng, egyszer csak nesztől mögötte. A trónusa lába alól kibujt az udvari bolond.

— Apám — szól a császárhoz az udvari bolond — ne törd a drága fejedet. Mind szamarakat és megvalósíthatatlanokat tanácsoltak neked. Pedig igen nagyon egyszerű a megoldás. Ne csináltass telefont, az nem kerül semmibe és akkor legbizonyosabb, hogy nem fogják ellopni a drótokat.

II. A talpfák.

Ezt a mesét így (avagy ilyenformán) a képviselőház folyosóján beszélték el, amikor Bosznia annexiójáról volt szó. De alkalmazásával akkor elkéstek, mert az annexió be volt fejezve.

... Ma azonban ismét megújult a mese. Az üléssteremben tudniillik, valamint künn a képviselők csoportjában a talpfa-ügyet tárgyalták és hogy általában közszállításoknál hasznosuló protekció keres érvényesülést és pénzt. Sztérényi József államtitkár a gyanúsítottakat kimosdatta és a rájuk kent sártól megtisztítani igyekezett.

Mindamellett igazságnak az marad, hogy hasonló bajok ellen csak egyféleképpen lehet védekezni. Tudniillik, ha nem csináltatunk talpfákat.

Panamák, melyek nincsenek.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 20.

Két részre szakadt a Ház mai ülése. Az elsőt majdnem kizárólag horvát képviselők foglalták le a maguk számára, akik a költségvetéshez szóltak. Az ülés második részében Sztérényi József államtitkár válaszolt azokra a kérdésekre, melyek hetek óta bujkálnak és amelyeknek tegnap Farkasházy Zsigmond a Ház nyílt ülésében kifejezést adott. A talpfa-kérdés czimén ösmerik ezt az ügyet.

Sztérényi József elmondotta, hogy az államvasutak talpfa-szükségeit azelőtt évenként szokta beszerezni. De mert ennek a módnak bizonyos hátrányai vannak, elhatározták, hogy hosszabb időre kötnek szállítási szerződést. Árlejtést hirdettek. Ez tavaly történt. A bécsi Eisler-czég tett ajánlatot, melyet az összes törvényes formák betartásával tárgyalták és amelyet a miniszter csak az összes szakkörök kedvező vélekedése alapján fogadott el. Ennek az ajánlatnak az érdekében senki közbe nem járt semmiféle fórumnál. Igaz, hogy az Eisler-czég bécsi czég, de Magyarországon vannak az üzemei és erdei. Az ideai versenytárgyalás eredményét megsemmisítette a miniszter és újat rendelt el. Ez az új kizár minden közbenjárást. A tűzifa esetét is megvilágította az államtitkár s konstata, hogy itt sem történt inkorrekttség. A waggonhiányról azt mondotta, hogy ennek csökkentésére mindent megtett a miniszter és nem sikertelenül. Az újságok szubvenziója — ezt is szóba hozta ugyanis Farkasházy — nem emelkedett; ez a szubvenzió az államvasutak hitelesítési átalánya és nem egyéb, mint szimpla üzleti viszony tárgya. (Farkasházy Zsigmond megköszönte az államtitkárnak a fölvilágosításokat és még csak azt hangsúlyozta, hogy az

ilyen ügyek csak akkor egészségesek, ha a nyilvánosság szele éri őket.)

Az államtitkár nyilatkozatait nagy figyelemmel hallgatták a képviselők, akik, mikor Sztérényi beszélni kezdett, seregestül lepték el a padokat. Kijelentéseit helyesléssel fogadták; különösen az keltett megnyugvást, mely arról szól, hogy képviselők nem jártak közbe.

Az ülés első részében — mint említettük — a horvátok beszéltek. A tegnapi jelenetek ismét megismétlődtek. Minden látható ok nélkül egyszerre csak lármázni és ordítani kezdtek, majd pedig tapsoltak szónokuknak. Az elnök sürrün utasította őket rendre. A horvátokon kívül a szász Schuller Rezső beszélt a költségvetés mellett.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Vertán Endre és Raisz Aladár.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Wekerle Sándor miniszterelnök előterjeszti a számszék jelentését a múlt év utolsó és az idei év két első negyedében szükségessé vált tulkiadásokról. A kereskedelmi miniszter nevében beterjeszti továbbá a nagyszében—szentágotai és a kerepes—gödöllői helyi érdekű vasutáról szóló törvényjavaslatot, ugyszintén a kisilida—óradnai helyi érdekű vasutáról szóló jelentést.

Napirend szerint következik a költségvetés tárgyalása.

A költségvetés.

Lorkovics Iván az első szónok. Horvátul beszél. (Egyszerre csak óriási lármában tör ki a horvát csapat.)

Az elnök Lorkovicsot rendreutasítja s figyelmezteti, hogy ha így folytatja, megvonja tőle a szót.

Lorkovics Iván nagy tüzellel tovább beszél. (A horvátok újra szörnyű zajt csapnak.)

Az elnök: A képviselő ur a horvát igazságszolgáltatásról úgy beszél, hogy az már valóságos botrány. (Zaj.) Rendreutasítom és megvonom a szót. (Zajos helyeslés.)

Schuller Rezső (szász) azt fejtegeti, hogy amikor ő és elvbarátai a törzsröklési rendszer mellett foglalnak állást, nem ütköznek a liberális haladás elveibe. Összehasonlítja az individualizmust a szocializmussal s arra az eredményre jut, hogy az erők érvényesülését bizonyos korlátok közé kell szorítani. Ezt célozza a törzsröklési rendszer is. Dicséri a kormány szociális érzékét s a költségvetést elfogadja.

Surmin György horvátul hosszasan beszél a költségvetés ellen. A nagyszerb igaztási bünpörrel foglalkozik és támadja a horvát báni kormányt. (Beszéde közben a horvátok többször fülsiketítő lármát csapnak, tapsolnak és zsviúznak.)

Sztérényi József beszéde.

Tisztelt képviselőház! Méltóztassanak megengedni, hogy rekedtségem dacára a szőnyegen lévő törvényjavaslat tárgyalásán felszólaljak, de kénytelen vagyok a t. Ház szives türelmét igénybe venni abból kifolyólag, hogy Farkasházy Zsigmond t. képviselőtársam tegnapi beszédében három olyan kérdést érintett, amelyeket a kereskedelemügyi miniszter válasz nélkül egy pillanatra sem kíván hagyni.

Nem hagyhatjuk azokat választ nélkül azért sem, mert ama három kérdés egyike tulajdonképpen egy oly súlyos gyanút tartalmazott a függetlenségi párt tagjai ellen, amelynek tisztázását magamra nézve a párttal szemben, hogy úgy fejezzem ki magam, becsületbeli kötelességemnek ismerem. Érttem t. ház a talpfa-kérdést, amelylyel a tisztelt képviselő ur beszéde során oly képen foglalkozott, mintha itt visszaélések fordultak volna elő a kormány részéről, vagy pedig meg nem engedett eljárás képviselők részéről. Én tulajdonképpen még tisztelettel is tartozom a t. képviselő urnak, hogy ezt a kérdést érintette, mert ezzel alkalmat nyerünk arra, hogy ezen ügyet, amely a legszélesebb nyilvánosság előtt is igen sürűen a sajtó terén is gyanúsító tendenciákkal tárgyaltatott itt a t. Ház előtt a maga meztelenségében feltárhatom. A talpfa-ügy, t. Ház, tulajdonkép három fázisból áll. Az első fázis a múlt évben hirdetett versenytárgyalásból indult ki, melynek folyamán egy tízéves szerződés volt, melyet a kereskedelmi miniszter ur az államvasutak javaslatára az Eisler nevű czéggel kötött.

Közbeszólások: Magyar czég.

Sztérényi József: Itt kezdődik, t. Ház, a gyanúsítások egész sorozata.

Az Eisler-czég.

Az Eisler-féle talpfa-ügy 1907 áprilisból datálódik, amikor szabályszerű versenytárgyalás hirdette-

tett az államvasutnál oly módon, hogy egy-két-három-öt, sőt tíz évre is tehető ajánlat. Az államvasutak, t. Ház, azt a hibás rendszert követte a múltban, hogy oly nagy összegű beszerzéseket, mint a talpfa, évről-évre szerzett be. Nagyon természetes, hogy egy éves beszerzésnél, egy ilyen nagy összegű talpfa-beszerzésnél sem erdőgazdaság, sem vállalkozás úgy nem rendezkedhet be, hogy az idővel megerősödjen, — a polgári hasznót értem — üzletgá lehessen és ennélfogva az államvasut rátérít arra, hogy hosszabb szerződési tartamra is hirdet pályázatot. Ezen pályázatok értelmében az Eisler-czég, amely... (Zaj.) Azt a közbeszólást hallom, hogy bécsi czég. Igen, bécsi czég is, de mint a vizsgálat, melyet folytattunk, kiderítette, tizenhét év óta magyar czég és különböző magyar városokban üzletfelekkel rendelkezik és magyar erdősegeket vásárol kihasználás czéljából. (Zaj.)

Bocsánatot kérek, ezen argumentummal jó volna nekünk Magyarországon egyszer már komolyan leszámolni Mi nagy iparfejlesztésről beszélünk. És arról, hogy ipart kell csinálnunk. Nekünk az önálló vámtérületet kell előmozdítani, melyet nagy ipar nélkül nem tudunk megcsinálni. Mi utalva vagyunk a külföldi tőkére. De méltóztassék ezen az állapotokon segíteni és én azt állítom, hogy a kormány fogja a legjobb örömmel üdvözölni, ha magyar nemzeti tőkével csinálhatja. Már most az Eisler-czég pályázott ugyan ezen versenytárgyalásnál és az államvasut igazgatósága a miniszteriumhoz intézett felterjesztésében azt az ajánlatot elfogadásra ajánlja. Elfogadásra ajánlja azért, mert érzi legjobban, hogy ama évről-évre való szállítás, illetve a beszerzés kockázatos az intézetre és elfogadásra ajánlja azért, mert az államvasutak kimutatásai szerint gondoskodni kell nagyobb mérvű, hosszabb tartamú beszerzéséről, mivel az utolsó két évi kiírás alatt a tölgy-talpfák ára 135 százalékkal, a bükk-falpfák ára pedig 25 és 26 százalékkal, összesen tehát 61 százalékkal emelkedett, tehát az államvasut milliókra menő rizikónak volt kitéve akkor, ha a további emelkedésnek nem vágja utját azáltal, hogy hosszabb lejáratú szerződést biztosít.

Ezen ajánlata a vállalkozóknak nyílt ülésben — mert minden ily ügy nyílt ülésben tárgyalatik az államvasutaknál — tárgyaltatott, amikor az összülésben a pénzügyi kormányzat tagja nem járult hozzá ehhez a javaslatához, azt az aggályát fejezve ki, hogy 10 évi idő mégis túlhoszu és nem lehet tudni, vajjon a konjunkturák folytán nem változik-e ezen idő alatt az ár kedvezőbbé az államvasutak javára. Az összülés azonban a pénzügyi kormány képviselőinek felszólalása, illetőleg javaslata ellenére egyhangulag javasolta a miniszter urnak ezen ajánlat elfogadását, de a miniszter ur ezt a javaslatot nem fogadta el, hanem elutasította. És ezen elutasítás után, mielőtt az ajánlatokra nézve az államvasut a miniszteri döntést végrehajtott volna, az államvasutak igazgatósága a maga felelőssége tudatában, hogy itt súlyos pénzügyi kérdéssről van szó, amelylyel azonban neki kötelessége újból a szavát felvállalni, a miniszter urhoz egy újabb előterjesztéssel, 1907 szeptember 18-áról keltezte, amelyben a legrészletesebb számítások alapján kimutatta, hogy ez a tíz éves ajánlat, az államvasutak számára pénzügyileg a lehető legelőnyösebb, kéri tehát a minisztert, hogy rekonsziderálja az ügyet és döntson ehhez képest újból és a maga részéről pedig számszerűleg kimutatia az ajánlatnak pénzügyi előnyeit az államvasutak szempontjából és kéri, hogy mint legelőnyösebb ajánlatot, ezt méltóztassék elfogadni.

Ez a kérdés t. Ház beható tárgyalás alá vétetett és minthogy mindössze, szemben a 2.800.000—3 millió talpfa-szükséglettel, évi 400.000 talpfáról van szó, a miniszter ur az osztályok egyhangú véleménye alapján az államvasut ezen újabb előterjesztése következtében a tíz évre szóló ajánlatot elfogadta és megbizta az államvasutakat a szerződés megkötésével.

Ez t. Ház a kérdéses ajánlatnak a histórikuma, amelyhez csak annyit kívánok még hozzátenni és ez a punctum saliens e kérdésben, hogy ezen ügyben sem a miniszter urnál, sem nálam, se a meg-ejtett vizsgálat alapján az osztályban, se pedig — mert az államvasutakat jelentéstételre hívtuk fel — az államvasutak igazgatóságánál egyetlen közbenjáró nem szerepelt.

Barabás Béla: Engem meg is neveztek!

Sztérényi József államtitkár: ... Ebben az ügyben senki nem érdeklődött, ez az ügy tisztán aktaszzerűleg tárgyaltatott minden érdeklődés vagy közbenjárás és itt hangsúlyoznom kell, nemcsak képviselői közbenjárás nélkül, hanem magának a czégnek közbenjárása nélkül is. (Helyeslés.)

Hozzáteszem még, hogy a miniszter ur az ügyre vonatkozó összes aktákat bárkinek, akármtör szívesen rendelkezésére bocsátja. (Élénk helyeslés.) Sőt, ha a t. Ház kívánja, a Ház asztalára is letesz Méltóztassék a legmesszebbmenő nyilvánossággal bírálmi ezt a kérdést.

Az ideai versenytárgyalás.

A talpfa-ügy második fázisa az ideai versenytárgyalás volt, amelyet a miniszter ur megsemmisít

tett, mert amilyen rigorozus számításokat tett fel az államvasut igazgatósága hónapokon át ebben a kérdésben, de meg kellett semmisíteni azért, mert dacára ezen legmesszebbmenő átszámításoknak, annak következtében, hogy az ajánlatok nem fix állomásokra voltak téve, nem egyenlő időpontokra voltak megtevé, hanem ismét 1, 2, 3, 5 és 10 évekre, melyeknek átszámítása ilyen módon teljes megnyugvást, teljes nyilvánossági kontrollt nem tett volna lehetővé; minthogy hozzájárult még az is, hogy tudomásunkra jutott, hogy az ajánlati faarak túlmagasak, mert méltóztatik tudni, hogy a múlt év óta a fakeskedelemben a konjunkturák nagyon aláhanyatlottak és egészen más árakkal állunk szemben ma, mint a múlt évben, miután tehát meggyőződünk, hogy igen sok ajánlat irreális módon az államvasutaktól olyan árat kíván, amelyek ma nem indokoltak és miután a miniszter ur a legnagyobb súlyt arra fekteti, éppen ezen gyanúsítások folyományaképpen, hogy nyilvános kontroll alá helyezze a beszerzéseket, semmisítette meg az egész eljárást azzal, hogy új versenytárgyalást hirdetett.

Közölve lett egyúttal az is, hogy az illető helyi érdekű vasutal szemben — ha t. i. helyi érdekű vasuti vonalról van szó — mely egység-díjtétele van az államvasutaknak a szállításonkál. Ilyképpen meg lett mondva, hogy a tölgytalpfa csak magyar államvasuti állomásra szállítható, hozzáadva a szállítási költséget és meg van mondva, hogy a bükk-talpfa csak magyar államvasuti telítőtelepre szállítható be, amely telítőtelepek közül mindenkinek joga van odaszállítani, ahova a szállítás a legolcsóbb. Ennek következménye, t. Ház, hogy a versenytárgyalás alkalmával a legegyszerűbb módon sorrendet lehet megállapítani a szállítás tekintetében és az fogja megkapni, aki a legolcsóbb.

A waggonok.

Rátörök egész röviden a t. képviselő urnak egy állítására, amelyet csak azért említek még fel, mert a közönség szélesebb rétegét foglalkoztatja, értem a waggonok kérdését. (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő ur beszéde folyamán a kormányt támadta a waggonhiány miatt, azt állítván, hogy 19.000 waggon szükséges...

Farkasházy Zsigmond: 1906-ban!

Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár... volt szükséges és a miniszter ennek dacára csak 10.000 waggont szerzett be, vagyis a kormány nem teljesítette a szállítóközönség iránt tartozó kötelezettségét, mert ezzel az eljárással állandó waggonhiányra szolgáltatott okot.

T. Ház! A jelenlegi kormány waggonbeszerzése azon két és háromnegyed év alatt, amióta a jelenlegi kormány viszi az ügyeket, háromszorosan haladja meg a korábbi évek beszerzéseit, ha az utolsó öt évet vesszük alapul. De méltóztatnék figyelembe venni, hogy ha bárminő nagy volna a waggonszükséglet — mellékesen megjegyzem, hogy most félnyivel kisebb a hiány, mint a múlt években volt és panasz alig hallható (Mozgás.), itt-ott igen, amelyeket gyorsan orvosolhatunk — de bármilyen nagy volna a waggonszükséglet, lehetetlenség volna általában oly arányú waggonbeszerzésről gondoskodni, amely négy-öt hónapi szállítási határidőn belül az összes szükségletet kielégítse, mert ez oly tékeberuházást igényelne, t. Ház, amelyet hét-nyolc hónapig hevertetnünk kellene. Teljes lehetetlenség oly országban, mint a miénk, ahol a főforgalom négy-öt hónap alatt bonyolódik le, ezt az egész szükségletet most egyszerre beszerezni. (Ugy van!) A legnagyobb könnyelműség volna ez az állam pénzügyi helyzetével szemben, eltekintve attól, hogy a magyar állam forgalmi viszonyai sem engedik ma meg oly számú waggonok beszerzését addig, amíg a törvényhozás által megszavazott beruházásoknak folyamatban levő munkálatai, két-három év alatt, befejezést nem nyernek. (Helyeslés.)

T. Ház! Ha több waggont szereznünk be, mint amennyit a magyar állam forgalma elbírn, súlyosbítanók a helyzetet, mert oly torlódás állana elő a waggonok tekintetében, amelyet lebonyolítani nem volnánk képesek. (Mozgás.)

Hozzájárul, t. Ház, hogy az államvasutakon a waggonszükségletnél sürgősebb szükségletet kellett fedeznünk, nevezetesen a mozdonyszükségletet. Lehetnek waggonjaink bármily mennyiségben: ha mozdonyparkunk a forgalmat nem bírja lebonyolítani, a waggonokat nem tudjuk forgalomba hozni, így ismét csak minden előrelátás nélkül való költséget csináltunk volna, ami, azt hiszem, nem áll az ország érdekében. (Ugy van! Ugy van!)

A hirdetés-átalányok.

Végzek, t. Ház, csak a képviselő urnak még egy megjegyzésére kell reflektálnom. Fentartom magamnak, hogy a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalásánál a különböző oldalról felhozott egyéb megjegyzésekre is reflektáljak; csak egyről kell még megemlékezniem, mondom, amennyiben huszonegy óráig sem szabad nézetem szerint a magyar közönséget tájékoztatlanul, felvilágosítatlanul hagyni egy olyan állítással szemben, amely tévedésből indult ki. Ráth Endre: Rosszakaratból!

Szterényi József államtitkár: Lehet, hogy gyakran rosszakarat is van benne, de száműznünk kell mindenestre a félreértéseket és fel kell világosítanunk az országot. Ez a t. képviselő urnak az állítása, hogy (Olvassa): „Ugyancsak a kereskedelmi tárcahoz tartozik egy másik odiosus tétel: az újságok szubvencionálására fordított, ugynevezett államvasuti irodai és berendezési költségek. Emlékeztetem a t. Házat arra, hogy annak idején kimutattam, hogy amikor a szabadelvű rendszer ellen ezen tétel miatt oly heves ostrom indított, akkor ez a tétel két és fél millió korona volt. Ma pedig — mondja tovább a képviselő ur — a sajtó befolyásolására fordított két és fél millió korona felszaporodott három és fél millióra. Ez egészen bizonyos, úgy mondja, méltóztatnék a kereskedelmi költségvetést megnézni, ott három és fél millió korona szerepel irodai szükségletek czimén, a sajtó felvilágosítására szolgáló összeg, míg azelőtt ez csak két és fél millió korona volt. Ez el van ismervé az indokolásban is, méltóztatnék csak átolvasni.”

Tisztelt Ház! Oly súlyos vádat méltóztatott a tisztelt képviselő ur ebben mind a minisztériummal, tehát a kormánnyal, mind a sajtóval szemben hangoztatni, hogy ezt fel nem világosítani, azt hiszem, súlyos mulasztás volna. Hát a t. képviselő ur tévedésbe esett. Nevezetesen az egész összegre nézve, amelyet a múlt évi költségvetés tárgyalásánál méltóztatott megtámadni, nem ezen a czimen, mint ma, hanem, hogy a minisztérium hivatali szükségleteinek czime alá mintegy — bocsánat a kifejezésért, nem a képviselő ur mondotta, de én nem találom hirtelen más kifejezést — becsempészett volna a sajtószolgálat díjazására. Ezzel szemben mi nyílt kártyákkal játszottunk és a miniszter ur expressis verbis beállította a költségvetésbe, hogy az összeg hirlapi hirdetésekre is fordítatik, illetve, hogy ebből láttatnak el a hirdetések költségei is. A múlt évben éppen ennek hiányát méltóztatott megtámadni. Most ezt tisztáztuk és nyíltan közöltük, hogy a hirlapi hirdetések ez alá a rovat alá tartoznak.

Hivatkozok a t. képviselő ur azután az indoklásra, amelyből szerinte kitűnik, hogy igaza van, hogy a hirlapokra fordított összeg két és fél millióról három és fél millióra emelkedett. Hát engedelmet kérek, abban az indokolásban egyetlen egy betűt sem méltóztatott nekem megmutatni, amely ezt az állítását igazolná. (Igaz! Ugy van!) Csak az igaz, hogy maga a tétel, a budgetnek ez az alrova emelkedett ennyivel. Emelkedett igenis, de nem hirdetésekre, — ezen a czimen egy fillérrel sem emelkedett ez a költségvetés, — hanem emelkedett maga az összszerződés, a hivatali és irodai szükséglet. Méltóztatnék t. Ház az államvasutak költségvetését részleteiben is tanulmány tárgyává tenni és méltóztatnék télenként meggyőződni arról, hogy az anyagok és egyéb szükségletek ára 30—40 százalékkal emelkedett. Az összes nyomtatványok 30—40, sőt 50 százalékkal emelkedtek, általában a papirtól elkezdve emelkedett végig minden tétel. Ez és a hálózat-növekedés okozza az emelkedést, nem pedig a hirlapoknak nyújtott hirdetés díj. (Élénk helyeslés.) Magukat a hirlapokat illetőleg ki kell jelentenem, hogy a kereskedelmi miniszter ur teljesen szakított az általányszabással. (Halljuk! Halljuk!)

Nincsen igaza a t. képviselő urnak abban, amit e tekintetben mond, mert mi tisztán üzleti viszonyban állunk a sajtóval, még pedig nemcsak a kormányt támogató, hanem az azt támadó sajtóval is. Az államvasutak ott is közzik hirdetéseiket és nem szerződési általányszabások, hanem egyszerűen hirdetés költségek vannak (Élénk helyeslés.), amelyeket a lapok becsületesen megérdemelnek, de nem olyképp, mintha azért a kormányt támogatnák. A magyar sajtó sokkal nagyobb színvonalon áll (Ugy van! Ugy van!), semhogy ilyen kicsinyes hirdetésekkel megfizethetnek szolgálatát. Hirdetünk azért, mert az államvasutaknak a hirdetésekre szüksége van, de ettől eltekintve, semmiféle más viszonyunk a sajtóval nincsen. (Élénk helyeslés.)

Kérem a t. Házat, méltóztatnék ezeket tudomásul venni. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Félreértett szavak.

Farkasházy Zsigmond félreértett szavait kívánja helyreigazítani. Fölolvassa tegnapi beszédét és azt mondja, hogy a talpfaszállítás csupán „odiosus ügynek” nevezte. Köszöni az államtitkárnak, hogy az ügyet megvilágította. Figyelmezteti azonban arra, hogy maga az államtitkár elismerte, hogy a pénzügyi kormány közege kifogásolta a hosszú időre való szerződést. Tény, hogy a szállítást bécsi czég kapta meg, holott sok magyar pályázó is volt. Az államtitkárnak a közbenjárásról tett kijelentése a szót megnyugtatta. Ez esetből azt a következtetést vonja le, hogy gyanúsításokkal szemben legjobb védelem a nyilvánosság.

Éber Antal, Muzsa Gyula: Neveket! Tegnap neveket ígért!

Farkasházy Zsigmond: Nem ígért, ez nem áll. Említhetne forgalomba hozott neveket, de ezzel nem lenne senkinek sem szolgálatot. (Helyeslés.)

Az ülés ezzel két óraker véget ért.

Az adóreform tárgyalása.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 20.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt óraker Széll Kálmán elnökle alatt ülést tartott, amelyen a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, De és y Zoltán államtitkár és Papp Mihály miniszteri tanácsos vettek részt.

A bizottság mai ülésében folytatta a földadó-kataszter kiigazításáról és a földadó százaléknak megállapításáról szóló törvényjavaslat részletes megvitatását.

A bizottság beható vita után, melyben Wekerle miniszterelnökön és Széll Kálmán elnökön kívül Mérey Lajos, gróf Teleki Arvéd, Hammersberg László, Buzáth Ferenc és Holló Lajos vettek részt, a javaslat egyes szakaszait letárgyalta.

A bizottság ezután tárgyalás alá vette a házadóról szóló törvényjavaslatot.

Holtzy Pál előadó ismertette a javaslatot, amely a házadót sok tekintetben mérsékli, behozza a házadó-katasztert és megfelelő állapotokat teremt a házberadó és a házosztályadó terén. A javaslat a házadót sok helyen, ahol eddig igazságtalanul volt kivétve, üdvösen mérsékli.

Holló Lajos elismeri a javaslat nagy előnyeit, főképen azt, hogy arányosságra és igazságra törekszik. Attól fél azonban, hogy a javaslat által adóemelés vizünk keresztül. Kimutatást szeretne arról, hogy kb. mennyire fog emelkedni a házadó az új törvény következtében. Tulságos magasnak tartja az adókulcsot, annál is inkább, mert itt elitkolásnak helye nincs.

Széll Kálmán: De viszont a jövedelem állandó! Holtzy Pál: És nem kell érte dolgoznia!

Holló Lajos: A tulmagas adót a háztulajdonos különben is áthárítja a bérlőre és ez egyik oka a lakásdrágaságnak. A nagy adót tehát a nem saját házában lakó, minden teherrel megrakva, intelligencia fogja viselni. Nagyon czélszerűnek találná tehát a kulcs mérséklését.

Wekerle miniszterelnök vázolja az eddigi anomáliákat, amelyek folytán egyes városokat, melyek pedig részoláltak, sehogy sem vonhatunk házberadó alá, holott más szegényebb városok általános házberadó alá estek. A házadó kulcsa különben a külföldön is mindenütt igen magas, magasabb, mint aminőket a javaslat kontemplál, mert az a vidéki város, amely most már házberadó alá fog kerülni, előzőről a mérsékeltébb 11%-os adót fogja fizetni. Azokat a gazdák által csak vasárnaponként használt kis lakásokat nagyon alacsonyan veszik fel, úgy, hogy ezek adója már a házosztályadóhoz simul.

Szebeny Antal: Azt tartja, hogy a javaslat a házadót a földadónál sokkal terheesebbnek kontemplálja, annál inkább, mert a házadót még csak nem is kontingentálják.

Sághy Gyula a lakásdrágaságot nem tartja megoldhatónak az által, ha az adót 1—1½%-kl csökkentik. Nézete szerint az építési feltételeket kell könnyebbíteni az építési szabályzat megváltoztatásával.

Buzáth Ferenc helyesnek találja a javaslatnak azt a czélzatát, melylyel az aránytalanságokat megszüntetni akarja, de neki is aggodalma van, hogy rossz vért fog szülni, ha nagy tömegeket egy csapásra horribilis adóemeléssel sújtunk.

Wekerle Sándor miniszterelnök utal a javaslat-hoz csatolt kimutatásokra, melyek szerint ugy Budapestben, mint a vidéki városokban a javaslat szerint házadó terhe erősen csökkent. Az a változás, hogy egyes vidéki városok ezentul házberadó alá kerülnek, több embernek fog ott javára, mint hátrányára szolgálni. Az igazság az, hogy az általános házberadó alá nem eső helyeken a tényleg bérbeadott részreke szintén könnyítés van, mert az adó 11—9%-ra csökkent, úgy hogy tízannyi emberre szól a könnyítés, mint ahányat a törvény sújt.

Holló Lajos ismétli, hogy a nagy alföldi városokban utcásonként állnak a tanyákon lakó gazdák házai, akik azt bérbeadni ezentul sem fogják, hanem a nagy adó miatt eladják, a tanyákra huzódnak s ez által e városok fejlődését megakadályozzák.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nagy közgazdasági anomália az, hogy a vidéken lakóházakat bérbe nehezen adnak, hanem inkább maguk lakják a luxuriózus lakásokat, melyek a tanyai élet folytán hosszú időn át üresen állanak. Azáltal, hogy a bérbeadott házat kisebb adó terheli, a kormányelnök ösztönözni óhajt arra, hogy a bérbeadás által gazdaságosabb berendezkedés jöjjön létre.

Széll Kálmán elnök a javaslat általános vitáját befejezettnek nyilvánítja és a tárgyalás folytatását hétfőn délután öt órára halasztja.

A bortörvény.

— A közgazdasági bizottság ülése. —

Budapest, november 20.

A képviselőház közgazdasági bizottsága gróf Batthyány Tivadar elnökle alatt ma délután tárgyalta a földművelésügyi miniszter javaslatát a bor hamisítása és a hamis bor forgalombahozatalának tilalmazása tárgyában. A bizottság ülésén jelen volt Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Mezössy Béla földművelésügyi államtitkár, Sztérenyi kereskedelmi államtitkár, Dobokay Lajos és Lónay Ferencz miniszteri tanácsosok.

Az általános vita során Simonyi-Semadam Sándor a törköly-bor készítésének megengedhetőségét kiterjesztendőnek véli a szőlőbirtokosokra általában. A büntetések mértékét csekélynek találja.

Szabó Kálmán: A termelés érdekeinek előmozdítása mellett különös súlyt kell vetni a kereskedelmi értékesítés fejlesztésére is. E célból jónak tartaná a borítal-adó eltörlését, vagy mérséklését, a kivitelre kerülő boroknak a határig önköltségen való vasuti szállítást és a teljes kocsiakomomány díjtételeinek aránylagos alkalmazását kisebb rakományokra is. Ság Manó szerint a tervezett elzárás maximuma elégséges, a pénzbüntetés emelhető.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter az egyes felszólalásokra reflektálva megjegyzi, hogy az édes bor készítésének eltiltását a mi speciális viszonyaink indokolják, ahol egy nagy természeti kincsünket, a világszerte ismert tokajhegyi bort kívánjuk megvédeni. Tény az, hogy a tokaji pincékben főleg az aszu borok hevernek eladatlanul, aminek egyik indokát abban találjuk, hogy a vámkülföldi piacokon „süsser-ungarwein” cím alatt mazsolaszőlővel édesített borokat hoztak forgalomba. Ha már most ennek a lehetőségét megtiltjuk és azt a külföld is tudomásul veszi, úgy joggal remélhetjük, hogy a tokaji bor a jogosulatlan versenytől megszabadul és régi jó hírnevét újra visszazszerzi. E célú szolgálja a javaslat azon rendelkezése is, amely a Tokajhegyialját zárt területté teszi és úgy kíván gondoskodni arról, hogy e helyről csak valódi tokaji bor kerülhessen forgalomba. Nem zárkozik el az elől, hogy a törköly-bor használata megengedtesse azoknak, akiknek összes szőlőterülete a négy holdat meg nem haladja. A büntetések nagyságára vonatkozólag irányadó volt, hogy a büntetési eljárás továbbra is a közigazgatás hatáskörébe essék.

Sztérenyi József államtitkár utalva a vasuti kiadások nagy gyarapodására és a tiszta bevételi eredmények csökkenésére, tarifális kedvezményeket kiállításba nem helyezhet.

A részleteknél Ság Manó, Szabó Kálmán, Jézsenszky Ferencz, Brázy Zoltán, Emödy József és Baross János szólaltak fel és a bizottság a javaslatot a földművelési bizottság szövegezésében részleteiben is elfogadta.

Ezután a bizottság tárgyalás alá vette a m. kir. központi statisztikai hivatal 1908. évi munkatervére vonatkozó kereskedelmi miniszteri jelentést Szmercsányi György előadását mellett.

Földes Béla, Baross János, Szabó Kálmán felszólalásai, Sztérenyi József államtitkár és Vargha Gyula min. tan. felvilágosításai után a bizottság a munkatervet magáévá vette. Tudomásul vette, hogy a bűnügyi statisztika évenként külön kimutatásként fog közzétetni. Elhatározta továbbá, hogy a birtokforgalmi statisztikára vonatkozó mult évi határozat kiegészítetik azzal, hogy jelen birtokállapotból 10 évre visszamenőleg a 100 kat. holdon felüli birtokok forgalma fel fog vétetni.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pest vármegye állandó választmánya. Ma délután Guinler Gyula főispán vezetésével tartotta meg rendes havi ülését Pest vármegye állandó választmánya. A választmány Agoraszó Tivadar főjegyző előadásában tárgyalta Bácsbodrog-, Bars-, Háromszék vármegyék és Nagyvárad város törvényhatóságainak az önálló nemzeti jegybank felállítására ügyében küldött átiratait. A választmány kimondotta, hogy miután a vármegye közgyűlése már 1907. évben az önálló magyar nemzeti bank érdekében feliratot intézett az országgyűléshez, az iratokat iratárba teszi. A vármegyei költségvetés 35.000 koronányi póthittelt igényel, amelynek megszavazását a választmány javasolja a közgyűlésnek. Ujpest rendezett tanácsú város tisztújításáról szóló jelentését a választmány a közgyűlésnek jóváhagyás végett terjeszti fel. Ugyancsak Ujpest községi köztisztvisági

szabályrendeletet terjesztett fel jóváhagyás végett. E szabályrendelet Ujpest területén lévő gyárakat köztisztvisági adóval sújtja. Cserba Dezső és társai megfélembtették ezt a szabályrendeletet, mert behozatala oly terhet ró a városra, hogy a pótdótot 3%-kal emelni kellene. A választmány báró Prónay Dezső indítványára visszaadni rendelte a szabályrendeletet. Kemény és Szabó tiszteletbeli főjegyzők végül több segélyezési és felebbezési ügyet referáltak.

György herceg és Forgách gróf.

— A balkáni események. —

Budapest, november 20.

Az általános idegességre, melylyel a Balkán-helyzetet kísérik, jellemző, hogy naponta riasztóbbnál riasztóbb hírek kelnek szárnyra. A képviselőházban például ma délelőtt nagy izgalmat keltett annak híre, hogy a montenegróiak betörték Dalmáciába. E hír később nem bizonyult valóznak, ami bizonyos megnyugvást keltett, mert bizonyos, hogy mihelyt a két Balkán államocskva valamelyike meggondolatlan lépésre szánná magát, a monarchia hatalmának teljes súlyával venne magának elégtételt. A mostani helyzetnek különben is ez a legérzékenyebb pontja, mert az amagy is gyorsan hevülő czernagoreczok könnyen rászánják magukat a határátlépésre, mint ahogy ezt már békésebb időben is gyakran megtették, ami azonban most feltűnően háborúra vezetne. A párisi montenegrói rendkívüli követ ugyan megezáfolja Montenegró támadó szándékát, de a Balkán-események folyamán megtanultuk azt hinni a szerb és montenegrói diplomáciának, amit nem mondanak.

A szerbek ifju krakéler trónörököse felöltlensége tudatában ma ismét oly eljárásra ragadtatta el magát, mely jó nevelésű emberek érintkezésében legalább is szokatlan. Belgrádi követünk az utcán nem ismerte fel ő fenségét, mire ez a legsértőbb modorban vont a kérdőre. Az esetnek valószínűleg diplomáciai folytatása is lesz.

Ma küldte el külügyi hivatalunk a választ Pétervárra az orosz jegyzékre a nemzetközi konferencia tárgyában. A válaszban, mint előre jeleztük, a monarchia nem fogadja el a konferencia tervét, ha Bosznia és Herzegovina annexióját ki nem kizsöbölik a programmból.

Mai hireink a következők:

A szerb trónörökös és belgrádi követünk afféje.

A belgrádi „Politika” jelenti, hogy György herceg trónörökös tegnap délután gyalog indult el a konakból. Utközben találkozott gróf Forgách követünkkel, Gróf Forgách nem ismervén fel a trónörököst, köszönés nélkül ment el mellette, mire ez megállt és kihívó hangon szólott követünkhöz:

— Ugy látszik, ön nem akar engem felismerni?

Gróf Forgách udvariasan kalapiját emelve, bocsánatot akart kérni a trónörököstől, hogy nem ismerte fel, de György herceg sarkon fordult és faképnél hagyta a követet.

György trónörökös és honfiai pökhendi magatartása dacára Bécsben arra törekednek, hogy minden olyan körülményt mellőzzenek, mely a balkáni államocskák érzékenységét sérti.

A „Theater an der Wien”-ben tudvalevőleg „A bátor katona” van műsoron, melyben szerepeltek a szerb királyt és a trónörököst a híres pofozkodási jelenetben. A bécsi rendőrség ma megidézte a színház két igazgatóját és meghagyta, hogy a szindarabból töröljenek mindent, ami Szerbiára vagy Montenegróra vonatkozik, sőt ezen államok egyenruháját se szerepeltessék a színpadon, mert ellenkező esetben a rendőrség betiljia a darabot.

A hatalmak és Szerbia.

Berlinben illetékes helyen azt a felfogást vallják, hogy a legközelebbi három-négy héten belül fog eldőlni Ausztria-Magyarország jövő viszonya Szerbia és Montenegró irányában. Ha ez idő alatt sikerül megövíni a békét, akkor többé nem kell félni veszedelmes bonyodalomtól.

Nem felel meg a tényeknek az a hír, hogy a nagyhatalmak Cettinijében forma szerint lépéseket tettek volna. Ami különösen Németországot illeti, a berlini kormány a Balkán-kérdésben nem lép előtérbe, noha csatlakozik a többi nagyhatalom együttes lépéséhez. Olasz részről a két uralkodóház rokonsága miatt sem lehet hivatalos lépést várni Cettinijében, de kétségtelen, hogy Viktor Emánuel király magánaton eljuttatta figyelmeztetését Montenegró fővárosába.

Szerbia válasza az intervenczióra.

Azok a lépések, amelyeket a hatalmak képviselői Belgrádban tegnapelőtt tettek, Oroszország kezdeményezésére vezetendők vissza. A belgrádi orosz követségen összegyűltek az orosz, a francia, az angol, a német s az olasz követek s ez alkalommal tette meg az orosz követ javaslatát a szerb kormánynál teendő kollektív eljárás céljából.

A belgrádi kormány a hatalmak barátságos figyelmeztetésére és jegyzékére írásban válaszolt s feltűnő, hogy az az írásbeli válasz elintéztben áll a szerb kormány szóbeli nyilatkozatával. A belgrádi kormány ugyanis írásbeli válaszában azt állítja, hogy egyáltalán nem rendelt csapatokat a határra, míg szóval arról biztosította nemrég a hatalmak képviselőit, hogy a határra küldött csapatokat visszarendeli s e tárgyban a megfelelő parancs azonnal elme gy.

Oroszország és a monarchia.

Mindenfelé azt beszélték, hogy nyilván megszűnt lett a viszony Ausztria-Magyarország és Oroszország között s erre vezetendő vissza, hogy Alexis Alexandrovics nagyherceg bécsi látogatása elmarad. Ez a híresztelés — mint hivatalos oldalról jelentik — teljességgel alaptalan, s akik terjesztik, bizonyítják vele, hogy az orosz udvari szokásokat nem ismerik. A pétervári udvar körében olyan szigorú a gyász, hogy a nagyhercegek semmiféle udvari ünnepen meg nem jelennek a hivatalos gyász tartama alatt. Ezért nem utazik Alexis nagyherceg Bécsbe, hogy gratuláljon Ferencz József királynak 60 éves uralkodói jubileumához, de — miként diplomáciai körökből kiszivárgott — a czár más ünnepies formában készül Ferencz József királynak hatvanéves uralkodói jubileumához gratulálni.

A monarchia válasza Oroszországnak.

Pétervárról jelenti a „Tageblatt” tudósítója, hogy ma érkezett meg a bécsi külügyminiszteriumtól a válasz az orosz jegyzékre a nemzetközi konferencia tárgyában. A válasz — hir szerint — kedvezőtlen hatást tett, mert a bécsi külügyminisztérium kijelenti, hogy az osztrák-magyar monarchia csak abban az esetben fogadhatja el a konferencia tervét, ha annak programjából kiküszöbölik az annexió kérdését. A pétervári kormány erre a jegyzékre még e hét végén elküldi választát. Az itteni külügyminisztériumban most már nyíltan bevallják, hogy Ausztria-Magyarország az annexió bekövetkezése előtt három nappal értesítette a készülő eseményről Oroszországot.

A török-szerb megegyezés.

Szerb hivatalos kommuniké megczáfolja a Szerbia és Törökország között állítólag létrejött katonai egyezmény befejezését. Novakovics küldetésének célja az volt, hogy a Balkán-félszigeten a legújabb események folytán kialakult politikai helyzetről információkat adjon. Szerbia és Törökország között jó összhang és barátságos viszony uralkodik. Szerbiának sem a novibazári szandzsákbán, sem pedig a török birodalom más részében nincsenek terjeszkedő szándékai. Ezt kellett Novakovics missziójának határozottan megállapítani.

A monarchia és Szerbia közti háboru eshetőségéről és a szerb-török-ententeről szóló híreket illetően a Suraj Umet kifejti, hogy a porta talán pillanatnyilag elfelejtette Törökország érdekét. E szövetség hírére, bár Novakovics és Vukotics megczáfolták, korainak mondják e hírt, de annak létrejövetelehez fűzött reményüket nem adják fel. Törökországnak ez nem lehet érdeke, de még annak látszatát sem szabad keltenie, különben a tüzzel játszik. Szerbia és Montenegróval még csak védszövetséget kötni is a monarchiával való háboru veszélyét idézné fel. Az új rendszer idején már nem szabad kalandos politikába bocsátkozni. Hála illeti a portát, hogy a lapokban kijelentette a szövetség híreit alaptalanoknak és hogy a porta Szerbiát nyugalomra intette. Oroszországnak a balkáni államok föderációjára vonatkozó eszméje megérdemli, hogy tanulmány tárgyává tétessék, de Törökországnak időre van szüksége. Ezidőszerint bármilyen szövetség megkötése veszélyes. A Jani Gazetta szintén érdekesnek mondja azt az orosz javaslatot, hogy törökök és szlávok egyesüljenek a germánok ellen.

A szerb-montenegrói érdekeket képviselő Turquie azt írja, hogy a porta megváltoztatta magatartását. Valószínű, hogy e miatt Novakovics és Vukotics eredmény nélkül fognak Konstantinápolyból elutazni, amit azzal indokolnak, hogy közeledés történt a porta és Ausztria-Magyarország között.

Konstantinápolyból táviratozza a „Vossische Zeitung” tudósítója, hogy a szultán ma kihallgatáson fogadta Vukotics montenegrói tábornokot. Minthogy Törökország a leghatározottabban visszautasította a Szerbiával külön kötendő egyezmény tervét, nyilvánvaló, hogy Montenegróval sem kíván ilyen kötni.

Montenegró nem akar háborút.

Popovics Jovo, ki mint montenegrói rendkívüli követ érkezett Párisba, kijelenti a „Matin”-ben, hogy a leghatározottabban meg kell czáfolnia azt a hírt, mintha Montenegrónak háborus szándékai volnának. A montenegrói tüntetések csak válaszul szolgálna Ausztria-Magyarország katonai intézkedéseire.

Azokról a riasztó hírekről, amelyek ma délben a képviselőház folyosóján elterjedtek és az esti lapokban is leközöltek, amelyek szerint montenegrói katonák betörték Kattaróba és egy osztrák-magyar hadihajót megtámadtak, mint a „Budapesti Tudósító”-val bécsi illetékes helyről közlik, ott semmit sem tudnak.

A bojkott.

A török sajtó hangja Ausztria-Magyarországgal szemben most sokkal mérsékeltabb, sőt egy lap már óva inti a lakosságot a bojkott-mozgalom tulhajtásától, amely csak arra való, hogy abból spekuláns üzerek hasznot huzzanak. Kétségtelen, hogy a bojkottból csak néhány kereskedőnek van haszna. A bojkott, ha még sokáig tart, gazdasági anarchiát fog előidézni.

A levantei kereskedelemben érdekelt osztrák gyáriparosok ma küldöttségileg Vetter Henrik elnök vezetésével megjelentek a külügyminiszternél, hogy a ma törökországi bojkottra vonatkozó emlékiratukat átadják. Kifejtették, hogy a bojkottmozgalmat az új török párt indította és támogatja, hogy azonban a mozgalmat az erősíti, hogy törökországi konkurrensaink szitják, mert ki akarják szorítani Ausztriát Törökországból. A külügyminiszter kijelentette, hogy éppen a küldöttség fogadása előtt adott a miniszter konstantinápolyi nagykövetségünknek e tekintetben határozott utasításokat. Ausztria-Magyarország kész Törökországnak gazdasági és állampénzügyi téren meszemenő engedményeket tenni, de feltételezi,

hogy Törökország a maga részéről mindent elkövet, hogy az ezidőszerint az osztrák ipar és hajózás ellen folytatott sajnálatos hadakozás megakadályoztassék. Békésen óhajtjuk elintézni Törökországgal a függő kérdéseket, de ennek elengedhetlen feltétele, hogy az ezen szándéknak egyenesen ellentmondó állapotok véget érjenek.

duma elnöke a szerbekért.

Chomjakow dumaelnök a társadalom vezetőférfiai és a képviselőket tanácskozásra hívta meg. A gyűlésen Izvolszky külügyminiszter és helyettese, Csarikow nem jelent meg, mindketten kimentették magukat, ellenben Pasics ott volt és sok dumaképviselő is. A konferencián egy belgrádi egyetemi tanár tolmácsolta a szerb szkupstina rokonszenvét az orosz дума iránt. Eleinte nagyon unalmas volt a gyűlés, de később föléledt az érdeklődés. Bobrinski képviselő azt fejtegette, hogy Ausztria-Magyarország mandátuma Boszniában lejárt, ami pedig Oroszországot illeti, nem kell félni attól, hogy elismeri a szegyenletes annexiót.

Legújabb híreink.

A tárgyalások Bulgária és a keleti vasúttársaság között meghiusultak a szófiai kormány mértéktelen követelése miatt. A keleti vasutak igazgatója ma éles vitaközlés után elutazott Szófiából. A másfél millió font sterling kölcsön felvétele nehézségekbe ütközik.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy angol tőkepenzesek szeretnék elnyerni a török dohányjövédéket és ajánlatot nyújtottak be, a kormány azonban azt válaszolta, hogy csak a nemzetközi konferencia után hajlandó ezzel a kérdéssel foglalkozni. Hír szerint holnap írják alá a szerződést az angol és a német bankokkal a kölcsön tárgyában.

KÜLFÖLD.

Német birodalmi gyűlés. Napirend előtt Stollberg elnök a magyar képviselőháznak a Hamm melletti Rabod tárnában előfordult bányaszerencsétlenség alkalmával küldött részvétvtáviratát olvasta fel. A ház némán hallgatta végig a magyar képviselőház részvétnyilatkozatát és felhatalmazza az elnököt, hogy a magyar nemzetnek a birodalmi gyűlés köszönetét fejezze ki.

A bányaszerencsétlenségre vonatkozó interpellációra kijelenti Bethmann-Hollweg államtitkár, hogy a választ kedd előtt nem adhatja meg, miután be kell várni a képviselőházi hasonló tárgyú vita eredményét. A ház áttér a napirendre, a birodalmi pénzügyi reform tárgyalására.

Báró Richthofen-Damsdorf (konzervatív) köszönetet mond a kormánynak öszinteségeért, attól tart azonban, hogy az 500 millióra előirányzott többszükséglet inkább alacsony, nem pedig magas. (E közben Bülow herceg és Rheinbaben miniszter megjelenik a teremben.) Szólv kijelenti továbbá, hogy pártja a plakátadót esztétikai és gyakorlati okokból teljes mértékben helyesli. Igyekezni fogunk valamennyi törvényt akként reformálni, hogy a bírtok meg legyen adóztatva; az örökségi adóval azonban nem tudunk megbarátkozni (Halljuk! Halljuk! balról.) Ősi német felfogás szerint a családapa nem tulajdonosa, hanem kezelője a családi vagyonnak. Ez a felfogás még mindig él a nép nagy részének gondolkodásában. (Igen helyes! jobbról. Nevetés a szociáldemokratáknál.) Ez egy mély etikai és historiai nézőpont, amelylyel számolnunk kell. Esetleg az anyakönyvi illekeket lehetne nagy mértékben növelni. (Bravo-kiáltások jobbról, püsszegés a szociáldemokratáknál.)

Seyer (szociáldemokrata) a következőket jegyzi meg: Kívánatos lett volna, ha a birodalmi kancellár tegnap kitér a császárral folytatott beszélgetésre. (Fölkialtások balról: Igen helyes!), mert a személyes regime nagy veszélybe sodorja a birodalom pénzügyeit. A császár nyilatkozata a Reichsanzeigerben a birodalmi gyűlés visszautasítása volt. (Lárma jobbról. Felkiáltások: A tárgyhoz!) A birodalmi kancellár tegnapi fejtegetései nem szolgálhatnak zsinórmértékül a birodalmi pénzügyi reform-

hoz, mert egyedül adójavaslatok tömeges publikációja még nem tesz ki egy reformot.

Hatzfeld (birodalmi párti) kijelenti, hogy jól meg kell vizsgálni, vajon a kért 500 millió, amely 12-13 milliárd kamatjának felel meg, tényleg szükséges-e. Drága hadsereget, drága flottát és drága szociális törvényhozást egymás mellett kivülünk eddig még egyetlen kulturnemzet sem engedhetett meg magának. Ily nagy összeget azonban nem lehet pusztán direkt adókból előteremteni.

Többek hozzászólása után a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

A kínai trónváltozás. Tegnap újabb császári ediktum jelent meg, amely gyászt rendel el a császári családnak, az udvarnak és a népnek. Azt a városrészt, amelyben a császári palota van, katonaság őrzi. Tíz udvari orvost lefokoztak. A vajvup egy hivatalnok formálisan kijelentette, hogy az új kormány a reformokat, amelyeket Kvangszü császár megkezdett, folytatni kívánja. A november 15-ike óta kiadott politikai ediktumok mind arra mutatnak, hogy haladó szellemű, modern kormányt terveznek.

Porosz képviselőház. A ház a mai ülésen a cenzurnak a radbodi tárnában előfordult bányaszerencsétlenségre vonatkozó interpellációjával foglalkozik. Twickel képviselő az interpelláció megokolásában kifejti, hogy ily nagy bányaszerencsétlenség még soha sem fordult elő és kérdezi, ki a bűnös és vajon igaz-e, hogy az öntözéshez szükséges víz hiányzott. Delbrück miniszter köszönetet mond mindazoknak, akik a baj enyhítésén közreműködtek és azt válaszolja, hogy még nincs abban a helyzetben, hogy a szerencsétlenség okáról felvilágosítást adhasson. Az az állítás, hogy hiányzott az öntözéshez szükséges vízmennyiség, valótlán és ennek az ellenkezőjét már meg is állapították. A maga részéről mindent meg fog tenni a tényállás kiderítésére. A bűnösöket szigorúan fogják büntetni. A mentők halálmevételével tettek eleget kötelességüknek. A tárnák bezárása szükséges volt és kizárt dolog, hogy ezáltal még élő bányászok halálát okozták volna. Biztos szer bányagázrobbanás ellen eddig még nem léteztek. A hivatalnokok megbízhatóságában nincs ok kételkedni. A bányavezetőségek különösen a biztonsági apparátust illetően minden tekintetben magas nívón állanak. Azok a panaszok, hogy szerencsétlenségek meggátolására hiányosak az óvintézkedések, teljesen alaptalanok. A munkások soraiból kikerülő ellenőrök e tekintetben épp oly keveset használhatnának, mint a hivatalnokok. De meg kell nekik adni a lehetőséget, hogy a mű vezetőségével együtt dolgozzanak az üzem biztonságán. A kormány azért törekedni fog, hogy a viszony a munkások és a kezelőség között javíttassék. A munkások azonban ne viszálykodjanak és legyenek bizalommal a kormány iránt. (Bravo.) Ezután kezdetét veszi az interpelláció vitája.

Eickhoff (szabadelvű néppárti): Köszönettel láttuk, hogy a francia nemzet volt az első, amely részvétének adott kifejezést. Miután a miniszter többrendbeli szociáldemokrata támogatást, mely a bányahatóság ellen volt intézve, visszautasított, a vita folytatását holnapra halasztották.

A perzsa válság. Baigsaban a főváros kereskedői alkotmányellenes tüntetést rendeztek és pedig a sah meghívására. Maga a sah is jelen volt, de nem közölt semmit arra vonatkozóan, hogy mi a szándéka. Általános az a vélemény, hogy ilyen tüntetések csökkentik hajlamát az alkotmány megadását illetően, főleg, miután azt hiszi, hogy a papság is mögötte van.

India felkelés előtt. Az összes angol lapok azzal a nagy veszedelemel foglalkoznak, amely Nagy-Britanniának indiai uralmát fenyegeti. Egész Indiában nagyszabású fölkeltést szerveznek az angolok ellen. Mintó lord indiai alkirály, aki India északi részén vadászati kiránduláson volt, kénytelen volt ezt a kirándulást félbeszakítani és Kalkuttába visszatérni. Az alkirály hirtelen visszatérését általánosan a helyzet rendkívül veszedelmes színtomájának tartják. Az indiai kormány közvetlenül Mintó lordnak Kalkuttába való megérkezése után nagyon éles megtorló intézkedéseket fog tenni az összes elégedetlen elemek ellen. A Daily Mail nagyon érdekes részleteket közöl arról, hogy az aránylag csekély számban lévő angolok Indiában milyen válságos helyzetbe jutottak. Ez az újság azt jelenti, hogy Indiában az angolok nem mernek többé fezzvertelenül az utcán mutatkozni

hogy az európai asszonyok csak megfelelő kísérettel mehetnek az utcára. A Daily Mail a benschülöttek elkeseredésének főokául azt mondja, hogy az indiai sajtónak nagyon sok szabadságot adnak s hogy a legutóbbi években alapított felsőbb iskolákban művelt indiai proletáriátust képeznek, amely az összes lakosságot folytonosan izgatja. Nagy baj az is, hogy a hadsereget néhány helyőrségi városban koncentrálták s hogy a benschülötteknek, akik sohasem látnak angol katonát, jóformán fogalmuk sincs az angolok fizikai erejéről.

A Standard arról értesül, hogy az indiai forradalmi mozgalom elharapódzása következtében a kormány megtett minden intézkedést s szigorú utasításokat küldött az indiai katonai és polgári hatóságoknak a lázadás elfojtására. Az alkirályt a londoni kormány sürgősen visszahívta szabadságáról s ez is azt bizonyítja, hogy Indiában rendkívül veszélyes a helyzet.

Angol államférfiak a helyzetről.

Budapest, november 20.

Az angol miniszterek utóbbi időkben gyakran ragadták meg az alkalmat, hogy az általános politikai helyzetről nyilatkozzanak. Legutóbb Asquit miniszterelnök fejtette a helyzetet s különösen kiemelte, hogy az angol politikának nem szándéka ellenséges helyzetet teremteni a Balkánon Ausztria-Magyarország ellen. Asquit után ma Sir Edward Grey, az angol külügy államtitkárja tartott hosszabb beszédet Scarboroughban, melyben szintén a külpolitikai helyzettel foglalkozott. Az államtitkár beszédében kifejtette, hogy a Németország és Franciaország között támadt marokkói vitás kérdést, mindkét ország méltóságának megfelelő módon intézték el és hogy ez a megállapodás növelte a két állam közötti bizalmat és egymásiránti tisztelet érzését. Ezután rátért a vitára, amely a német birodalmi gyűlésen a császári interjú közzétételével kapcsolatban lefolyt és erről a tárgyról a következőket mondta:

— E vitákban igen érdekes kérdéseket vetettek fel, amelyek lényegükben véve Németországra vonatkoznak és részünkről ennél fogva nem volnának tovább tárgyalandók. Az idegen államok nem óhajtják belső ügyeiket a külföldön megvitatás tárgyává tenni, még hogyha azok kedvező elbírálásban részesülnek is. Mindenki, aki a birodalmi gyűlés e vitáit figyelemmel kísérte, észrevehette, hogy egyetlen párt képviselője részéről sem esett egyetlen szó sem, amely a német nép Anglia iránti ellenszenvére mutatna rá. Kivánnám, hogy ezt tudomásul vegyék, méltányolják és viszonzózzák minden nyilatkozatnál, amelyet országunkban a német nemzettel szemben tesznek. Grey ezután dicsőreleg szökött a jelenlegi török regiméről és ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy nincsen válaszfal közöttünk és egy másik nép között. Nem törekszünk területszerzésre, amely bennünket a külfölddel konfliktusba hozhatna. Nem kell gyógyítanunk okozott sebeket, melyek még most is fájának és nincsenek tartozási tételeink, amelyeket egy idegen hatalommal szemben ki kellene egyenlítenünk.

Fenn kell tartanunk tengeri hatalmunkat oly színvonalon, hogy képes legyen minden lehetséges kombinációban megállni helyét. Lehetetlen félton megállanunk, teljes biztonság és teljes megsemmisülés között. A macedóniai zavarok a török forradalom által már eltűntek, midőn közbejött Ausztria-Magyarország és Bulgária akciója, oly pillanatban, amidőn a Balkánon és a Keleten az állapotok nagyobb reményekre jogosítottak, mint bármikor az utóbbi harmincz év folyamán. Szólok nem hiszi, hogy ezen akcióban valami szándékosság volna. Csupán azért említi fel, hogy megmutassa, mily kényes természetű a külpolitika. Reméli azonban, hogy ezen akció következményeit a szignatárius hatalmak konferenciája elfogja intézni.

Balfour volt miniszterelnök is beszédet mondott Cardiffban, melyben a következőket fejtette ki:

Azt hisszük, hogy a külügyi államtitkár és miniszterterárai a Lansdowne és elődeitől származott tradícióknak megfelelően, az állandóság politikáját folytatják. El vagyunk határozva, hogy egyetlen szavunkkal, vagy tettünkkel sem gyöngítjük Anglia szavának súlyát Európa tanácsában. Külpolitikai kérdések taglalását és kritikáját csak a legnagyobb óvatossággal volna szabad megengedni. Egyetlen esetben sem fogunk az egész nemzet érdekeit szolgáló politika kárára pártelényök után törekedni. Azt mondják, hogy semmi sem fog történni. Ez igaz lehet, de már jó hosszú idő óta

bizonyítgatják, hogy semmi sem fog történni. A konferenciát nem lehet kényszeríteni, hogy kielégítő eredményeket állapítson meg. A konferencia megnyugtató, de ingerlő, sőt izgató hatással járhat, ha oly körülmények közt ül egybe, amelyek egy, vagy több hatalmat arra kényszeríthetnek, hogy az egész világ előtt nyíltan nem-et mondjon. Ez esetben ahelyett, hogy megoldást hozna, az ügyeket sokkal nyugtalanítóbb állapotban hagyja maga után, mint aminő állapotban azelőtt voltak. Mi tovább is igyekezni fogunk, hogy megoldást hozzunk létre.

TÁVIRATOK.

Jyörgy király és Tittoni.

Róma, november 20. György görög király ma délelőtt tizenegy órakor Tittoni külügyminisztert kihallgatáson fogadta.

Közgazdasági táviratok.

Newyork,	nov. 19.	nov. 20.
Buza	Jacobuza 112 ³ / ₄	113 ¹ / ₂
	decemberre 113 ¹ / ₄	114
	májusra 114 ¹ / ₂	115 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre 72 ¹ / ₂	72 ³ / ₄
	májusra 71 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂
Csikagó.		
Buza	decemberre 103 ⁵ / ₈	104 ³ / ₈
	májusra 105 ⁵ / ₈	108 ³ / ₈
Tengeri	decemberre 63 ³ / ₈	63 ³ / ₈

New-York, nov. 20. Gyapot New-Yorkban helyben 9.50 (9.55 tegnap), gyapot decemberre 9.24 (0.25), gyapot februárra 9.03 (9.01), gyapot New-Orleansban helyb. 9.— (9.—), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Raffined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, november 20. (Zárlat.) Zsir januárra 0.— (tegn. 9.22), zsír májusra 9.45 (tegnap 9.27), szalonna short clear, 887 (tegnap 887), sertésus januárra 16.35 (tegnap 16.12)

Amerikai aczélpiaç.

Berlin, november 18. Az „Iron Monger“ jelenti az amerikai vas- és aczélpiaçról: Nyersvasban a vásárlási mozgalom nem csökkent s az árak teljes mértékben tartottak. Az üzleti helyzet javult.

UJDONSÁGOK.

Budapest üvegváros.

* * *

Kelietemien csodát csináltak tegnap este az égi hatalmak, olvadt jég szitált a sűrű szürke felhőkből s azonnal odafagyott, ahova cseppent: házfalhoz, aszfaltjárdához, lámpaüveghez és letartolt téli fagalyakhoz. És rövid egy-két óra alatt szomorú, gyászosan fekete kórákásból ragyogó üvegváros lett Budapest: a gázlángok fényében szikrázva csillogott minden, az utak, a házoldalak, a lámpa-oszlopok. A fák terebélye mint egy-egy óriási sugárzó gyémánt polyp meredt föl az éjszakába s az egész utcztájék olyan volt, mint egy tündérmeséhez készült szinpadai dekoráció.

Mindez szép volt, gyönyörű volt, de jaj szegény szerencsétlennek, aki tegnap arra kényserült, hogy háza küszöbén kívülré tegye a lábát! Az üvegparkett lépten-nyomon kikislott az emberek lába alól, akinek minden nyomorúsága daczára, elég kedélye volt hozzá, pompás új társas-játékot játszhatott az utczában jártában, pár unpárt; abban a formában, hogy páros számú szembejövöket számol-e össze, akik ott bukfeneczenek föl az orra alatt, vagy páratlanokat. En ötvenig számoltam, azután abban hagytam, mert elfáradtam és inkább a magam esontjaira vigyáztam, ekképen: Kitanasztaltam, hogy az emberek főleg azért bukznak föl, mert az út hol sikos, hol nem, aszerint, hogy letakarították-e a derék házmeztetek a járdáról a jeget, főlészórták-e homokkal vagy sem? Mentek szegény emberek bátran a biztos darabon (keves és kurta hely akadt ilyen) azután ráértek a jezes területre, bátran kiléptek, azután kezükkel-lábukkal ijedten kalimpáltak, végül ezitromsavanyu képpel a földre álltek. Választottam tehát magamnak egy ügyesen siető urat az Andrássy-uton és siettem én is, mindenütt az ur nyomába lépve. Biztos földön büszkén, határo-

zattan mentünk mind a ketten, azután jött a jég, az én emberem megsiklott, kalimpált a levegőben, vagy elbukott, vagy nem bukott, én pedig amint ugyanarra a darabra értem, vigyázva tipegtem-topogtam előre, furcsán tovább kacsázó embertársam után.

Igy én valahogy végigjutottam az Andrássy-uton, de a többiek, akik nem voltak ennyire leleményesek! Egyszerű száraz statisztikai adatot igtatok ide: tegnap csak a mentőket harmincz esetben hívták sulyosabb fajtu utcai balesethez. Számítom, hogy husz esetben nem hívták a mentőket: ez összesen ötven lábtörés, bokaficzás, kartörés és egyéb. Számítom azt, hogy egy sulyos balesetre ötven mulatságos fölfordulás esik, ez 50 X 50 = 2500 fölfordulás Budapesten egy félnapnál rövidebb idő alatt.

De miért kell ennek így lenni? Hogy a hegyoldalon, sziklauton, ha fagy, illik, hogy emberek törjék ki a nyakukat, ezt értem. De Budapestben? Székes és fővárosban? Villámfényes aszfalton? Amikor olyan egyszerű volna azt a jeget onnan lekaparni vagy egy marék homokkal ártalmatlanná tenni. Rendelet is van róla, hogy ilyen esetben a házmeztetek kötelesek jeget kaparni, homokot hinteni. Am tegnap tömérdék káromkodó tanura hivatkozom, a házmeztetek nem kapartak, nem hintettek, bent pipáztak nyugodtan, amíg az emberek bukfeneczenek és orrukat betörték. A sarki rendőrök pedig mindezzel nem törődtek, holott bizonyára kötelességük lett volna, hogy törődjenek.

Amit ezennel fölpanaszolván, adunk az illetékes körök tudtára.

NAPIREND. Naptár. Szombat, november 21. — Róm. kat.: B. A. bemut. — Prot.: Kont. — Görög-orosz: nov. 8. Sz. Mihály. — Zsidó March. 27. — A nap két reggel 7 óra 15 perczkor, nyugszik délután 4 óra 16 perczkor. — A hold két éjjel 4 óra 8 perczkor, nyugszik délután 8 óra 9 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Velasquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—7-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmánnál Nagymező-utczai 37—39. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Lotz-kiállítás az új művészeti szalonban. Nyitva egész nap. — Az Uránia Gyógytéri szalonjában rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat karácsonyi bazára megtekinthető az Orsz. Magy. Iparművészeti Múzeumban (IX., Üllői-ut 33—37.) hétfő kivételével este 7 óráig, vasárnap 9—1-ig. — A földtani intézet múzeum zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum nyitva. — A Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hónapok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hír. Lajos bajor herczeg, aki három hétig időzött sárvári birtokán, Bécsen át hazautazott Münchenbe.

— A román trónörökös Münchenben. Ferdinánd román trónörökös ma reggel Bécsből Münchenbe érkezett, hogy a régensherczegnek a király megbízásából átadja a király által alapított új házi rendjelet. Röviddel 9 óra után a régensherczeg a trónörökös a Hohenzollern palotában meglátogatta. A trónörökös később a székházba hajtatott, ahol a legfőbb udvari méltóságok fogadták és a régensherczeghez vezették, akinek a trónörökös átnyújtotta a nevezett rendjelet, míg a régensből a Hubert-rendet vette át. A román trónörökös tiszteletére udvari ebéd volt, amelyen az ott időző h erczegek és herczegnők, az idegen fejedelmi személyek, udvari főméltóságok, a miniszterelnök, a hadügyminiszter, valamint a kíséretetek jelentek meg. A trónörökös a régensherczeg mellett ült, ki pohárköszöntőjében üdvözölte a trónörökös és a román királyi párt élte. A rónörökös felköszöntőjében a régensherczeget és a királyi családot élte.

— A legújabb hesseni herczeg. Darmstadtban a hesseni nagyherczegnő ma délelőtt fiugyermeket szült

— **Csathó Ferencz titkos tanácsos.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Csathó Ferencznek, a budapesti királyi ítélőtábla elnökének, a magyar bírói kar e kiválóságának a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. A budapesti királyi ítélőtábla ma délben testületileg üdvözölte elnökét, Csathó Ferenczet abból az alkalomból, hogy a király a belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. A köszöntő beszédet Frenreisz István, mint legidősebb tanácselnök tartotta, amelyre az ünnepelt a legfelső helyről érkező kitüntetését a bíróság érdeméül róva fel, meghatottan mondott köszönetet.

— **Uj udvari tanácsos.** A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére, Déry Miksának, a Magyar Villamossági Részvénytársaság alelnökének, a közügyek és közgazdaság terén teljesített buzgó szolgálatai elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Kitüntetett életmentő.** A király, Medve Mihály pénzügyi fővigyázónak, egy emberéletnek saját élete veszélyeztetésével történt megmentése körül tanúsított bátor magatartása elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta. A kitüntetésről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— **Merényilet Rockefeller vonata ellen.** Newyorkból érkezik az alábbi nagy feltűnést keltő távirati tudósítás: Adirondák közelében a váltó elzárásával merénylők ki akarták siklatni azt a vonatot, amelyen Rockefeller Vilmos utazott. Véletlenül előbb indítottak el egy tehervonatot, amely a kritikus helyen kisiklott. Altalános az azt hiszik, hogy a merényilet Rockefeller ellen tervezték.

— **Bucusz az Erzsébetvárosban.** Erzsébet napja alkalmából az évente szokásos bucsut november 22-én, vasárnap tartják meg az Erzsébetvárosban. A bucsu napján reggel hét órakor kezdődnek az ájtatosságok az Erzsébetvárosi plébánia-templomban. Az ünnepi főistentisztelet délelőtt tíz órakor tartják meg.

— **Német kém.** Egy bresti szállóban letartóztatták B. Vilmos német tartalékos tüzérszert, berlini bírósági jegyzőt. Összes iratait lefoglalták, köztük levelezését és egy vezérkari térképet, amelybe különböző jeleket rajzolt bele. Kilencz utiládáját lepecsételték. A tiszt podgyászában nyolcvanhét, különböző információkkal teleirt jegyzőkönyvet találtak, melyeket behatóan meg fognak vizsgálni. A tiszt nagy levelezést folytatott Németországgal, a legutolsó levelet Lipcséből kapta. Azt állítja, hogy egésze helyreállítása végett időzött Brestben.

— **A Ház részvéte a hammi szerencsétleneknek.** A magyar képviselőház tudvalevőleg a minap Náva y Lajos alelnök indítványára elhatározta, hogy a hammi bányaszerencsétlenség alkalmából a német birodalomnak Magyarország részvétét fejezi ki. A magyar képviselőház részvétnyilatkozata tegnap került átírat formájában a német birodalmi gyűlés elnökségének keze közé. A birodalmi gyűlés mai ülésén gróf Stolberg elnök előterjesztette a magyar képviselőház e nyilatkozatát. A részvétnyilatkozat a ház valamennyi tagjára mély hatást gyakorolt és a birodalmi gyűlés elhatározta, hogy felbistalmazza az elnökséget, hogy ezért egy a magyar parlamentnek, mint a magyar nemzetnek legmelegebb köszönetét fejezze ki.

— **Megmérgezett tábornok.** A kínai császár halálával egész sor titokzatos esemény történik a legtávolabbi Keleten. Ma azt jelentik Tokióból, hogy Juansikkai tábornokot, a kínai hadsereg újjászervezőjét megmérgezték.

— **Vonatkisiklás.** Nagyszentmiklós állomásánál a Hódmezővásárhelyre induló h. é. vonat ma reggel hét órakor kisiklott és a mozdony, valamint a kocsi felborultak. Pék József fűtő életveszélyes égési sebeket szenvedett, Juhász nagyszentmiklói járásbíró és egy ismeretlen egyén könnyebben megsebesült. Több kocsi megrongálódott. A vizsgálóbíró több szakközeggel ma délelőtt vizsgálatot tartott és konstatació, hogy a kisiklást az esőtől alámosott pályatest korhadt talpái okozták. A pályatest annyira megrongálódott, hogy a forgalom csak átszállással bonyolítható le.

— **Elitelt hazaáruló.** Berlinből jelentik, hogy a tengerészeti törvényszék Dietrich főtüzmesztert hazaárulás és katonai titkok elárulása miatt öt évi fegyházra, öt évi jogvesztésre és a tengerészetből való eltávolításra ítélte.

— **Elölépítések az állami tanítóképzőknél.** A hivatalos lap mai száma több kinevezést, illetve előléptetést közöl, melyeket a vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami tanító- és tanítónő-képző intézetknél eszközölt. Az előléptetések a következők: A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ujváry Mihály székelykereszturi, Karsay Jolán győri, Pethes János pápai állami tanítóképzőintézeti igazgatót, illetve igazgatónőt a VII. fizetési osztály 3. fokozatába; Watzsch Gizella győri, Szarka Lajos máramaroszigeti, Ruppenthal Lajos győri, Szerényi Anna hódmezővásárhelyi, Rónay Sándor csáktornyai, Dittert Ferencz csurgói, Szondi János kiskunfélegyházi, Kirchmayer Győző pápai, Hrabetz Nándor modori, Mangésius Mária eperjesi, Watzsch Janka győri, Fuchsné Eitner Ludmilla budapesti, Juhász Imre pápai, Makai Jenő dévai állami tanítóképzőintézeti tanárt, illetve tanárnőt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába; Belle László kolozsvári, Haitmann Pál dévai, Belitzky Gusztáv losonci, Mogyoró János kiskunfélegyházi, Balogh Kálmán sárospataki, Feketéné Hofbauer Izabella eperjesi, Botos Imre székelykereszturi, Entz Jolán budapesti, Vörösné Tomeskö Stefánia eperjesi, Ludmann Paula eperjesi, Wolszky Emília szabadkai, Méray Jolán kolozsvári, Borszékéné Nagy Julia sepsiszentgyörgyi, Gerdenich Claudine pozsonyi, Berényi Irén győri, Tabódy Ida pozsonyi, Csink Ilona szabadkai, Rehoczky Róza budapesti, Bizell Margit budapesti és Kristócsák Lajos znióváraljai áll. tanítóképzőintézeti gyakorló iskolai tanítót, illetve tanítónőt ugyanebben a minőségükben a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába; Hanvai Gyula kiskunfélegyházi, dr. Szabó Emil székelykereszturi, Németh Sándor csurgói, Draghinescu György znióváraljai, Pinkert Zsigmond kiskunfélegyházi, Margittai Antal znióváraljai, Sággy Tamás máramaroszigeti, dr. Jankulov Boriszláv bajai, Radnai Oszkár budapesti, Folenta Lajos csurgói, Fliegl Kálmán csurgói, Balázs Béla dévai, Jaloveczky Péter losonci, Csiky István székelykereszturi és Lechniczky Gyula sárospataki állami tanítóképzőintézeti segédtanárokat a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárokká nevezte ki.

— **Gözös a zátonyon.** Az Epirus nevű olasz gőzös, amely Bariből Trieszt felé haladt, San Sego magasságában homokzátonyra jutott. Az utasokat és a postát sikerült idejekorán partravinni. A trieszti tengerészeti hatóság gőzösöket küldött ki az Epirus segítségére.

— **A kaucazió.** Megható szerelmi tragédia történt Nagyváradon. Pápay Lajos honvédhadnagy feleszeretett egy szegény család felütnően szép leányába, s hogy nőül vehesse, otthagya a katonaságot. A kataszteri hivatalban kapott szerény állást, de oly csekély fizetéssel, hogy a menyasszony szülei nem egyeztek bele a házasságba. Kijelentették, hogy várjon, amíg jövedelmezőbb álláshoz jut. Pápay rendkívül szívére vette ezt a visszautasítást, hazament édesanyja lakására, bezárkózott a szobájába és agyonlőtte magát. A szerelmes hadnagy szomorú tragédiája nagy részvétet keltett Nagyváradon.

— **Segédtanfelügyelői kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lengyel József szabocsvármegyei kir. tanfelügyelőségi tollnokot a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába kir. segédtanfelügyelővé nevezte ki és szolgálatára Hunyadvármegye kir. tanfelügyelőségéhez rendelte.

— **Dráma a havasok közt.** Véres tragédia játszódott le a szbenmegyei feleki havasok közt levő Weisz-féle fatelepen. Oláh munkások verekedtek ott s a verekezésnek négy halottja van. Vasárnap délután egyik korcsmában iddóglás közben szó esett a politikáról is. Voltak olyanok, akik magyarellenes érzelmükkel fogva, örömmel hangoztatták, hogy nemsokára átjönnek majd a fekete hegyen túl lakó testvéreik és kiűzik innen a magyarokat; a józanabbak azonban kételkedtek abban. Ebből a szóváltásból verekezés keletkezett. A munkások kést rántottak, majd baltákat kaptak a kezükbe és így törtek egymásra. Borzalmas vége lett ennek a heves összeütközésnek. Az első áldozat Pintye Mihály volt, aki holtan bukkott le a földre, aki mellett még három munkás hevert, súlyos sebből vérezve, eszméletlenül. Ezeket a halottal együtt beszállították Felekre, ahol hamarosan mind a három meghalt. Azonkívül még számos, több-kevésbé veszélyes sebesülés történt, de ezekről nincs tudomása senkinek, mert a sebesültek kerekét oldották. Félnék, hogy a megölt négy ember haláláért nekik kell majd lakolniok. Néhány munkást, akik a verekezésben résztvettek, elfogott a csendőrség, de ezek tagadják, mintha nekik részük volna a verengzésben.

— **Szerencsétlenül járt diplomata.** Gróf Rhena-t a berni német követség második követségi titkárát, lakása előtt a kövezeten halva találták. Azt hiszik, hogy a diplomata az ablaknál állva elszedült és kibukott.

— **Az eltiint asszony.** A párisi lapok titokzatos esetet jelentenek. Néhány év előtt Raids de Robache városkában letelepedett egy Romand Achille nevű földbirtokos, aki ott feleségül vett egy parasztleányt. A házasságból három gyermek — egy leány és két fiu — származott. A harmadik 1905-ben született. Az anya, alig hogy felkelt a gyermekágyból, mind a három gyermekkel együtt eltiint. A férj, amikor a szomszédok a családja távolléte iránt kérdezősködtek, azt mondotta, hogy a felesége a gyerekeivel a szüleihez utazott, ahol meg fogják keresztelni az újszülött fiacskát. De a hazatérésükre hiába várokoztak. A város lelkésze kiderítette, hogy a férj által nevezett helységben nem kereszteltek meg Roland nevű gyermeket. A férj erre különböző hazugságokat eszelt ki, de mindegyiken rajtaérték. A lakosság rosszat sejtett és a rendőrség a sok gyanuok alapján házkutatást rendelt el, amelynek folyamán megtalálták az asszonynak azt a ruháját, amiben állítólag utra kelt és a legkisebb gyermek tejé üvegét, ami nélkül a feleség, aki nem maga szoptatta fiacskáját, nem utazhatott el. Vallatóra fogták a férjet, de az konokul tagadott. A vizsgálat azóta állandóan folyt és most, három év után, ráakadtak a legeredményesebb nyomra. A ház kamrájában felszedték a padlót és alatta poros vérfoltokat fedeztek fel, amelyek folytatódtek és a hálószobába vezettek. Majd kiderítették, hogy az a levél, amit az asszony a nővéréhez írt és melyben jelenti, hogy Párisba ment, ahonnan értesítést fog küldeni, nem a feleség kezétől ered, hanem a gyilkostól, aki nem lehet más, mint maga a férj. A rendőrség serényen kutat tovább a rejtelmes bünygyben.

— **A legújabb üstökösről.** Adtunk hirt annak idejében arról, hogy Morehouse csillagász ez év elején új üstökös fedezett föl. Párisból jelentik, hogy ez az üstökös sajtósági alakváltozásai folytán a legnagyobb mértékben felkeltette a csillagászok érdeklődését. Barnard tanár, aki a Morehouse-üstökös szeptember 2-ika óta állandóan figyelemmel kíséri és október közepéig körülbelül 30 éjjelen át egy, vagy több fényképfelvételt eszközölt róla, ezt a legújabb csillagképletet szinte egyedülállónak mondja. Hasonlóképpen a többi francia csillagászok is meg egyeznek abban, hogy ez az üstökös a legérdekesebb jelenségek egyike azok közül, amelyek az utóbbi időben a világűrben a naprendszerbe jutottak. Barnard csillagász a fényképfelvételek alapján a Morehouse-üstökös sugárkévének alakjában és terjedelmében időről-időre rendkívül figyelemreméltó eltéréseket állapított meg, amelyek fölöttébb jellemzők erre az üstökösre. A szeptember 2-án felvett fényképen az üstökösnek egy sugárkévéje van, amelynek vége két ágba fut és pedig egy folytatódagos egyenesbe és egy rövidebb elhajlóba. Szeptember 28-án már két önálló sugárkévé látható, amelyeknek hossza körülbelül 5 földrajzi foknak felelt meg. Október 2-án az önálló sugárkévék száma háromra emelkedett, ezek azonban jóval rövidebbek voltak az előbbieknél. Az október 3-iki felvételen pedig öt sugárkévé volt kivehető a fényképlemezen. A sugárkévék egyike egy állócsigalag előtt helyezkedett el, amelyet meglehetősen homályba burkolt. Ezekből azt következtetik, hogy a Morehouse-üstökös sugárkévéinek anyaga valamivel sűrűbb lehet, mint azt egyéb üstökösöknél megfigyelték. Roubin, a Páris közelében lévő meudoni csillagvizsgáló állomás vezetője, szintén több fényképfelvélet eszközölt, amelyekről a sugárkévének változó hullámosságát állapította meg. Barnard ezenkívül az üstökös magvát is hosszasan megfigyelte. Különös megfigyelés tárgyát képezte az a körülmény is, hogy míg szabad szemmel tekintve, az üstökös nagyon jelentéktelennek látszik, addig a fényképlemezeken egyike a legjelentékenyebbeknek. Ennek magyarázatát abban találták, hogy az üstökös kékes és ultraviola sugarai a szabad szem elől elvesznek, a fényérzékeny lemezen azonban megrögzítettek. A spectrumban azonkívül az ultraviola sugarak között olyan vonalakat is észrevettek, amelyek eredete eddig ismeretlen.

— **Az új müegyetem.** A József királyi müegyetem tudvalevőleg új otthont kap. A főváros budai részén egy nagy telepen kapnak kényelmes, a czélnak tökéletesen megfelelő épületeket a különböző szakok. Az egyes pavillonok külső munkálatait már befejezték és a belső berendezéssel rövid idő alatt elkészülnek. A jövő tanévet már ott nyitja meg a főiskola és a régi Múzeum-körúti épületbe be fog költözködni a tudományegyetem természettudományi fakultása, amely jogosan panaszkodott ezidőig a helyszűke miatt.

— **Öt millió dollár egy ruháért.** A világ legdrágább női ruháiról közöl érdekes részleteket egy angol divatújság. A sorok élén a szíami királyné áll, akinek köpenye, melyet évenként csak egyszer vesz fel, bársonyból való és telidesteli van gyémánttal, smaraggal, rubinnal, zafírral. Mintha csak a csillagos eget látná az ember. A királyné köpenye értékét csak hozzávetőleg lehet megállapítani, de biztosan többre került öt millió dollárnál. — A czár egyik nővére, Sándor nagyherceg felesége nem sokkal marad a szíami királyné mögött. Orosz nemzeti ruháját, pruszlikját és háromszögletes sapkáját mesterien elrendezett drágakövek ékesítik. — Az amerikai milliósok vagyont érő ruhái ezekhez képest egészen polgári öltözetek. Mackay dollárkirály felesége például olyan ruhát hord, amely csak negyvenezer dollárba kerül. Ha férje révén — nemrég még serféskereskedő volt Mackay — rangban nem is mérkőzhetik a szíami királynéval és az orosz nagyhercegnővel, de viszont brüsszeli csipke- és igazgyöngyhímzés nélkül ő se lehet el, sőt rászomjazik hiusága néhanapiján a gyémántdíszítésre is.

— **Merénylet egy elnökjelölt ellen.** Cuba szigetén most értek véget az általános választások, valamint az elnökválasztás is. Az általános választásoknál a liberálisok győzelmet arattak a konzervatívok fölött. Az elhunyt Estrada Palma elnök helyébe a liberális Gomez tábornokot választották meg, alelnökké pedig dr. Zayast. A választás napján zavargások is fordultak elő. Egy nagyobb néptömeg éjjel a „Hotel Sevilla” elé vonult és az ott lakó Menocal konzervatív elnökjelölt ellen tüntetett. A tüntetők belétek a szálloda ablakain. Egy nagyobb rendőri kirendeltség azután véget vetett a zavargásnak.

— **Egy főhercegnő üzletei.** Londonban Mária Terézia osztrák főhercegnő, Mária Adélgunda bourboni és braganzai hercegnő, Mária Antonia páрмаi hercegnő és Kiss-Schlesinger Egon Zsigmond egy együttes beadványban a „Domains Company Limited” társaság felszámolásának az elrendelését kérték a londoni bíróságtól. A bíróság tegnap kezdte meg az ügy tárgyalását, de egyes bizonyító erővel bíró akták késése miatt a tárgyalást egy hétre elhalasztotta. A „Domains Company”-t 1903-ban alapította egy osztrák arisztokrata szindikátus és Londonban jegyeztette be. A cégjegyzés azért történt Londonban, mert a társaság így a londoni pénzvilág támogatását remélte megnyerhetni, amelyre szibériai 40.000 négyzetkilométernyi aranytartalmu területének kiaknázásában nagyon is szüksége lett volna. Az orosz-japán háború kitörése következtében azonban a vállalat finanszírozása nem sikerült és ezért a szindikátus a londoni társaságtól különvált, mire az önkéntes felszámolást jelentett be. A társaság osztrák tagjainak azonban az önkéntes felszámolás nem tetszik és ezért, mint már fentebb jelentettük, Mária Terézia főhercegnő, a braganzai és a páрмаi hercegnő útján, akik szintén tagjai voltak a „Domains Company Limited”-nek, a londoni bíróságnál kényszerfelszámolás elrendelését kérték.

— **Kétféjű gyermek.** Newyorkban a new-orleansi közpórházban ezélt tiz nappal egy asszony kétféjű gyermeket hozott a világra. A gyermeknek mind a két feje teljesen ki van fejlődve, mind a kettőnek szép fekete haja van, de az egyik fej valamivel kisebb. Mindegyik fej körülbelül ötszáz grammot nyom. A hátulsó fej a gerincoszlopnál kezdődik és hátrafelé fordul. Az orvosok kijelentették, hogy két fejű senki sem maradhat életben és ezért elhatározták, hogy az egyik fejet amputálják. Ilyen műtét még nem volt, de az orvosok biznak benne, hogy jól fog sikerülni.

— **Életunt.** Katzer József 21 éves háziszolga a Kőbányai-ut 35. számú ház előtt szerelmi bánatában revolverrel mellbelét magát. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

— **Rablók a dohánytőzsdében.** Vakmerő rablás történt ma este a főváros igen forgalmas utcáján, a Király-utca egyik dohánytőzsdéjében. Két rabló vásárlási ürügy alatt bement a dohánytőzsdébe, felhasználta azt az időt, amíg a kiszolgáló asszony az áruk közt keresgél, kirántották a pénzes fiókot és elrohantak vele. Az eléjük álló tőzsdésné úgy mellbe lökték, hogy az keresztül esett a pulton és mire segítségért kiabálhatott, már a gonosztevőknek nyoma veszett. A rendőrség a legnagyobb apparátussal indította meg a nyomozást a gonosztevők kézrekerítésére. Az eset részletei a következők:

Ma este fél tíz óra táiban Goldschmied Józsefné született Pollák Julianna Király-utca 88. sz. alatti dohánytőzsdéjébe beállított egy munkáskülsőjű fiatalember és csomagoló-papírost kért. A tőzsdésné felállt a képeslapokkal teleaggatott kirakat felé, hogy onnan leadja a papírost. A fiatal ember kicsinek tartotta a papírost, amikor az asszony nagyobb nyújtott neki oda, kért belőle még egyet. Közben bejött a közeli kávéháznak Weisz Károly nevű pinczére cigarettáért és még egy munkáskülsőjű ember, aki szivarhüvelyt kért.

— Milyen hülsnit parancsol? — kérdezte az asszony.

— Többfelét, mert sokat akarok vásárolni! — volt a válasz.

Ezzel a pinczér elhagyta a trafikot, míg a trafikosné a hüvelyek között keresgél, melyeket a tőzsdésné a pulton kívüli részén tartott, észrevette, hogy a csomagoló-papírt vásárló ember kirántja a pénzes fiókot és a vásárolt papírba csavarja. Az asszony oda akar rohanni, de a hülsnit vásárló ember úgy mellbe lökte, hogy keresztül esett a pulton. Az egész egy pillanat műve volt, amikor a trafikosné segítségért kiabált, a rablók már eltűntek.

Az elrabolt pénzesfiókban kétszázhatvan korona készpénz, három darab tizkoronás papírpénz, egy darab arany tizkoronás, harmincz korona nikkal, tizenkét korona fillér és a többi ezüst egy- és kétkoronás volt. Továbbá volt benne S. G. monogrammal ellátott ezüst szivartárcza és egy bőr pénzestárcza különböző jegyzékekkel. Az asszony leírása szerint az egyik rabló husz-huszonkét éves, munkáskülsőjű, nyulánktermetű embernek látszott, kicsi bajszszal és gesztenyebarna hajjal. Sötét ruhát viselt, télikabátja nem volt. A másik tizennyolcz-husz évesnek látszó, szintén munkáskülsőjű, alacsonyabb férfi volt, gesztenyebarna hajjal. Fekete télikabátot és kemény kalapot viselt. Mindkét rabló egyesek vallomása szerint az Izabella-utca felé menekült. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg kézrekerítésükre.

— **Véres sinék.** Gáál András János huszonegy éves nyiregyházi illetőségű közhuszárnagy a Nagyikinda-Szenthubert közti vonat elé vetette magát és meghalt. — Nagyikindán tegnap a 633. sz. vonat Hunyár Egidiusz nagyteremiai lakos kocsiját elütötte és öt elgázolta. A sorompó nem volt leeresztve.

— **Leánya előtt a halálba.** Hajduska Albert topolyai jómódu kereskedő felesége már négy év óta volt ágyban fekvő beteg. Hiábavaló volt a férj minden áldozatkészsége, odaadása, az orvosi tudomány nem tudott segíteni az asszony baján. Végre az asszony is belátta, hogy már teljesen hiábavaló a remény s a betegséggel járó gyötrelmek napról-napra jobban megérelték az asszonyban a halál gondolatát. Tegnapelőtt végre is hajtotta sötét tervét. Férje az üzletben foglalatzkodott s ezt az alkalmat használta fel Hajduskáné. Odaszólt négy éves Mariska nevű kis leányához:

— Mariskám, menj ki a konyhába, hozd be nekem a kenyérvágó-kést.

A kis leányka sietve tett eleget anyja parancsának. Hajduskáné elvette a kést s balmellette döfte. Magasra szökött ki a vér a szurás nyomán, a kis leányt is összefreccskendezte, de a kis ártatlan gyermek nem értette a dolgot s csak akkor távozott, amikor anyja alig hallható hangon hörögte:

— Mariskám, hívd be apát.

A kis leány kiszaladt s a másik perczben borzalmas látványt árukt a belépő férj szemébe elé. Ott látta feleségét halálos sebbel az ágyon. Hajduska rögtön orvosért küldött, de már nem segíthetett a szerencsétlen asszonyon, mert másnapra meghalt.

— **A tűzrendészeti kormányrendelet végrehajtása.** A belügyminiszter annak idején elrendelte, hogy a községeket tűzoltószerekkel, megfelelő szertárral, szervezett és kiképzett tűzoltósággal kell ellátni. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség ez alkalommal fölterjesztést intézett a miniszterhez, melyben bejelent, hogy a tűzrendészeti szabályzatot még sok helyütt nem hajtották végre. A belügyminiszter erre körrendeletet intézett a megyék alispánjaihoz, hogy körülményes jelentést tegyenek arról, hogy a kormányrendeletben megszabott felügyeleti köteleességeket miként teljesítették.

— **Öngyilkos képviselő.** Drezdában dr. Rühlmann tanügyi főtanácsos, szászországi képviselő öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosságnak különös érdekessége a körülményekben rejlik. Rühlmann nemrég egy levél hibás kézbesítése miatt komolyan összeküldönbözött dr. Opitz kamarai alelnökkel, aminek párbajra való kihívás lett a következménye. A kamara elnöke, Mehnert titkos tanácsos azonban megakadályozta a párbajt és a felek és a segédek hallgatást fogadtak ez ügyben. A sajtóban mégis kiszivárogtak egyes részletek és Rühlmann ellen megindították a fegyelmi eljárást. A nagy izgalom tönkretette Rühlmann idegeit, egy ideig szanatóriumban gyógykezelte magát, majd ismét visszatért családjához és most öngyilkos lett.

— **Párbajozó gyerekek.** Németországban a párbajmánia — úgy látszik — már a gyermekvilágra is átragadt. A Berlinnel szomszédos Oberschönweide lakosai ugyanis furcsa jelenet tanúi voltak. Az Oberschönweide és Karlshorst közti erdőben sétálók több fiatal gyereket láttak két csoportban. Kettő husz lépésnyi távolságban állást foglaltak, a többiek oldalvást maradtak. Nem sűrűn egymásután több lövés hallatszott. A gyerekek „becsületbeli ügyet” intéztek el. Szerencsére egy lövés sem talált. A sétáló község persze most már közbe akart lépni, de a lovagok is, segédek is, az egész társaság kerekelt oldott.

— **A battonyai gyilkosok nyomában.** Közöltük lapunk legutóbbi számában, hogy Petrovits Dusan gazdag battonyai földmivest és béresét Szelezsán Dresttiet ismeretlen tettesek megfojtották, azután a tanyát kirabolták. Mint Aradról jelentik, az ottani rendőrség most már nyomában van a tettesnek, aki a gyilkosság elkövetése után az áldozat kocsiján Aradra hajtott és ott egy utcán az üldöztetéstől való félelmében magára hagyta a fogatot. A kocsin levő férfit, aki parasztruhába volt öltözve, többen látták és a rendőrség fekete könyvében levő fotográfiák közül egyben ráismertek a személyazonosságára.

— **Az utca sebesültjei.** Az ólmos eső megfiagytott a pesti utcákon és tegnap óta az emberek körülbelül ma délig csak tipegve járhattak. Valósággal életveszélyes volt a járás. A rendőrség egész sor szerencsétlenséget jelentettek be. Tarpolyi Lajos bérkocsis, aki egyfogatu bérkocsija mellett haladt, megcsuszott és a kerek alá került. Össze-vissza törte magát. Beton Lajosné a József-utca 2. számú háza előtt esett el és kifélezte a lábát, Nagy János napszámos a Baross-téren esett el és eltörte a balkarját. Csáki Benedekné, szül. Kendi Eszter a Thököly-uton oly szerencsétlenül csuszott el, hogy a jobb lába eltört, Schifler József tizennyéves inas a Váci-köruton agrárkódást szenvedett. A kisebb-nagyobb baleseteknek egész láncolata történt az este. Végrendeletet csináljon az, aki ebben a kutyának való időben kimerészkedik a pesti utcára.

— **Botrány egy temetésen.** Ujvidéken, mint jelentettük, a napokban két eselédleány öngyilkosságot követett el. Temetésükön ma a katolikus lelkész beszentelésüket megtagadta. Református lelkész hivatott, aki elvégezte a temetkezési szertartást. A katolikus lelkész csak a napokban neveztek ki és ma foglalta el az állását s ez lett volna első temetése. Annyiból feltűnést keltett a lelkész magatartása, mert hivatali elődje hasonló esetben soha sem gördített akadályt a beszentelés elé.

— **Házasság.** Dr. Havas Béla fővárosi ügyvéd eljegyezte Bauer Olgát Budapestről.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műórás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A szabadkai tanítók sérelme.** A szabadkai községi elemi népiskolai tanítótestület kebeléből kiküldött bizottság kérvényt intézett a közigazgatási bizottsághoz, amelyben az 1893:XXVI. t.-cz. alapján a tanítók nevére kiutalt államségély korpótlék erejéig megcsökkentett, de a tanítói díjlevélben a 6723/1872. sz. közgy. határozattal biztosított tanítói javadalmak teljes kiszolgáltatását kérik. Ugyanis a tanítók anyagi helyzetük javításának hangoztatása mellett kérte az iskolafentartó hatóságnak a tanítók számára az 1907. t.-cz. alapján a magasabb államségélyt, de csak mikor azt folyósították, akkor támasztott arra jogot s a tanítók által éveken át élvezett fizetésjavítást levonásba vette és ehhez mérten a főkönyvekben a fizetésüket a többszörös tiltakozásuk ellenére 100 és illetve 200 koronával kisebbített összegekben írta elő. A tanítók biznak abban, hogy a közigazgatási bizottság kinyilatkoztatja, hogy a korpótlék fedezetére adott állami segély a tanítók javadalmát alkotja s felhívja a városi tanácsot, hogy ennek az 1907. t.-cz. alapján felemlt illetékét is a tanítók számára ugyancsak állami segélyben biztosítsa; ugy eme felfogásában továbbra is tántoríthatatlanul kitartván a jogos kérelemnek az iskolafentartóval szemben ezuttal is hathatós szószólója legyen. Ezért kéri a közigazgatási bizottságot, hogy a 6723/1872. számú közgyűlési határozatban számukra biztosított fokozatosan emelkedő törzsfizetésüket teljes mértékben, továbbá a helyettük felvett, de nevékre és részükre küldött és így javadalmukhoz tartozó és törvényesen kizárólag őket megillető 1889. január 1-től a város házipénztárában visszatartott államségélyes korpótlékaikat az iskolafentartó haladéktalanul kiíjízza.

— **Franciaország vagyona.** Párisból jelentik, hogy az illeték-kivető hivatal által közzétett jelentés szerint az örökségkép hagyományozott összegek Franciaországban 1907-ben 5461 millió frankot tett ki és ezek között 534 esetben az örökség meghaladta az egy millió frankot. Az Eclair az évi örökségek értéke alapján Franciaország összvagyonát 200 milliárdra becsüli.

— **A fegyver.** Fehérmegye Moha községében ifjú Marton János a malomból kocsin jött haza apjával és azt uiságotla apjának, idősb Marton Jánosnak, hogy a határban igen sok foglyot látott.

— **Akkor ne fogd ki fiam a lovakat, kimegyünk vadászni** — mondta a fiának s bement a fegyverért. Azalatt a fiu megfordult az udvaron a kocsival. Mikor az öreg fegyverrel a kezében, a kocsira akart felszállni, megcsuszott s a következő pillanatban elsült a kezében a fegyver és a lövés a kocsin ülő fiut fején találta. A szerencsétlen fiatalember, akinek a lövés a fejét szétroncsolta, rövid kínlás után meghalt. Édesanyja, aki szemtanuja volt a szerencsétlenségnek, elájult s csak hosszas orvosi segítséggel tudták életre kelteni. A boldogtalan apa elten, aki a véletlen szerencsétlenség folytán egyetlen gyermekét veszítette el, megintótták az eljárást.

— **Szengázmergezés.** Harkk Leó harminczhat éves házalónak Akácfa-utca 27. számú lakásán szengázmergezés következtében eszméletét veszítette a házaló, a felesége és három kis gyermeke. A kivonult mentők különösen az asszonyt találták már nagyon aggasztó állapotban. Oxigénnel való hosszas élesztgetések után azonban sikerült az egész családot megmenteni.

— **A leányegylet karácsonya.** A Budapesti Leányegylet az idei tél folyamán is nagyszabású jótékony-ünnepélyt rendez. A támogatásra, iránnyító kézre szoruló szegény leányok sorsa függ az ünnep sikerétől. December hónap 12-én és 14-én hatalmas karácsonyi áruházal fogadja majd a Nemzeti Szalon látogatóit. A Szalon tompa finom színeit élő- és művirágoktól, ragyogó karácsonyfa-disztól, művészi mézeskalácsig, bohó gyermekjátékok, modern babák, illatszerek, divatcikkek halmazától pezsgőig a leánykezek által összerótt szebbnél-szebb apróságok tömege fogja tarkítani. A lelkes leánysereg a látogatók szórakozásáról is gondoskodik és az ünnepély délutánjait, estéit eredeti, művészi módon élénkíti.

— **Szerencsétlenség egy hadihajón.** Pólából jelentik, hogy a „Budapest“ hadihajón, melynek gépezetét most teljesen megváltoztatják, hétfőn súlyos baleset történt. Egy igen nehéz hengert akartak daruval a magasba emelni, de még mielőtt a földről a levegőbe emelkedett volna a henger, csuszott egyet és maga alá temette Latin-Longhin Mihály előmunkáit, aki egyik legképzettebb szakembere a pólai arzenálnak. Az előmunkást, kinek a nehéz henger mellkasát törte be, haladékló állapotban vitték a kórházba.

— **Összeütközött luxusvonat.** Vogherában a Milanóból érkező bécs-nizzai luxusvonat a pályaudvar közelében összeütközött egy tehervonat utolsó kocsijával. Egy vasuti alkalmazott súlyosan megsebesült, az utasok azonban mind sértetlenek maradtak. A gyorsvonat némi késéssel folytatta útját.

— **Sikkasztó hivatalnok.** Neumann Emil fakeskerkedő, akinek a Szobi-utca 14. száma alatt van az üzleti irodája, följelentést tett ma a főkapitányságon Fischer Aladár huszonhat éves magánhivatalnok ellen. Fischer, aki a galicziai Stryiben, Neumann nagykiterjedésű fátelépén felügyelőnek volt alkalmazva, tizenhatezer koronát sikkasztott a főnökétől. A hűtlen tisztviselő potom áron eladta a kitermelt faárut és az így kapott pénzzel megszökött. Fischer budapesti család gyermeke s a rendőrség azt hiszi, hogy Stryiből Budapestre szökött. A rendőrség keresi a sikkasztót.

— **Eltűntek.** A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Csatlós József maroshévi születésű 13 éves cipésztanoncz (Veres Pálné-utca 27.), Hamvai Lajos úpesti születésű 18 éves könyvtő-tanoncz (Hunyadi-utca 44.), Esküdt Béla kókai születésű 17 éves lakatosinas (Liliom-utca 22.), Kohn Géza lajomszizei születésű 23 éves pincér (Erzsébet-körut 33.).

— **Mérgezés.** Somogy megyében mindinkább több mérgezési eset fordul elő. A csendőrség ma ismét felderített egy ily mérgezési esetet. Kelemen Péter viszi polgárt felesége, Csatári Anna, hogy szeretőjével élhessen és a temetési költségeket a szövetkezet-től felvehesse, megmérgezte. Az asszonyt elfogták.

— **Halálozások.** Hilóczky Béla igazságügyi miniszteri tanácsost ma délután félnégy órakor temették a Köfaragó-utca 8. számú házból. A beszentelt nagy papi segédlet és ennek karácsonyi kísérete mellett Krizsán Mihály pápai kamarás, józsefvárosi plébános vezette. Jelenvoltak: az igazságügyi miniszterium képviselőjében Rickl Gyula miniszteri tanácsos, továbbá Molnár János apát, országgyűlési képviselő, Ujváry Ignác akadémiai festő, Tóth József pestmegyei nyugalmazott tanfelügyelő, Berczik Árpád nyugalmazott miniszteri tanácsos, Leővey közgazdász bíró, Debreczeny és Pecháta kuriai bírák, Boronkay váltótörvényszéki elnök, Karádi ítélőtáblai bíró, Kortvélyessy törvényszéki bíró és még igen sokan. A számos virágkoszorú tanúságot tett arról a nagy tiszteletről és szeretetről, melyben az elhunyt részesült. Hilóczky Béla, aki azelőtt a szépirodalom terén is működött, negyvenhét éves korában, 1888-ban vonult nyugalomba. Nagy rokonsága és sok barátja kísérte ki a Kerepesi-uti temetőn levő családi sírboltjához.

Özv. ludányi és csomai Bay Györgyné, született vásárosnaményi és nagylónyai Lónyay Louise november 18-án, életének hetvenötödik évében Beregszászon meghalt.

Okányi Szilágy György nyugalmazott államrendőrségi kapitány, a német lovagrend tagja, a Mária-kereszt tulajdonosa, tegnap hetven éves korában meghalt. Temetése ma délután volt a Madách-utca 38. számú házból. Halálát özvegyén, született Boér Herminán és gyermekein kívül nagy rokonság és sok régi ismerőse gyászolja.

Borostyán Sándor nyugalmazott állami főreáliskolai tanár nyolczvan éves korában meghalt Székesfehérvárról.

Madarász János, az Állami Altisztek és Szolgák Országos Bizottságának elnöke hirtelen elhunyt. A meghaldogult holttestét a Farkasréti temető halottasházából folyó hó 21-én délután négy órakor fogják örök nyugalomra helyezni.

Teichner Emil, a lugosi „Südungar“ szerkesztője ma negyvenöt éves korában Budapestben elhunyt.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközön-ség figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrássy-ut 1. i. em.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
x Podor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Hófehérke.

(Bródy Sándor regényes színijátéka. Reprise a Nemzeti Színházban.)

Évekig tartó pihentetés után átalakítva, majdnem új mezbe öltöztetve ma jelent meg újra a Nemzeti Színház színpadán Bródy Sándor regényes színijátéka, a „Hófehérke“. Feltámadt újra a darab és vele együtt sok-sok poézis, melyet ez a színijáték magába foglal.

Kár is lett volna veszni hagyni mindezt a szépet és tartalmast. Oly igazán benne van a darab meséjében, bonyodalmában, alakjaiban és millieijében Bródy sajátos, bizarr, de mégis éppen különlegességénél fogva érdekes és vonzó költészete! Fantasztikus ábrándjaiba belevonja a nézőt; hangulatba ejti, viszi magával és játszik érzéseivel kénye-kedve szerint, mint a szél az Aeolus-hárfa hurjain. Olybá tűnik föl, mintha a mult idők dallamait hallanók; mintha régen elfelejtett s a lelkekben csak sejtélemszerűen élő melodiák hangzanának ki ebből a darabból.

Erős realizmus és ködös, fantasztikus dolog, idilli hangulat és a forgó szelvéssz erejével felruházott szenvedély egyesül szinte megdöbbentő vegyülékben Bródy darabjában. Majdnem féktelen és zabolátlan módon vegyíti a legkülönbözőbb motívumokat a szerző, anélkül, hogy disztinválna, számítana. Mindig átengedi magát a pillanatnyi hangulatnak és utána esik az érzéseknek és fantómoknak. A széid humorból átmegy hirtelen a tragikus motívumokba és ezektől az idillikus hangulatokra. Mintha csak a poétai szeszély farsangi tánczát járná. Az átmenetek elmosódnak, az ellentétek egymásba keverednek. Az érzékiség is ki-kitör az egyes jelenetekből s mindez összevéve tarka, színes, változatos mozgalommá válik, mely dominál a néző lelke fölött.

Tudatos művészet-e ez, vagy ösztönszerűség?... Erről nem tudok számot adni. De valószínűnek tartom, hogy Bródy maga sem. Amikor évek előtt megírta darabját, bizonyára önélelten, töprengés és tündés nélkül ragadtatta el magát pillanatnyi szeszélyei által. Most, hogy a darabot átdolgozta, kivette belőle mindazt, ami tulmegy azon, amit fantasztikusnak nevezünk. Elhagyott sok mindent, ami valószínűtlen vagy lehetetlen és közelébb hozott hozzá az olyant, ami általános emberi. És végig reszket, vibrál vagy viharzik a darabban valami megnevezhetetlen, leírhatlan fluidum, aminek nem lehet ellentállni; valami, ami a bizarrságnak és poézisnek, az ösztönszerű hangulatfestésnek és a különlegesség kultuszának a keveréke. Ez ad érdekességet első-sorban a színijátéknak.

A darab meséje nagyban ugyanaz maradt. A dorbézolásban fásulttá lett Balassa mérnök vágyódik az érintetlen tisztaság után s utnak indul, hogy Hófehérkét, akiről ábrándozik, megtalálja. Egy református paplakban meg is találja a tisztalelkű lányt s megkéri a kezét. De nyomban megjelenik a női démon, a kaczer és szenvedélyes leány, a falusi orvos leánya, aki a mérnökre kivetí hálóját. Az orvos, a lány apja, mérget kever Hófehérke orvosságába. Megöli és a mérnök az orvos lányát veszi nőül. De az orvos, aki a bünt elkövette, nem bírja el a lelki mardosást. Megmérgezi magát s leánya lábainál hal meg. S most ott van a bün kettős árnya a házások közt...

Az előadás nem volt minden részben egyformán kitünő. Egyes szereplők erősen kiemelkedtek a hétköznapiasságból, mások a művészet színvonalán alul maradtak. Gál Gyulát említjük első sorban, aki az orvos alakjából elsőrangú művészi alakítást csinált. A legerősebb realizmust képviselte és a tragikus

motivumokat hatalmasan érvényre juttatta. Paulay Erzsike néhány tuzástól eltekintve, amikor mesterkélt módon vibráltatta hangját, szintén művészi magaslaton állt. Azonban Rainay, a színház új tagja, meglehetősen gyenge volt. Sem a szenvedély színzése, sem a hangulat festése nem sikerült neki. Sőt néhol egészen színtelenné válik a majdnem veszélyeztetette a darab érdekességét. Várady Aranka a maga poetikus egyszerűségében, keresetlenségében és szubtilis finomságában minden követelménynek megfelelt. Csodásan tiszta orgánuma csak fokozta játékának hatását. Ő képviselte a darab idilli részét. Ez a művész egyre emelkedik a közönség kegyében. Kitiűnő volt Rózsahegyi, aki a humoros jeleneteket győzelemre vezette s az egyetlen volt, aki nyílt színen tapsot kapott. Egy-egy szerepben kiváltak még Rákosi Szi di és Vizvári Mariska.

A darabot ambícióval és gondtal rendezték. Bródy Sándort pedig minden felvonás után többször és zajosan a lámpák elé idézte a közönség.

Timár Szaniszló.

(*) Az Operát nem adják bérbe. Lapunk mai számában hosszabb cikkben foglalkoztunk az Operaház bérbeadásának kérdésével. Nyomatékosan rámutattunk azokra a veszedelmekre, amelyek a bérbeadásból származnának. De egyszersmind hangsúlyoztuk, hogy a bizonytalanság, amelyben az Operának közel négyszáz tagját a bérbeadás terve tartja, hátrányára válik a dalszínháznak. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter első erre vonatkozó nyilatkozata ugyanis mindenre alkalmas volt, csak arra nem, hogy a háborgó kedélyeket megnyugtassa. A nyilatkozat úgy szólt, hogy a bérbeadás terve ez idő szerint nem aktuális. Ebből mindent lehetett következtetni, legfőképpen pedig azt, hogy a terv csakugyan komoly. Ezért gyűléseztek a zenekari tagok és a magánénekesek és kijelentették, hogy nem engedik magukat áruba bocsátani s nem hajlandók tűrni, hogy a Népszínház tagjainak sorsára jussanak. A nyugtalanság mind nagyobb lett az Opera tagjainak körében s már-már tartani lehetett attól, hogy az egyensúly dalszínházunkban fölbillen. Ennek a nyugtalanságnak volt visszhangja mai cikkünk is és bizonyára ez a nyugtalanság bírta rá gróf Apponyi kultuszminiszterre, hogy ma délelőtt félre nem magyarítható nyilatkozatot tegyen. A kultuszminiszter ugyanis ma délután az Operaház igazgatóságához levelet intézett, melyben hivatkozott azokra a mozgalmakra és híresztelésekre, amelyek az ő minapi nyilatkozata után ismét fölburianzottak. A miniszter levelében a leghatározottabban kifejezte, hogy az Operaházat nem adja bérbe. Főhatalmazta egyúttal az igazgatóságot, hogy ezt az elhatározását a személyzeletnek tudtára adja. — Ez a nyilatkozat éppen idejében érkezett, hogy a végsőig felizgatott kedélyeket megnyugtassa. Most már az Opera minden tagja nyugodtan napirendre térhet a kérdés fölött. Jövőjük biztosítva lévén, hozzáláthatnak bizalommal művészi feladatuk teljesítéséhez. A miniszter levele különben szó szerint a következő:

— Tisztelt Igazgató Ur! Minthogy az Operaház bérbeadásának híre a képviselőház pénzügyi bizottságában tett nyilatkozatom után is nyugtalanítja a m. kir. Opera személyzetét, ami csak annak tulajdonítható, hogy e nyilatkozatom horderejét némely oldalról erőltetett magyarázatokkal leszállítani iparkodtak, szükségesnek látom igazgató urat egyenesen értesíteni, hogy a bérbeadásal egyáltalán nem foglalkozom, hanem a jelenlegi állapotot, mely igazgató urnak céltudatos vezetése és az egész személyzet buzgó iparkodása mellett az üdvös fejlődés minden jelét mutatja, fentartani kívánom. Abban a biztos reményben élek, hogy úgy a művészeti színvonal folytonos emelkedése, mint a pénzügyi eredmények fokozatos javulása elhatározásomat igazolni fogja. Főhatalmazom igazgató urat, hogy e kijelentéseimet

a m. kir. Operaház személyzetével közölje. Budapest, 1908. november hó 20-án. Apponyi s. k."

Az igazgató már a mai nap folyamán közölte a leiratot az Operaház tagjaival.

(*) Róna Józsefné dalestélye. Bátran elmondhatjuk, hogy nemcsak akkor van igazán nagyfokú zenei élvezetben részünk, amikor idegen művészek keresnek fel bennünket, hogy művészetüket nálunk is ismertté tegyék. Ezt bizonyítja a mai est, amelyen a nagy művészeti és nagy tudású Róna Józsefné ragyogtatta — előttünk már nem ismeretlen — művészetét. Sőt ebből az alkalomból más elmondandónk is akad. Igen érthetetlen előttünk, miért kell ezt a nagytehetségű művésznőt még mindig nélkülözni az Operaház színpadán. Avagy annyira hozzászoktunk már az eszperantó nyelvhez hasonló szövegzagyalékhoz, hogy már el sem bíránk egy magyar előadást, még akkor sem, ha a mostani idegen nyelvű énekesnőket legalább is egyazon nivóju magyar énekesnők pótolnák? Ezek után elmondhatjuk, hogy a mai est egyike volt a szezon legszebb dalestélyeinek. Róna Józsefné gyönyörű, kitiűnően iskolázott hangja pompásan érvényesült. Mélyen átértett előadása, nagy intelligenciája, párosulva ezzel a gyönyörű hanggal, teljessé tették az élvezetet. A nagyszámú közönség hálásan tapsolt a művésznőnek és több műsoron kívüli dal éneklésére bírta. Teljes elismerés Diez Oszkár művészi kíséretének.

(*) Iparművészeti kiállítás. Érdekes kiállítás nyílt ma meg az Üllői-uti Iparművészeti Muzeumban. A Muzeum a legutóbbi években eszközölt, de még közszemlére ki nem tett vásárlásaiból és azokból a tárgyakból, melyekkel nagylelkű adományozók gyarapították a gyűjteményt, rendezte a kiállítást. A kiállítás legértékesebb részét a vásárolt tárgyak képezik. Két hatalmas flamand gobelin a XVI. századból, a bajor királyi ház czimereivel van díszítve. Mindkettő nagyértékű és teljesen ép most is. A két mázas kályhacsempe, Lajos és Mária képmásaival, a XVI. századból származó, ugyancsak a mázatlanok a XVII. század magyar göröncsér-ipar igen szép példányai. Nemkevéssébbé a nagyszerű cserépedények, mázas korsók és tálak sorozata a XVII. és XVIII. századból. Feltűnő a régi római üvegyipar (I—IV. sz.) egy pár gyönyörű példány, mik magyarországi leletek. Érdekes, hogy a magyar XVIII. századból üvegyipar pinczefelszereléseiben ugyanazokat a formákat használja, miket a cserép-butellák és butykosknál már ismerünk. Nagy érdeklődésre tarthat számot az a kollekció is, melyet a Horthy Pál gyűjteményéből választottak ki. Ezek jórészt mexikói tárgyak, stílizált edények, groteszk nippék, melyek mind jellemzően dokumentálják az ó-világ eme nagy és nagyrésztben még ismeretlen kultúrnépének sajátos művészetét. Vannak nagyon finom japán seiyemhimzések és magyar varottások. De szinte tűndöklően válik ki a sok-sok szépség közül a Bethlen Kata menyasszonyi ládája 1695-ből. Mellette több apróbb ládacska a XVII. és XVIII. századból, olyik igen szép vasveretekkel. Szép és nagyértékű azonban az ötvösmunkák gyűjteménye is. A régi munkáknak legszebb példányai egy német-alföldi számos titkosfülkő szekrény. Az egész technózhéj-burkolatu és gyöngyház-berakással van kimunkálva. Az egyes kis festmények rajta, a miniatűr-festés remekei. Körülbelül a XVIII. századból való. Az ajándékok közül Glück Frigyes gyűjteménye, mit Ferrer svájci régészettől vett drága pénzen, a legértékesebb. Hirsch Istvánné többek közt egy XVIII. századból nagyon szép damaszt-szövetet, gróf Szechenyi Béla két szatuma-csészét, Lerche, francia iparművész pedig két szép majolikamunkáját adta a Muzeumnak. Szép tárgyakat ajándékoztak még özv. Lipthay Péláné bárónő, Herz Miksa bey, Farkasházy-Fischer, Pallkovits Ede stb. Vásárlás útján szerezték be az angol plakátokat is. A kiállítás holnap nyílik meg a sajtó számára.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton másodszor adják D'Albert „A hegyek alján” (Tiefland) című zenedrámáját, a bemutató előadás szereposztásával: Márta Szamosi, Nuri M. Szoyer I., Payer, Antinio Ambrusné, Rosalia Várady Margit, Sebasztiano Takács, Tomasso Venczell, Pedro Környei, Nando Déry és Morruccio Dalnoky. Vezényel Márkus Dezső karmester, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 127.) Vasárnap ez időben először kerül színre „Fidelio”. A czimszerepet Vasquezné, Florestint Anthes éneklő, Pizarrot Ney, Bernát és Jakvint Kertész először fogják játszani. (Évi bérlet 128.)

(*) A „Visszatérés Jeruzsálemből” főpróbája. A Vigszínházban ma délelőtt volt a „Visszatérés Jeruzsálemből” díszletes és jelmezes főpróbája. Donnay Maurice színműve, amelynek holnap, szombaton, lesz a bemutató előadása, már ma is szenzációs hatást tett. Főbb szerepet játszanak: Góthné Kertész Ella, Harmat Hedvig, Gazsi Mariska, Haraszthy Hermin, Góth Sándor, Fenyvesi Emil, Tanay Frigyes, Vendrei Ferencz, Tapolczay Dezső, Tihanyi Miklós, Szerényi Zoltán, Balassa Jenő. Holnapután, vasárnap délutáni előadásul a „Kutya van a kertben” című bohózatot adják félhelyárral, este pedig a „Visszatérés Jeruzsálemből” kerül színre másodszor.

(*) Operette-bemutató Kolozsvárott. A kolozsvári Nemzeti Színház újabb időben teljesen függetleníti magát a fővárosi színházak műsorától. Ugy a prózai, mint az énekes műfajokban egészen önálló műsört teremtett magának s a kolozsvári közönség teljes mértékben méltányolja színházának ezt az önállóságra való törekvését. Legutóbb csütörtökön igen érdekes operette-premiére volt a kolozsvári Nemzeti Színházban. Eyslernek egy Bécsben nagy sikert aratott, de magyar nyelven még nem adott új operetteje, „A szerencsemalacz” került színre mintaszerű előadásban. Az új operettnak igen nagy sikere volt. A kettős női főszerepben Berki Lili, a kolozsváriak primadonnája egyikét aratta legszebb sikerreinek. Horti, Dezséri, Gothy, Pajor s Hetényi egyformán részvételük minden elismerésre. Az új operette sikerében igen nagy része van Virányi Jenő karmesternek is. A kolozsvári Nemzeti Színháznál most egy Wilde darabra, a Padua hercegnőjére készülnek.

(*) Szegedi színház. Megirtuk már, hogy néhai Makó Lajos özvegyére ruházták az elárvult társulat igazgatását. Özv. Makó Lajosné már aláírta az erre vonatkozó szerződést, míg a művezetéssel véjét, Almásy Endrét bízták meg. A szegedi társulat most két érdekes darab előadására készül. A drámai tagok a „Virraszt a szerelem”, az énekes személyzet pedig a „Jókedvű paraszt” című operette próbáival vannak elfoglalva. Utóbbiban az elhunyt Makó szerepét Mezei Andor vette át. Ezekon kívül műsoron van a „Sasfók” (Sz. Tóvölgyi Margittal a czimszerepben), „Az Ördög”, a „Tatárjárás” és a fővárosi színházak egyéb kasszadarabjai.

(*) Czigányzenekar a Petőfi-matinén. A Petőfi-Társaság Matiné-bizottsága által vasárnap, e hó 22-én délelőtt 11 órakor a régi képviselőházban (Sándor-utca 8.) rendezendő matinéjának egyik érdekessége lesz, hogy azon Radics Béla czigányzenekara is résztvesz. Jeszenszky Nádya Ilona éneket ugyanis a Radics Béla zenekara fogja kísérni, amely a hazafias czél érdekében — miként a többi szereplő — készséggel ajánlja fel közreműködését. A matiné iránt széles körben igen nagy érdeklődés mutatkozik. A jegyek még kaphatók Kallian Frigyes könyvkereskedésében (Váci-utca 32.) Ülhely ára 1 K.

(*) A verseczi műkiállítás. A Nemzeti Szalon verseczi műkiállítása most zárult be szép erkölcsi és kielégítő anyagi eredménnyel. A tárlatot négyezernél több látogató tekintette meg és körülbelül 5000 koronát tesz ki a vásárolt képek értéke. A sikert különösen dr. Rezsű István polgármesternek, a kiállítás elnökének és dr. Nehrebecky György főispánnak buzgalma biztosította.

(*) A Velasquez-kiállítás meghosszabbítása. A Nemzeti Szalon a Velasquez-kiállítást, a közönség nagy érdeklődésére való tekintettel, e hó 28-ig nyitva tartja s azután az igazgatóság hozzáfog a karácsonyi és téli kiállítás rendezéséhez, amelyre a művészek november 26-ig küldhetik be a műtárgyakat.

(*) Vig Színpad. A Városligeti Színkör mellett Liget-kávéházban november 21-én, szombaton nyílik meg a Vig Színpad, mely a Magyar Műszínkör tagjaiból alakult. Az előadások naponta délután három óráról folytatólagosan tartatnak. A társulat tagjain kívül min vedégek lépnek föl: Bihari Béla,

SZÉN, koks, briket,
antracit
összes gazdasági,
ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyözim: ANTRACIT BUDAPEST

Szalai Mihály és D.-Kovácsi Margit, a Város-
ligeti Szinkör tagjai.

(*) Thália. Szombaton, e hó 21-én este a Tháliá-
ban a „Remény” kerül színpadra ebben az idényben
először.

FŐVÁROS.

A főváros költségvetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 20.

Gyors és mechanikusan pontos munkát végzett
ma a főváros pénzügyi bizottsága. Harmadfél óra
alatt befejezték a költségvetésre kifizetett általános
vitát és elfogadták a költségvetést. Ez nem várt
gyorsaság volt és mindenkit meglepett, milyen simán
ment az elintézés. A felszólalók csaknem egyhanguan
konstataáltak, hogy a főváros fejlesztéséről szóló tör-
vény s az adóemelés nemcsak rendbehozta a háztar-
tás szénáját, de van fölösleg is bőven. A tárgyalást
egyébként nem nagy érdeklődés kísérte.

A vitáról részletes tudósításunk a következő:

Vaszilievits János alpolgármester néhány
szó kíséretében előterjesztette a költségvetést s kérte,
hogy fogadják el.

Az első felszólaló, Biró Henrik, a főváros költ-
ségvetéséről nem igen szólt, hanem többek között a
községi takarékpénztár föllállítását s a fő-utvonala-
nak villamos ivlámpásokkal való megvilágítását sür-
gette meg.

Márkus József megállapítja, hogy noha tavaly
a községi adót nyolcz százalékkal emelték s a költ-
ségeloirányzatban figyelembe vették a főváros fej-
lesztéséről szóló törvényjavaslatban biztosított
1,900.000 koronát, még sem tudták a közmunkát a
törvényben megkövetelt ötven százalékkal dotálni.
Konstataálja, hogy a 448.543 korona zárószámadási
hiányt törölni lehet, sőt 498.345 korona fölösleg van.
Tehát 996.888 koronával kedvezőbb a költségeloi-
rányzat, ami még emelkedik a nyugdíjalap beolvás-
tása folytán 450.000 koronával. Ezeket az összegeket
a közmunkák javítására kell fordítani. Az előirány-
zatot elfogadja.

Báró Herzog Péter szerint az ügyosztály pesz-
szimisztikus fölfogása nincsen megokolva. Megállá-
pítja, hogy csak a személyzeti kiadás emelkedik ál-
landóan és nagy mértékben. A város kezelésében
lévő üzemek eredménye nagyon kedvezőtlen. A köz-
vágóhid, a vásárcsarnok jövedelme jelentékenyen
csökkent, a fuvartelep pedig defיצitál dolgozik. Az
előirányzatot elfogadja.

Feleki Béla általánosságban azt a kifogást
teszi, hogy nem védik meg a főváros autonóm jo-
gait s az ügyek elintézésében, a főváros kormányzá-
sában a polgárság képviselői nem kapnak megfelelő
rész. Különösen a lakáskérdés dolgának a megol-
dását sürgeti. Több részletkérdésről nyilatkozik s
kijelenti, hogy az előirányzatot elfogadja.

Platthy György azt vitatja, hogy a főváros
fejlesztéséről szóló törvényben biztosított kedvez-
ményeket érvényesíteni kellett volna az előirányzat-
ban. Nem látja olyan sötétnek a helyzetet, mint a ta-
nács. A főváros helyzete éppen nem bizonytalan.
Részletesen nyilatkozik a tanácskozás során fölvetett
ideákról. Az előirányzatot elfogadja.

Feleki Béla védelmezte meg még egyszer a
községi könyvtárt s ezzel az általános vitát befe-
jezték.

Vaszilievits János alpolgármester meg-
nyugtatta Biró Henriket, hogy a községi takarékpénz-
tárt megcsinálják, a gyalogjárók tisztításáról
gondoskodni fognak.

Bódy Tivadar tanácsos elismeri, hogy a köz-
munkákra csakugyan kevesebbet adnak hét száza-
lékkal, de lehetetlen, hogy a bevételek felét fordítsák
közmunkákra. A főváros fejlesztéséről szóló törvény
évenként 1,900.000 koronával javít a főváros költ-
ségvetésén. 2,021.563 koronát elenged a törvény, de
ennek a leírásával csak papíron rendezik a háztar-
tást, mert a háztartási készlet csak papíron van
meg, de pénzben nincsen. A helyzet meglehetősen
sötét, mert a jövő fejlődéséről, szociális intézkedé-
sekről gondoskodni nem tudnak. A zárószámadási
hiányt be kell állítani a költségvetésbe. A nyugdíj-
járulék címén sem állíthatnak be többet, mert nem
tudják, mikor lép életbe az új szabályzat. Melly
Béla tanácsos a vásárcsarnok és közvágóhid gaz-
dálkodását védelmezte, Kun Gyula tanácsos pedig
az Attila-körut szabályozásának a történetét mondja
el. Thiring Gusztáv, a statisztikai hivatal igazga-
tója, védelmezte meg a könyvtárt.

A pénzügyi bizottság ezután a költségvetést ál-
talanosságban egyhangulag elfogadta. A részletes tár-
gyalást hétfőn délután folytatják.

(A Saskör a miniszterelnöknél. A főváros fej-
lesztéséről szóló törvényjavaslat megalkotása és a
Belvárosnak biztosított 30 éves házadómentessége
törvénybeiktatása alkalmából a Saskör egy husz
tagú küldöttsége tisztelgett ma délután négy óra-
kor Polónyi Géza elnök, a Belváros képviselőjé-
nek vezetésével Wekerle Sándor miniszter-
elnöknél, aki a küldöttséget a miniszterelnöki palota
nagy fogadó-termében fogadta. Az éljenzés lecsilla-
pulta után előállott Polónyi Géza és nagyszabású
beszédben üdvözölte a miniszterelnököt, akit, te-
kintettel arra, hogy a Belváros diszpolgára, „Nagy-
méltóságú miniszterelnök ur, tisztelt polgártárs”
megszólítással illett. A nagy éljenzéssel fogadott
beszéd után Wekerle rendkívül szívélyesen vála-
szolt, kijelentve, hogy a legfőbb vágya, hogy a fő-
várost minden ízében magyarnak lássa. A beszéd
elhangzása után a küldöttség minden egyes tagjá-
val kezét szorított a miniszterelnök, majd helyi-
el kinnálva őket, fesztelenül társalgott velök még egy
ideig.)

(Uj magyar. Opelet Venczel orgonaépítő ma
letette Rózsavölgyi Gyula alpolgármester előtt a
magyar állampolgári esküt.)

(Középitési ügyek. A főváros középitési bizott-
sága ma délután Rózsavölgyi Gyula alpolgár-
mester vezetésével ülést tartott, mely alkalommal
Buzáth János tanácsjegyző és Schmelhger
Árpád fogalmazó látták el az előadói tisztet.)

A bizottság tárgyalta Frey Gyula és társai, a
Párisi házból kiszorult üzlettulajdonosoknak azt a
kérvényét, hogy a Városház-terén ideiglenes áru-
csarnokot építhessenek. A bizottság az ügyosztály
javaslatára elhatározta, hogy a kérvényezők két ki-
sebb csarnokot saját költségükön felépíthetnek, de
kiköti, hogy a téren levő fáknak bántódása ne essék.
— Quittner Zsigmond annak idején indítványt
tett, hogy a Népszínház épülete előtt, a Népszínház-
utcai oldalon levő kis térség parkoztassék. A bizott-
ság tekintettel arra, hogy a kérdéses térség igen ki-
csiny és hogy a színház ott kocsielőjárót akar
építeni, nem javasolja a parkozást. — A Szent Gel-
lért-kórház udvarát fiemei aszfalttal akarják bur-
kolni; a magyar aszfaltgyárak kifogásolják ezt, mert
a fiemei aszfalt még eddig kipróbálva nincsen. A bi-
zottságnak nincs kifogása az udvarnak fiemei asz-
falttal való burkolása ellen, de ez a körülmény még
nem teszi a fiemei aszfaltot versenyképessé köz-
területek burkolására is. — A Gyáli-uti kis lakások
vizvezetési munkáit a vízműigazgatóság házilag
óhajtja elvégeztetni. Ez ellen több iparos felszólalt.
A bizottság kimondta, hogy helyesli, ha a vízműigaz-
gatóság olyan munkákat, amelyekre berendezkedett,
elvégez, habár ezzel az iparosok érdekeit sérti is. A
bizottság ugyanis szakvélemények alapján arra a
meggyőződésre jutott, hogy a vízműigazgatóság az
ily munkákat sokkal jobban intézi el, mint az ipar-
osok. — A Krisztinaváros és Várhegy között tervezett
villamos síkló ügyét a bizottság napirendről levette,
mert az ügy még teljesen előkészítve nincsen. — Az
állami kertészeti tanintézet telkének kibővítésére a
bizottság nagyobb területet engedett át a Gellért-
hegy déli lejtőjén. — Az állami bubó-pestis labora-
toriumát a bizottság a IX. kerület Lenkey- és Tüz-
oltó-utczák keresztezésénél óhajtja felállítani és az e
czélra szükséges területet javasolja átengedni. — Az
V. kerületi Wahrmann- és Pannonia-utczák rendezé-
se alkalmából az Erzsébet Gőzmalom és a Roheim
Károly és fia czég közös kérvényt nyújtották be a
fővároshoz és ebben kérik, hogy közös megegyezés
folytán a Roheim-czég gyárát ne telepítsék ki. A bi-
zottság az ügyosztály előterjesztésére kimondotta,
hogy Roheim jogai ez alkalmából nem fognak csorbitatni.
— A kereskedelmi minisztérium a 2. számú
telefonközpontot a Mária Terézia-terén, a Német-
utca sarkán kívánja felépíteni és e czélból kéri az
üres teleknek önköltségen való átengedését. A bi-

zottság Kun Gyula tanácsos és Mezey Sándor bi-
zottsági tag hozzászólása után kimondotta, hogy a
telket önköltségi áron engedi át. — Kisebb jelentőségű
folyó ügyek elintézésével az ülés véget ért.

(Városatyák összeférhetetlenségi ügye. A fővá-
ros igazoló választmánya ma délután dr. Kun-
cz Jenő elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. Cs u-
por József előadása mellett három összeférhetetlen-
ségi ügyet tárgyalt. Az első Tiller Samu fővárosi
bizottsági tagé volt, akit Vikár Béla, a Budapesti
Szabóiparosok Hitel- és Termelő-Szövetkezetének
elnöke jelentett fel amiatt, hogy a főváros köztiszt-
sági személyzete egyenruházatának szállítását elvál-
lalta. Az igazoló választmány mai ülésére ugy Vikárt,
mint Tiller Samut meghívta. A tárgyalás során ki-
tűnt, hogy Tiller még nem volt bizottsági tag, ami-
kor a szállításra pályázott s amikor a törvényható-
sági bizottságba behívták, a szerződést anyagi áldo-
zatok árán a feljelentő vezetésével álló szövetke-
zetre átruházta. A választmány konstataálta, hogy
Tiller teljesen korrektül járt el s kimondotta, hogy
az összeférhetlenségi panasz tárgytalan. — Egé-
szen hasonló eset a Hirmann Ferencz bizottsági
tagé, aki a házi főcsapok szállítására vonatkozó szer-
ződését meghosszabbította a fővárossal. Hirmann ki-
hallgatása során és a beszerzett iratokból kitűnt, hogy
a szerződés meghosszabbítása idején ő sem volt még
tagja a törvényhatósági bizottságnak s amikor a
rendes tagok sorába behívták, nyomban átruházta
szerződését. A választmány ezen az alapon kimon-
dotta, hogy Hirmann eljárása teljesen jöhiszemű volt
s mandátuma megsemmisítésére semmi ok sem forog
fenn. — A harmadik összeférhetlenségi esetet Ka-
sics Péter jelentette be Simonovits Béla bi-
zottsági tag ellen. Hatala József ugyanis annak ide-
jén többrendbeli váddal illette Simonovitsot, aki azzal
felelt, hogy Hatalát törvény elé állította. A bíróság
Hatalát nyilvános rágalmazásért el is ítélte. Kasics
szerint azonban a tárgyalás nem tisztázta valamennyi
vádát s ezért kéri a választmányt, hogy a nem tisztá-
zott vádakra vonatkozólag indítsa meg az eljárást.
A választmány ma kimondotta, hogy a törvény csak
két összeférhetlenségi esetet ismer: azt, ha valaki
számadási, avagy szerződési viszonyba lép a fővá-
rossal. Kasics bejelentése ez esetek egyikét sem
érinti, minélfogva részint tárgyi tényálladék hiján,
részint pedig azért, mert a bíróság Simonovitsnak
már elégtételt adott, a további eljárást ebben az ügy-
ben megszüntette.)

(Hírek a tanácsból. A tanács Földessy Gusztáv
hagyományából három darab, egyenkint 1200 koronás
elemi iskolai alapítványt létesít. A gróf Zichy Géza
által létesített Liszt Ferencz-éle alapítvány ösztön-
díját Weisz Margit zenedei növendéknek adomá-
nyozta. Az Istenhegyi Közművelődési Egyesületnek
a tanács 400 korona segítséget szavazott meg. Czín-
kóta község helyi vásárok tartására kért engedélyt.
A tanács kijelenti, hogy nem ellenzi a vásárok en-
gedélyezését, de az állatvásárok tartásához nem jár-
ulhat hozzá.)

(Kötelező fertőtlenítés. A közegészségügyi osz-
tály most fejezte be a kötelező fertőtlenítésről szóló
szabályrendelet tervezetét. A szabályrendelet leg-
fontosabb rendelkezése az, hogy a hevenyragályos
betegség esetén kötelező a fertőtlenítés, továbbá az
a szakasz, amely felöleli az egyéni fertőtlenítést.)

(Háztulajdonosok a polgármesternél. A VII. ke-
rületi háztulajdonosok nagyobb küldöttsége járt ma
Goldscheider Károly vezetésével dr. Bárczy
István polgármesternél s kérte, hogy a Wesselényi-
utcai ingatlanok részére 30 évi házadómentességet
eszközöljön ki. Kérték egyuttal a Wesselényi-utcai
villamos vasut sürgős kiépítését. A polgármester vá-
laszában megígérte, hogy meg fogja tenni a lépése-
ket hosszabb házadómentesség kieszközölésére, a vil-
lamos vasut építése azonban csak akkor lehetséges,
ha az utczát megfelelőleg kiszélesítik.)

(Uj lap. „Családi Ház” czimvel új társadalmi
és közgazdasági lap jelent meg, amely első sorban
is a fővárosi lakáskérdéssel foglalkozik. A kérdést
oly, s szerintiünk igen helyes irányban véli megold-

Angol, francia és amerikai rendszerű

KÉSZPÉNZÉRT félárban:

ruházható minden ember finoman és elegánsan
az ország- Zélinger Samu előcsapaga
bón fennmar

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-8 méteres logujabb divatu
mint a gyapjuszövetekből mérték szerint készítik:

finom öltönyt — — — — — 21 frtért

ragyon finom prima öltönyt — 26

Raglan — — — — —
Felső vagy — — — — —
Teljesen — — — — — 21—26 frt

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az ügyvédi kamara közgyűlése. A budapesti ügyvédi kamara holnap, e hó 21-én szombaton délután folytatódó közgyűlést tart, amelyen a gyám- és nyugdíj-intézeti közgyűlési tagok választásának eredményét hirdetik ki. Hír szerint a kamara tagjai lelkes ovációkra készülnek Szivák Imre elnök mellett és nagy számban fognak megjelenni a közgyűlésen.

§ A polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottság dr. Imling Konrád államtitkár elnöklésével szerdán és csütörtökön tartott ülésein folytatta az örökös jog alapelveinek tárgyalását. Napirenden volt a következő két elvi kérdés: 1. Ne illesse-e az örökös házasastársát (avagy legalább az özvegy nőt, mint ilyet) a hagyaték valamelyes részének az állaga és ne csak a pusztá haszonélvezet köteles részül? 2. A kötelesrész joga hatályára nézve miként konstruáltassék? Jelesül: a) A kötelesrész törvényi hagyomány legyen-e, vagy örökös (örökösársi) jog? b) Amennyiben a kötelesrészre jogosult nincsen örökös nevezve, ne követelhesse-e az örökös mégis, hogy a kötelesrészre jogosult ivadék a kötelesrészének megfelelő hányadban örökös társként lépjen be a hagyatékba? Vagy ellenkezőleg, ne követelhesse-e a kötelesrészre jogosult, hogy a hagyatékából a kötelesrésznek megfelelő hányadot ne pénzben, hanem természetben (noha csak a törvényi hagyományos jogával) kapja ki? c) Átváltoztathassa-e az örökös a kötelesrészül járó haszonélvezetet fakultatíve pénzbeli járadékra a kötelesrészre jogosult házastárs vagy özvegy hozzájárulása nélkül is? — A bizottság szerdán, e hó 25-én délután öt órákor folytatja tanácskozásait.

§ A Magyar Jogászegylet e hó 22-én délelőtt 11 órákor a budapesti ügyvédi kamara dísztermében tartandó közgyűlésén dr. Schwartz Gusztáv egyetemi tanár tart előadást „Új irányok a magánjogban” cím alatt. Ez az előadás a tudós tanár 25 év előtt ugyanily cím alatt tartott előadásához kapcsolódik és a lefolyt negyedszázad magánjogi fejlődésének tanúságait vonja le. Az előadás iránt jogász-körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Ugyanezen a közgyűlésen hirdetik ki Fayer László pályadíj nyertes szerzőjének nevét s a vonatkozó pályabírálati jelentést.

§ A klerus ellen. A Társadalmi Forradalom című lapnak 1908. évi február 14-én megjelent számában „Lehet-e a vallás magánügy?” című vezércikkben erős támadást intézett Weisz Jenő betűszedő a katolikus klerus ellen. A cikk tartalma miatt a kir. ügyészség sajtóvétségért perbe fogta Weisz Jenőt, akinek ezen ügyét ma tárgyalta az esküdtbíróóság Zsitvay Leó elnökle alatt. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Weisz Jenőt az igaztás sajtóvétségében s ezért az esküdtbíróóság öt havi fogházra és 600 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Elítelt kivándorlási ügynök. Nebel Manó makói kereskedő régebbi idő óta összekötöttesben volt egy hamburgi kivándorlási ügynökséggel, amelyvel kerülő úton küldette a leveleket a kiszemelt áldozatoknak, hogy az ellenőrző hatóság figyelmét elkerüljék. Mivel a dolog mégis kitűdött, Nebel egy hónapi fogházbüntetésre és háromszáz korona bírságra ítélték. Az elítelt föllebezett, de az alispán is, meg a belügyminiszter is megerősítette az ítéletet.

§ Csalárd bukás. Az 1905. évi tavaszán nagy feltűnést keltett kereskedői körökben a Neumann és Weisz divatárú kereskedő-cég csődbejutása. A csődleltározásnál 87.000 korona értékű árut és 270.000 korona külvívőseget találtak. A csődösszeg értékesítése 45.000 korona tömegvagyont eredményezett. A hitelezők feljelentésére család bukás büntette miatt indult meg a bünvádi eljárás a cég tulajdonosok Neumann Fülöp és Weisz Béla ellen. Velük együtt a vádlottak padjára került egyik alkalmazottjuk, Rosenfeld Ede is bünrészességgel vádolva. A budapesti büntető törvényszék három napon át tárgyalta ezen bukási bűnyüvet Szepessy István bíró elnökle alatt. A tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy üzletük az 1905. évi ipari pangás következté-

ben akadt meg. Részletügyletekkel foglalkozván, a csőd folytán nem volt alkalmuk a 20.000 korona tételben, legnagyobb részben a munkásosztálynál külvívő követeléseiket beszédni és így a követelések legnagyobb részben veszendőbe mentek. A budapesti Hitelezői Védegylet nevében dr. Fried Vilmos ezért a cég tagjainak megbüntetését nem is kérte, mivel beigazolták látták, hogy a vagyonbukottak maguknak vagyoni előnyöket eljárásukkal nem szereztek, s a hitelezőknek 45%-os kiegyezést ajánlottak fel. A kihallgatott Kempner és Pinterics könyvszakértők vagyonhiányt nem állapítottak meg, csak könyvelési szabálytalanságokra utaltak. Dr. Okolicsányi tömeggondnok jelentése szerint a hitelezők a csődvagyonból 10—12%-os quotát fognak kapni. A törvényszék Neumann Fülöpöt és Weisz Bélát csalárd bukásért egy-egy évi börtönre, Rosenfeld Edét pedig, mint bűnszegédet 10 havi börtönre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész, valamint a vádlottak és védők is felebezték.

§ A nemzeti bank ügynöke. Nagyszabású szédülés nyomára jutott a rendőrség ez év január havában Bagyinszky József följelentése folytán. Bagyinszky elpanaszolta, hogy Wiesner Károly, nevű foglalkozás nélküli tanító azzal a hitegetéssel, hogy megteszi őt az alapítandó önálló magyar nemzeti bank részvényesévé és onnan olcsó kölcsönt szerez neki, kicsalt tőle ezen ürügy alatt 1200 koronát. Mikor többszöri sürgetése daczára a kölcsönt nem kapta meg, visszakövetelte pénzét. Wiesner ekkor ezzel a biztatással igyekezett őt lecsendesíteni, hogy a jelzett összeg fejében többszörös összegű hamis pénzt ad neki. Hasonló módon csapta be Wiesner, Miskolczi József tápiófarmosi földmivest, akitől ezen ürügy alatt ötszáznegyven koronát csalt ki. A feljelentésükre megindított nyomozás kiderítette, hogy Wiesner Károly, aki Ausztria területéről ki van tiltva és aki Ausztriában csalásért már többször büntetve volt, rendszeresen foglalkozik feleségével együtt hasonló csalások elkövetésével. A hamis bankjegyek ügyében megindított nyomozás kiderítette, hogy Jászberényben egy jól szervezett hamis bankkészítő műhelyt rendeztek be ifjabb Németi György és Wiesner. Ennek a bankhamisító társaságnak tagjai voltak még Szajka János, Cserta József, Koháry Illés, Csányi János jászberényi földmivesek, Halászi Ferenc tápiói földmives, Gulás Pál farmosi csész, Czimbalek Emán jászberényi szicsmester, Baranyi János földmives és Szajka Jánosné, született Klimkó Bella földmivő. Ezek ellen a kir. ügyészség mint tettes társak ellen pénzhamisítási bűntett miatt emelt vádat. Wiesner Károlyné ellen pedig csalás bűntette miatt. A vádirat ellen a terheltek ügyvédjük, dr. Földes Árpád és Weisz Ödön útján kifogással éltek. Ezen kifogásukat ma tárgyalta a törvényszék vádtanácsa. Dr. Langer elnöklése alatt s valamennyi vádlottat vád alá helyezte.

§ Izgalmas tárgyalás. A máramarosmegyei rahóli járásbírói hivatal a múlt évben csunya botránynak volt színhelye. Dr. Kaál Elek ottani ügyvéd tárgyalta Aczél Gyula rahóli járásbíró előtt. A tárgyalás folyamán az ügyvéd kikelt a bíró tárgyalási modora ellen, sőt miután rendreutasított, odakiáltott a bírónak:

— Ilyen gazember még nem ült bírói székben.

A bíró a súlyos inzultus után szolgálva ki akarta dobni a magáról megfélemedezett ügyvédet, mire dr. Kaál oda rohant a bíró asztalához és arcul ütötte a bírót. A bíró feljelentésére a máramarosszigeti kir. törvényszék dr. Kaál ügyvédet hatóság elleni erőszak vétségéért és kétredebéli rágalmazásért kétheti fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A debreczeni tábla a vádlott ügyvéddel szemben nem látta fenforogni a hatóság elleni erőszak vétségét és csupán a rágalmazásban mondtotta ki vétkesnek, miért is a fogházbüntetés mellőzésével mindössze 300 korona pénzbüntetésre ítélte dr. Kaál Elekot. A kir. Kuria ma Bernáth Géza elnökle alatt tárgyalta a főügyészségnek a büntetés súlyosbitása és minősítése miatt benyújtott semmisségi panaszát. A legfelsőbb bíróság dr. Baumgarten Izidor koronaügyész helyettes indítványára megemmisítette a kir. tábla ítéletét és a vádlott ügyvédet hatóság elleni erőszak és rágalmazás vétségéért 15 napi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

hatónak, ha mindenki a viszonyok mérlegelésével maga törekszik olcsó, kényelmes és egészséges állandó lakást szerezni, mit külön, vagy még előnyösebben csoportos építkezés által érhet el, így ingatlan is szerze a lakbér helyetti évi csekély törlesztése. A lap első számában közölve van „A Tűzhely” egyesület (IV., Semmelweis-u. 2.) Gellért-hegy-villányi uti villatelepének tervezete, amely már ezen czélt szolgálja. A lap előfizetési ára egy évre 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal IV., Semmelweis-u. 2.

Nyílt - tér

§ rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Ha még eddig nem kapta meg

a Párisi Nagy Áruház újonnan megjelent 8000 termék illusztrációval ellátott,

új karácsonyi képes nagy árjegyzékét,

kérje ezt rögtön egy levelezőlapon, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ Budapest, VII., R. kőozl-ut 38.

Dr. HARMAT GYULA

Tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővérzés, tuberkulózis, vérképes, tüdővesztés, különféle eredetű nyelvi gyógyításnak inhalációsórákkal és szőrműtárasokkal.

SPORT.

( ) Magyar Athletikai Club—Fővárosi Tornaját bajnoki mérkőzés. Nemesak a sportszerető közönség, de a szakkörök is fokozott érdeklődéssel néznek a MAC—Föv. TC jövő vasárnapi találkozására. A Föv. TC az őszi szezon folyamán olyan képességekről tett tanúságot, amely alkalmas arra, hogy jelenleg az első osztályú football-csapatok első közé számítsák. Az eddigiek szerint szinte páratlanul áll, hogy egy egyesület, amely a megelőző football-szezonban a bajnoksági sorozatban az utolsó között végezzen, a következő kampagnában már az elismert legerősebb csapatoknak is oly félelmetes ellenfele legyen. A Fővárosiak eddigi négy bajnoki mérkőzése közül hármat megnyert és egyetlen esetben a MTK ellen egyet elveszített, de csak rendkívül erős és az utolsó pillanatokig kétségessnek látszó küzdelem után. A MAC ezzel szemben eddig veretlenül vezet a bajnokság élén. Az utolsó időben a Törökvs és BAK-al szemben elért 2:2, illetve 1:1 eredménye bizonyos formahanyatlást mutat, úgy, hogy a csapatok egymáshoz való erőviszonya teljesen nyílt kérdés és azt a jövő vasárnap a Margitszigeten tartandó bajnoki mérkőzés van hivatva megállapítani. A MAC azonban reorganizált csapattal fog kiállni, ami goalképességét, amely az utóbbi időben igen gyenge volt, valószínűleg fokozni fogja. Nem kis érdeklődésre tart számot a két klub ifjúsági csapatainak az első csapatokét (1/3 óra) megelőző küzdelme d. u. 1/1 órákor. A második csapatok d. e. 1/11 órákor játszanak a szövetségi díjért. Az első csapatoknál Minder (BTC), a másodiknál Horváth (NSC) és az ifjúságinál Bíró (I. LSz) fogja betölteni a bírói tiszteket.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Maximálisan valódi áldás gyomorbaesőknek és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

100 cirozott gyomrot 2-3 óra alatt tel. fejező rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 10 fillér.

—26 frt

(os)

. emelet.

ellett

KÖZGAZDASÁG.

Szeptember hava számokban.

Budapest, november 20.

A „Statistikai Havi Közlemények“ most megjelent füzeté szerint az 1908. év szeptember havában 63.007 gyermek született élve a magyar birodalomban, az elhaltak száma pedig 34.454-re rugott, úgy, hogy a természetes szaporodás 28.553-at tett. A közölt számokból a társországokra esett 8.158 élveszületés, 4368 halálozás és 3790 főnyi szaporodás. Az 1907. év szeptember havi eredményeivel szemben az 1908. évi szeptember kedvezőbb eredménnyel zárult. A születések száma ugyan kevesebb volt 1338-al az 1907. évi szeptember havához képest, de a halálozás 2526-al csökkent, úgy, hogy a szaporodás száma 1188-al emelkedett. Azonban kedvezőtlen az eredmény, ha az 1907. év kilencz első hónapjának adatait hasonlítjuk össze az 1908. év kilencz első hónapjának adataival. A születések száma kevesebb volt 7048-al, viszont a halálozás is csökkent 6301-el, úgy, hogy a szaporodás 747-el csökkent a múlt év megfelelő szakának szaporodásához képest.

Ennek a kedvezőtlen eredménynek a főoka a ragályos betegségekben keresendő, hiszen magában csak szeptember havában a gümőkórnak 4450, a torokgyíknak 565, a kanyarónak 253, a szamárhurutnak 334, a vörhenynek 938, a hasihagymáznak 390, a vérhasnak 131, a gyermekágyi láznak 61 halottja volt. E számokból Horvát-Szlavonországra 672 gümőkórban, 80 torokgyíkban, 59 kanyaróban, 66 szamárhurutban, 134 vörhenyben, 61 hasi hagymában, 48 vérhasban elhalt egyén esik.

Ami magát az anyaországot illeti, a gümőkórnak legtöbb halottja — 792 — a Duna-Tisza közén volt (magában Budapesten 198), a legkevesebb — 348 — a Tisza jobb partján.

Lakosságunk egyik legfőbb pusztítója, a kivándorlás, nem szünetelt szeptemberben sem. A magyar birodalomban folyó év szeptemberben 12.627 utlevelet váltottak, 6460-at kivándorlási, 6167-et pedig egyéb célból. Ezen utlevelekkel kivándorlásra jogosítottak 8421, egyéb célból külföldre utazásra pedig 9487 egyént, akik között 10.670 férfi és 7238 nő volt. A kivándorlásra jogosítottak közül 6626-nak az utlevele Amerikába szolt, 468-é Romániába és 330-é Németországba. A ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból folyó évi szeptember folyamán 3891 egyén vándorolt ki, 3611 utlevéllel és 280 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 653. A kivándoroltak közül 2443 ment Amerikába, 557 — tulnyomóan Erdélyből — Romániába és 372 Németországba. Az összes kivándoroltaknak 33.2%-a — 1200 egyén — volt magyar nyelvű.

A bevándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint 1908. év szeptember havában a magyar birodalomban 881 egyén kapott lakhatási engedélyt, a folyó vagy megelőző évben az országba beköltözött és szeptember hó folyamán lakási bizonylatot kapott 597 egyén között volt 406 fi- és 191 nő; közöttük tulnyomó volt az osztrák honos (432); valóság szerint részletezve pedig legtöbb volt a római katolikus (400).

Sajnos, a rendkívül száraz szeptemberben nem pihent a vöröskáka sem. Szeptember hóban 1153 községben 1417 tüzeset fordult elő 2931 károsulttal és 6.582.226 korona károsszeggel. Ebből a szoros értelemben vett Magyarországra 1001 károsult község és 1256 tüzeset esik 2743 károsulttal 6.322.992 korona károsszeggel. Horvát-Szlavonországból a tüzész által sújtott községek száma ugyanakkor 152, a tüzesetek száma 155, a károsultak száma 188 és a károsszeg 259.234 korona volt.

Hogy ennyi csapás mellett nem nagy kedv mutatkozott a családalapításra, az érthető valóban. Szeptember havában csak 9306 pár kötött házasságot a magyar birodalomban, még pedig 8501 a szorosabb értelemben vett Magyarországon és 805 Horvát-Szlavonországon. Az 1907. év szeptember havával összehasonlítva, 1908-ban 1244-el kevesebb házasságkötés történt; a kilencz első hónapot tekintve pedig 16.577-el kevesebb a házasság-

kötések száma, mint az 1907. év kilencz első hónapjában volt, ami bizony szomorú jelenség nemcsak az eladó leányokra, hanem a véderőre nézve is. A kötött 9306 házasság közül 1352, vagyis 14.53% volt vegyes, ezek közül azonban Horvát-Szlavonországra csak 30 esett, az ott kötött házasságoknak 3.73%-a. Keresztény-zsidó házasság 51 kötöttet e hónapban s ezek közül 22-ben a menyasszony, 29-ben pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez.

Előléptetések a Generalinál. A Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) magyarországi igazgatósága Major Adolf és Varga Márton főtisztviselőket cégvezetőkké nevezte ki.

Egy igazgató elmozdítása. A Bácskai Kender- és Lenfő Részvénytársaság december 19-én rendkívüli közgyűlést tart Budapesten. A közgyűlési meghívó egyik pontja: egy igazgatósági tag elmozdítása. Az elmozdítandó igazgató a részvénytársaság technikai igazgatója, akivel nincsen megelégedve a vezetőség.

A debreczeni kamara gyűlése. A Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara november 19-én tartotta Szabó Kálmán orsz. képviselő elnöklété alatt az évi ötödik közgyűlést. Az ülés népes és eleven volt, a gondosan előkészített ügyeket Szávay titkár, dr. Rédei és dr. Rácz segédtitkárok adták elő. Az elnöki előterjesztések során bemutatta az elnökség a keresk. miniszter leiratait a mértékhiitelesítési hivatalok új beosztásáról. A debreczeni kamara területén Debreczenben, Szolnokon, Munkácson, Nyiregyháza és Máramaroszigeten lesznek ily hivatalok. A közös hadsereg anyagsükségletének biztosítása iránt folytatott tárgyaláson a kamara pályázó kisiparosai 3816 pár lábbelire kaptak megrendelést. A családi otthon törvénytervezete volt egyik kiemelt tárgy a napirendnek. A közgyűlés élénk vita után, melyben a kamara elnöke, titkára s majd minden tagja résztvett, abba foglalta össze véleményét, hogy a legnagyobb óvatosságot ajánlja a kormányának e kérdésben s összefüggést szeretne látni a kilátásba helyezett parcellázási törvény rendelkezéseivel. Dr. Rédei s. titkár a közadók kezeléséről szóló törvénytervezetet terjeszti elő s ismerteti a régi törvénnyel szemben tartalmazott újításait, melyek legnagyobb részükben az adózókra kedvezők. A tüzelőolajra megállapított ideiglenes tarifakedvezmények állandósítását kéri a közgyűlés a kormánytól. Debreczen város orsz. vásárainak 2—2 héttel való előbbre helyezése iránt az illetékes körökkel leendő tárgyalást határozza el. A mezőgazdasági kamarák törvénytervezetének ismertetése után a közgyűlés azon nézetét nyilvánította, hogy a mezőgazdaságnak kamarákban szervezését üdvözli, remélve, hogy megvalósítható lesz a békés együttműködés módja.

Az új bortörvényről. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés közgazdasági bizottsága tegnap megtartott ülésében az új bortörvénnyel foglalkozott és elhatározta, hogy sürgős kérrrel fordulnak a földmivélsügyi miniszterhez aziránt: hallgassa meg a végrehajtási utasítás kibocsátása előtt arra nézve a szakkörök véleményét.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket közli: Kádár Jenő, divatárkereskedés Békéscsaba; — Czuczkes Bernát, bej. czég, Budapest; — Szilvássy László Gyula fűszerkereskedő, Jászberény; — Schwartz Gizella kereskedő, Komárom; — Schwartz Márton szűcs, Budapest; — Gross Béla borkereskedő, Győr; — Flór József kereskedő, Miskolc.

Új kauzióképes papir. A pénzügyminiszter legutóbb a Szentlőrinc—Szlatina—Nasici H. É. Vasút részvényeit óvadékképes papiroknak mondotta ki. Ez pedig annyit jelent, hogy közszállításoknál bántó pénz fejében elfogadják ezeket a viczinális részvényeket is értékük 70 százaléka erejéig.

A cserzett bőrök festése nem tartozik a képesítéshez kötött mesterségek közé. Budapesten történt meg az az eset, hogy az elsőfoku iparhatóság iparigazolványt szolgáltatott ki anélkül, hogy a cserzett bőrök festésére való képesítés igazolását követelte volna. Ezt a véghatározatot az érdekelt iparágak testületei megfélebbzték a tanácshoz, amely azonban helyben hagyta az elsőfoku iparhatóság végzését. Újabb felebbvezést folytán az ügy a kereskedelmi miniszter elé került, aki kimondotta, hogy a cserzett bőrök festése az 1884:XVII. t.-cz. 4. §-a értelmében képesítéshez kötött mesterségek körébe nem sorozható, amennyiben ez a művelet a tímárműhelyből véggyártmányként kikerült cserzett bőrök festését, simítását, olajozását stb. öleli fel, ez a művelet te-

hát sem a tímáripár, sem pedig valami más képesítéshez kötött iparág fogalma alá nem vonható.

A közgazdasági társaság ülése. A Magyar Közgazdasági Társaság folyó hó 27-én, pénteken nyitja meg felolvasásai sorozatát. Ez alkalommal Matlekovics Sándor v. b. t. t. fog előadást tartani Ruhland közgazdasági rendszeréről. Az előadást választmányi ülés követi.

A szász héttírák erdeje. Sok szó esett annak idején a szász héttírák erdejének eladásáról, melyet végre hosszas huza-vona után 18 millióért a Magyar-Olasz Erdőipar R.-T. vett meg. A vételi szerződés egyik lényeges pontja az, hogy a társaság köteles a kitermelendő famennyiséget belföldön feldolgoztatni. A szerződésnek ez a pontja gazdasági és ipari szempontból felette fontos, mert egyrészt az ottani vidék lakosságának munkát és keresetet nyújt, másrészt a nagymennyiségű faanyag a magyar faipar kívánatos fellendülését vonná maga után. Ugy látszik azonban, hogy a Magyar-Olasz Erdőipar Társaság ettől a hazafias kikötéstől szabadulni szeretne. Ezt bizonyítja a társaságnak az a kérése, amelyet a szász egyetem közgyűlése elé terjesztett s amelyben azt kéri, hogy engedje meg a társaságnak, hogy mintegy 800.000 köbméter faanyagot a Lotru folyón Romániába usztasson. A társaság kérése a szerződés egyik lényegesebb pontjának hatályon kívül helyezését jelentené s nem hiszszük, hogy a földmivélsügyi miniszter hajlandó volna megengedni, hogy a magyar faipar és ama vidék lakosságának gazdasági érdekeibe ütköző kérelem teljesüljön, annál kevésbbé, mert a szakértők véleménye szerint nem áll az, hogy 800.000 köbméter fa kitermelése ütköznék itthon nehézségbe. Mindössze 60.000 köbméterre teszik az ilyen szempont alá eső mennyiséget, míg a többi kötélpálya segítségével biztos kitermelhető Magyarországon is. A Magyar-Olasz Erdőipar R. T. egyébként 1906-ban alakult egy millió korona alaptőkével.

Külkereskedelmünk. Bécsből jelentik: A kereskedelmi minisztérium közzéteszi a közös szerződéses vámterület 1907. évi egész külkereskedelméről szóló végleges adatokat. A kimutatás értelmében 1907-ben a behozatal 2587.2 millió korona, az összes kivitel 2658.1 millió korona, úgy, hogy az 1907. évi kereskedelmi mérleg aktívuma 70.9 millió korona, az 1906. évi 186.7 millió koronával szemben.

Kiállítás Japánban. Naganoban szeptember 12-én kiállítást nyitottak meg, amely november hó 10-éig maradt nyitva. E kiállításban 10 prefektúra vett részt. A kiállításban mezőgazdaság, erdészet, gépészet, selyemtenyésztés, ipar, állatok stb. mutattak be. Idegen tárgyak közül csak az Olaszországból és Franciaországból származó nyers selymet és selyemszöveteket említhetjük, amelyeket a japán kereskedelem és földmivélsügyi minisztérium állított ki.

Czimfestők tanfolyama. A Technológiai Iparmúzeum igazgatósága most a czimfestőknek rendez tanfolyamot, amelynek folyamán szakrajtot, színtant és esztétikát tanulnak. Ez az első ilyen tanfolyam Magyarországon és már is igen sokan jelentkeztek beiratásra.

Hírek a postáról. Győr vármegyében fekvő Szap községben november 16-án postaügynökség lépett életbe. — Szilágy vármegye Hidvég községben „Hidvég“ (Szilágy megye) elnevezéssel november 16-án postai ügynökség lépett életbe. — Ugyancsak Szilágy vármegye Erindszent községben „Erindszent“ elnevezéssel november 16-án postai ügynökség lépett életbe. — Udvarhely vármegyében Rugonfalva községben a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által engedélyezett postaügynökség folyó hó 21-én kezdi meg működését. — Torda-Aranyos vármegye Lupsa községben a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által engedélyezett postaügynökség november 21-én kezdi meg működését. — Kalocsán városi távbeszélő-központ rendeztetett be és az a belföldi helyközi forgalom számára is megnyitott. — Márianosztrán Budapest környékbeli távbeszélő-központ rendeztetett be s az úgy a környékbeli, mint a belföldi helyközi forgalomba az érvényben levő beszélgetési díjak mellett bevonatott. — A szécsényi törvényhatósági távbeszélő-hálózatból a budapesti távbeszélő-hálózat előfizetőivel és nyilvános állomásaival, ugyszintén viszont is a beszélgetési dí november 15-től kezdve 3 percczenként

egyszerű beszélgetésért egy koronára szállítottat le az eddigi 2 korona helyett. A sürgős beszélgetési díj ezen forgalomban 3 korona.

A mézshomoktégla-gyártásról. A Magyar Építőművészek Szövetségében november 18-án felolvasást tartott Zsirus Károly gépészmérnök a mézshomoktégla-gyártásról. Az előadás a Szövetség tagjain s a szakkörökön kívül nagyszámu vendég volt jelen.

A székelység bajai. Évek óta állandó a panasz, hogy a Székelyföld elszegényedésének főoka a birtokpolitika rossziasága, amely a székely népnek lehetetlenné teszi a földvásárlást, sőt meglevő kis földjének eladására kényszeríti. E panaszokra, miután a képviselőházban ismételt szóba kerültek, Mezőssy Béla államtitkár a nyár folyamán személyesen is ellátogatott egynehány székely községbe és meghallgatta a nép által szemtől-szembe mondott panaszokat. Ugyancsak a nyár folyamán a földművelésügyi minisztérium megkereste az igazságügyminisztériumot, hogy a saját hatáskörében indítson vizsgálatot aziránt, hogy terhelhetnek-e a székely kisgazdák földvétnél, vagy eladásnál jogtalanul kivett adókkal, vagy egyéb illetékekkel. Az igazságügyminiszter kiküldöttje beutazta az egész Székelyföldet és az összes teherkönyveket tételről-tételre átvizsgálta. Vizsgálódásának eredményét terjedelmes jelentés keretében most nyújtotta be, amelyből kitűnik, hogy a megvizsgált telekkönyvekben egyetlen egy eset sem fordult elő, hogy valamely vételi, eladási, vagy átírási ügyletből kifolyólag a törvényszerű illetéken túl magasabb összeggel terheltek volna meg az illetőt. Az igazságügyminisztérium a jelentést közölte a földművelésügyi miniszterrel, aki ily irányu jelentést fog legközelebb a Háznak tenni.

Az új bortörvény. A soproni kereskedelmi és iparkamara a napokban ülést tartott, amelyen tárgyalták Siegel Sigfriednek, a kereskedelmi szakosztály elnökének az új bortörvényre vonatkozó sürgős indítványát. Az indítvány a kamara borkereskedő tagjai nevében kívánja, hogy a kamara a képviselőházhoz forduljon az új bortörvénynek az édesített borok forgalombahozatalát eltiltó része elhagyása érdekében. Az indítvány utal arra, hogy Ausztriában továbbra is szabad édesített borokat előállítani és forgalomba hozni, ez az intézkedés tehát a versenyviszonyokat érintené. A kamara az indítványt elfogadta.

GYÓGYITHATÓ A SÉRVEZÉS?
 Kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Hátrunk díjtalanul sárt borítékban megkötöl.
POLLITZER SÉRVA MBULATORIUM
 speciális orvos rendelés-intézet
 Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelelel
 Egész nap orvosi tanácsadás rendelés.

VIZÁLLAS.

méter		méter	
nov. 19. nov. 20.		nov. 19. nov. 20.	
Inn	Ehárding 0,20 0,19	3ny	M.-Sziget 0,09 0,08
Duna	Pannau 0,84 0,85		Tekoháza 0,07 0,08
	Lina 1,86 1,88		V.-Nemény 1,09 0,92
	Bécs 1,74 1,75		Tokai 0,08 0,70
	Pozsony 0,03 0,03		Tiszafüred 0,90 0,92
	Komárom 0,89 0,87		Szolnok 1,12 1,04
	Budapest 0,09 0,16		Csongrád 2,02 1,94
	Paks 0,85 0,85		Szeged 1,44 1,42
	Mohács 0,10 0,07		T.-Bocsk 1,38 1,36
	Gombos 0,59 0,59		Titel 0,22 0,24
	Ujvidék 0,56 0,16		Hód 1,08 1,08
	Pancsova 0,48 0,58	Óndava	Óndava 0,40 0,40
	Orsova 0,41 0,89	Tapoly	Rárfia 0,12 0,12
	Morva-falu 0,05 0,05	Hédres	Ladány 1,15 1,14
	Zselina 0,12 0,06	Sáls	Zenleza 0,04 0,08
	Trencsén 0,01 0,02	Hernád	H.-Námet 0,10 0,20
	Szered 0,10 0,15	Rorotya	Margitta 0,22 0,21
	Szt.-Gothárd 0,16 0,10	B.-Ulfalu	B.-Ulfalu 0,29 0,29
	Sárvár 0,95 1,02	Körbe	Ócsa 0,29 0,33
	Vasvár 1,02 1,02		N.-Vár 0,18 0,18
	Zákány 0,94 0,88		Belenyos 0,82 0,82
	Háros 0,57 0,58		Tenke 0,50 0,24
	Füzök 0,18 0,14		Girahona 0,28 0,20
	M.-Szerdah. 0,12 0,10		Borosjenő 0,22 0,20
	Zágráb 0,16 0,16		Békés 0,28 0,28
	Szécsék 1,03 0,96		Gyoma 0,50 0,42
	Mitrovicsa 0,58 0,55		Gy.-Pebóvár 0,00 0,00
	Décs 0,18 0,04		Soborsán 0,00 0,00
	Szatmár 0,44 0,00		Árad 1,44 1,50
	Latorca N.-Máltény 0,08 0,12		Makó 0,83 0,42
	Laborca Munkács 0,00 0,08		K.-Kostély 0,44 0,46
	Laborca Homonna 0,00 0,08		Kiszélt 1,26 0,98
	Ang Perocsény 0,10 0,10		Temesvári 0,77 0,87
			Becskerek 0,77 0,87

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, november 20.

A készáru piacra ma lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és a tegnapi árról hallani sem akartak. Mivel az árubirtokosok egy cseppet sem erőltették a dolgot, csak lényegtelen forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze alig 15.000 mm. buza kelt el, eleinte a tegnapiaknál 10 fillérrel olcsóbb, később változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 26.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.30 korona, 75.5 kilós felsőmagyarországi, hibás búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs csendesebb, a többi változatlan. Forgalomba került: 1000 mm. rozs 20.70—20.85 koronás áron és 50 mm. luczerna 116 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet az enyhére fordult időjárásra való tekintettel nagyon lanyhán és a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben még tovább gyengültek az árfolyamok, amelyek azonban később, sokkal nyugodtabb hangulat mellett, mérsékelt ingadoztak, zárlat előtt pedig élénkebb vételkedvre meglehetősen emelkedtek. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza négy fillérrel, az októberi buza szintén négy fillérrel javult, az áprilisi rozs két fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel gyengült, a májusi tengeri pedig változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	25.35—25.75	79	25.80—26.25
"	76	25.35—25.75	80	25.95—26.35
"	77	25.55—25.95	81	26.10—26.40
"	78	25.65—26.10	82	—
Fejérmegyei uj	75	25.15—25.45	79	25.60—26.00
"	76	25.15—25.45	80	25.75—26.10
"	77	25.35—25.70	81	—
"	78	25.45—25.75	82	—
Pestvidéki uj	74	25.25—25.55	78	25.55—25.85
"	75	25.25—25.55	79	25.70—26.10
"	76	25.25—25.55	80	25.85—26.20
"	77	25.45—25.75	81	—
Bánsági uj	74	25.30—25.60	78	25.60—25.95
"	75	25.30—25.60	79	25.75—26.15
"	76	25.30—25.60	80	25.90—26.25
"	77	25.50—25.85	81	26.05—26.35
Bácskai uj	74	25.35—25.75	78	25.65—26.10
"	75	25.35—25.75	79	25.80—26.25
"	76	25.35—25.75	80	25.95—26.35
"	77	25.55—25.95	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.80—21.10
II.-rendű uj	—	—	—	20.60—20.70
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.20—16.40
II.-rendű	—	—	—	15.80—16.10
Köles	—	—	—	13.75—14.00
Zab I.-rendű	—	—	—	16.90—17.20
II.-rendű	—	—	—	16.50—16.90
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.00—14.20
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra ma elkel:

Buza. Tiszavidéki: 250 mm. 80 kg. 26.60 korona, 150 mm. 80 kg. 26.60 korona, 100 mm. 80 kg. 26.60 korona, 100 mm. 80 kg. 26.55 korona, 200 mm. 80 kg. 26.50 korona, 300 mm. 80 kg. 26.50 korona, 100 mm. 80 kg. 26.40 korona, 460 mm. 80 kg. 26.55 korona, 100 mm. 80 kg. 26.50 korona, 300 mm. 80 kg. 26.25 korona, felső, sárga, 100 mm. 80 kg. 26.55 korona, 100 mm. 80 kg. 26.45 korona, felső, 1000 mm. 79 kg. 26.50 korona, 200 mm. 79 kg. 26.40 korona, 250 mm. 79 kg. 26.20 korona, 200 mm. 79 kg. 26.40 korona, 300 mm. 79 kg. 26.40 korona, 150 mm. 79 kg. 26.35 korona, 150 mm. 80 kg. 26.35 korona, felső, 300 mm. 79 kg. 26.40 korona, 200 mm. 79 kg. 26.40 korona, 200 mm. 78.8 kg. 26.30 korona, 300 mm. 78.3 kg. 26.35 korona, 270 mm. 78.2 kg. 26.25 korona, 1000 mm. 77 kg. 25.15 korona, felső, 100 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 100 mm. 77 kg. 25.10 korona, felső, hibás, 150 mm. 76 kg. 26.20 korona, 100 mm. 78 kg. 26.20 korona, 100 mm. 76 kg. 25.30 korona, felső, úszkös, 100 mm. 72.5 kg. 25.00 korona.

Pestvidéki: 300 mm. 79 kg. 26.30 korona, 1000 mm. 78 kg. 26.05 korona, 100 mm. 77.5 kg. 25.70 korona, sárga, 100 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 100 mm. 77 kg. 25.80 korona, 100 mm. 75.5 kg. 24.80 korona, hibás.

Felsőmagyarországi: 400 mm. 78 kg. 26.00 korona, 100 mm. 76.5 kg. 25.80 korona, 600 mm. 77 kg. 25.80 korona, 400 mm. 77 kg. 25.80 korona, 375 mm. 77 kg. 25.80 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.30 korona, hibás.

Fejérmegyei: 100 m. 78 kg. 26.10 korona. Bácskai: 100 mm. 81.5 kg. 26.60 korona. Bihari: 2500 mm. 80 kg. 26.35 korona, 300 mm. 79 kg. 26.20 korona. Szerémségi: 100 mm. 79 kg. 26.20 korona. Rózsa: 500 mm. 20.85 korona, 200 mm. 20.80 korona, 300 mm. 20.70 korona, készpénzfizetés, paritás. Zab: 100 mm. 17.30 korona, 100 mm. 16.80 korona, készpénzfizetés. Luczerna: 50 mm. 116 korona, készpénzfizetés. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra kóttetett:

Délalótt:
 Előfordult kötése (50 kg.-kint):
 Buza 1909. áprilisra 12.83, 12.80, 12.81, 12.82, 22.88
 Buza 1909. októberre 10.96, 10.99, 10.97, 11.04, 11.03
 Rózsa 1909. áprilisra 10.81, 10.83, 10.80, 10.88.
 Zab 1909. áprilisra 8.61, 8.65, 8.63, 8.64.
 Tengeri 1909. májusra 7.57, 7.58, 7.53, 7.57, 7.55.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.91—12.92
1909. októberi buza	11.05—11.06
1909. áprilisi rozs	10.87—10.88
1909. áprilisi zab	8.66—8.67
1909. májusi tengeri	7.57—7.58

Budapesti gabonaforgalom.
 1908. november 18-ól november 19-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	9247	—
Rózsa	584	—
Árpa	660	102
Zab	1387	202
Tengeri	329	—
Liszt	102	18325
Korpa	—	3953

Értéktözsde.

A megnyugtatóbb politikai hírekre a megnyitás ma élénkebb volt s ha az árfolyamok nem is mutattak jelentékenyebb javulást, az annak tulajdonítható, hogy már az előtözsde zárata felé ismét tartott volt az irányzat. Néhány értékben ma ismét eladások voltak s azok a tegnapiak is alacsonyabb árfolyamhoz jutottak. A déli tőzsdén bécsi eladások nyomták az árfolyamokat, de zárlat felé kedvezőbb berlini jelentésekre javulás állott be. A forgalom a nemzetközi piacon ma élénkebb volt, viszont azonban a helyi értékek forgalma meglehetősen szűk korlátok között mozgott. Kötés mindössze csak a Hazai bank, a Városi vasut és a Salgótarjáni részvényekben volt, emelkedő árfolyamok mellett. A járadékpiac helyzete is valamivel javult. A valutapiac árfolyamai változatlanok. Az Osztrák hitel 629.50 koronáról 627 koronára, a Magyar hitel 733-ról 730.50-re, az Államvasut 679-ről 678.50-re gyengült. Forgalomba került továbbá: Leszámítolóbank 476—473.50 koronán, Jelzálog 424—424.25 koronán, Rimamurányi 525—524.50 koronán, Városi villamos vasut 262—263—262 koronán, Közuti 573—575.50—573.50 koronán, Hazai bank 278—277.50 koronán, Salgó 578—580 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde nyugodt.
 Kóttetett: Osztrák hitelrészvény 629.50—628.50. Magyar hitelrészvény 733.—732.—. Osztrák magyar államvasut 679.50—681.—. Rimamurányi vasut 525.—525.—. Magyar leszámítoló bank 474.50—476.—. Jelzálogbank 424.—424.25. Közuti vaspálya 573.—575.50. Városi villamos vasut 262.—262.50. Magyar koronajáradék 91.50. Hazai bank 287.—. Salgótarjáni közbánya r.-t. 578.—580.—.

Déli tőzsde

Déli tőzsde ingadozó.
 Kóttetett: Osztrák hitelrészvény 626.75—628.—. Magyar hitelrészvény 780.—732.50. Osztrák-magyar államvasut 677.25—679.—. Rimamurányi vasut 522.50—524.75. Magyar leszámítoló bank 473.50—474.—. Jelzálogbank 421.—422.—. Közuti vaspálya 573.75—575.50. Városi villamos vasut 261.—263.—. Magyar koronajáradék 91.55—91.60. Hazai bank 278.—278.80. Salgótarjáni közbánya r.-t. 579.—580.—. Hazai sorsjegy 99.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 3—4 K, 8 napra 6—8.— K, 1908. november hó végére 12—14 K.

Utótözsde.

Az utótözsdén változatlan volt az irányzat. Kóttetett: Osztrák hitel 677.50—628.—. Magyar hitelrészvény 730.50—731.25.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, nov. 20. (Az Egyetértés eredeti távirata.) Az idő ma enyhébb lett s erre a gabonatözsde irányzata valamivel nyugodtabb, annál is inkább, mert a külföldi mértékadó piacokról némileg gyengült árjegyzéseket jelentettek, amit az észak-amerikai tőzsdék a kedvező ausztráliai aratási kilátásokkal motiváltak. A konzum szigorúan tartózkodott a vásárlástól s ezért a piacon lehető legnagyobb üzletelenség uralkodott. Az árak alig változtak, csak éppen buza és rozs lett olcsóbb 5 fillérrel, tengeri és zab változatlan áron maradt, ugyszintén árpa is, amelyben a forgalom növekedett. Argentínából kedvező aratási kilátásokat jelentettek, ami pedig az exportot illeti, e héten 18.000 tonna búzát raktak hajóra, míg a múlt héten 14.000 tonnára rugott a kivitel.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.20—13.75 korona, marosi és bánáti 13.—13.40 kor., mosoni 12.60—13.—, korona, tótfelvidéki 12.55—13.10 korona, déli vasuti 12.60—13.— korona, marchfeldi 12.35—12.75 korona.

Ros: tótfelvidéki 10.55—10.70 korona, csepeli 10.50—10.65 korona, pestmegyei 10.65—10.80 korona, déli vasuti 10.50—10.70 korona szőlőféle magyar 10.50—10.75 kor., osztrák 10.45—10.65 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marcheldi 8.70—9.20 korona, bécsvidéki 9.—9.50 korona, tótfelvidéki 7.90—9.80 korona, csepeli 7.80—8.60 korona, középduinai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasuti 8.40—9.40 korona, északmagyarországi 7.60—9.10 korona, tiszavidéki 7.60—8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30—9.55, új 7.45—3.30 korona, cinquantin 10.25—10.40, új 9.—9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.60—9.20 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.15—9.55 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— kor.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE

Bécs, november 20. A tegnapi tőzsde forgalmának vge felé ismét érvényre jutott barátságos irányzat a mai előtőzsde kezdetére is átment. A tőzsde azonban tartózkodó volt, mert a szerb miniszterelnök kijelentéseit különbözőképpen itélték meg és Mihály nagyherceg utazásának az elhalasztása rossz benyomást tett. Gyenge külföldi jegyzések is visszahatottak a tőzsde irányzatára. Államvasuti részvényeket eleinte élénkebben kerestek, de később az üzleti tevékenység általános ellankadt és különösen Alpesi bányarészvények nem voltak képesek elérni javulásukat teljesen megtartani. Fegyvergyári, Prágai vasmű és Kárpáti petroleum-részvények javultak. Orosz járadék gyengült. A déli tőzsde nyugodtan indult, de később vasártekben eszközölt eladásokra elkedvetlenedett.

11 órákor: zárulnak

Osztrák hitel. 628.50. Magyar hitel. 732.—, Länderbank —.—, Államvasut 680.25 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 112.75 —.—, Alpesi bányatársulat 636.75. Rimamurányi 524.—, Májusi járadék 95.50, Magyar koronajár. 91.50 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 175.25, Német márka 117.22.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 628.25, Magyar hitel 732.—, Länderbank 427.50, Unio-bank 533.—, Államvasut 679.75, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 111.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 635.25, Májusi járadék 95.50, Magyar koronajár. 91.50, Török sorsjegy 175.—, Német márka 117.22, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 523.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, november 20. (Osztrák értékek zárulata) 4-2 százalékos papír-járadék 95.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.95, 1860-as sorsjegy 153.—, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol osztrák bankrészvény 290.—, Bécsi Bankverein 509.50, Osztrák-magyar bank 1753.—, Déli vasut 112.25 Dunagőzhajózási társ. 935.—, Dohány rész. 363.—, Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.13 Osztr. Lloyd 397.—, 4.2 sz. ezüst. jár 95.25—98.55, Osztr. koronajár. 91.50, 1864-es sorsjegy 263.50, Osztrák hitelintézeti részvény 628.25, Union-Bank 532.50, Osztrák Länderbank 427.25, Osztrák-magyar államvasut 678.75, Elbavölgyi vasut 442.25, Alpesi részvény 632.25, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.55, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegy 175.40. javult.

Bécs, november 20. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 109.90, Tiszai és szeg.

kölcs. sorsjegy 139.75, Magyar hitelbank részvény 733.50, Magyar leszámító és váltó részvény —.—, Rimamurányi 521.05, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 388.—, Magyar koronajár. 91.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.10, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.55, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelz. bank 423.—, Magyar keresk. bank 33.45

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, november 20. (Értéktözsde.) A tőzsde vontatott irányzatban nyílt meg, gyenge külföldi, különösen newyorki tőzsdei jelentések hatása alatt. Később az árfolyamok, különösen bányáértékek némileg emelkedtek, miután az Iron Monger mai jelentése megerősítette az Iron Age tegnapi kedvező helyzetjelentését. Ez a többi piacra is jó hatással volt, ennek dacára a forgalom szűk határok között maradt. Bankok csak jelentéktelen ingadozásoknak voltak kitéve. Járadékok jól tartották magukat, szintegy gőzhajósrészvények, amelyek csak később morzsolódtak le némileg, míg villamosági részvények realizációkra engedtek és csakis a nagy berlini közuti vasut részvényei akadtak vevőkre. Zárlat felé az árfolyam ingadozó volt. Balkán-értékek árfolyama alig változott, csak szerb értékek hanyatlottak 0.55%-al. Porcelánértékek 4%-al estek az osztrák porcelánkartel legközelebbi felbontására való tekintettel. A készpénzpiac ipari értékei jól tartott irányzatban nyugodt üzlet mellett voltak forgalomban. Napi pénz 1½ százalék, ultimó-pénz 3 százalék és lejjebb, magánleszámítási kamatláb 2½ százalék.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 198.—, Déli vasut 20.80, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.75, Disconto Commandit 180.10, Dinamit-truszt 155.—, Harpeni 195.—, Unifikált török járadék 92.75, 4,2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.75, Magyar koronajár. 91.80, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 225.25, Gelsenkircheni 188.25, Laurakohó 195.25, Szilárdult.

Frankfurt, (Zárlat.) november 20. 4-2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.05, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.80, Osztrák hitelintézeti részvény 198.40, Osztrák-magyar államvasut 146.—, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bankverein 143.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön —.—, 4,2 százalékos ezüstj. járadék —.—, Osztrák koronajár. 95.50, Magyar koronajár. 91.85, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasut részvény 20.80, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 853.25, Párisi váltóár 815.25, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) november 20. 4-2 százalékos ezüstj. járadék 98.20, 1860. sorsjegy —.—, Déli vasut 20.80, 4 százalékos aranyjáradék 98.25, Osztrák hitelrészvény —.—, Osztrák-magyar államvasut 198.25, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.30. Nyugodt.

London, november 20. Angol consol 84 7/16.

Páris, nov. 20. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.70, Osztr. aranyjáradék 97.25, Magyar aranyjáradék 94.25, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 493.—, 3 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 291.—, 5 százalékos marokkói járadék —.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.25, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.65, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 512.—, 4 sz. Szerb járadék 1907. —.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.65, 4 százalékos unifikált török jár. 92.25, Török sorsjegy 173.50, Török dohányrészvény 389.—, Osztrák föld-hitelintézet 1102.—, Osztr. Länderbank 470.—, Magyar jelz. bank 454.—, Banque de Paris 1526, Banque Ottomane 708.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 118.—, Meridional vasut 672, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 569.—, Rio Tinto 18.75, Sucrerie d'Egypte —.—, Tula 281.—, Thomson Houston —.—, Urikányi kőszén —.—, Chartered 21.50, De Beers 324.50, East Rand 108.50, Jagersfontein 110.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 60.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.18, Váltó német piacokra (rövid) 122.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 10/32, Olasz aranyváltó (rövid) 2/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 250.95, Magánkamatláb 2 1/4, Szilárd.

DZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1908. november 20-án.

A napokig tartó hideg időjárás után hirtelen beállott melegebb idő a vágott baromfi és vadárak ellanyhulását idézte elő, mely azonban a friss húsárakat nem igen érintette. Az időjárás következtében beállott csekélyebb árcsökkenés azonban csak ideiglenesnek tekinthető s annak ismételt megváltozása az elvesztett különbséget vissza fogja hozni. A múlt napok nagy hidege különben az árúirtókóskat, főleg almagészletük visszatartására készítette s így csak kevés áru érkezett a piacra, ami azonban ezen cikkekben csak az árakat szilárdította meg, anélkül, hogy azok emelkedtek volna. Vajból a hozatalok csökkentek, anélkül, hogy magasabb árakat engedélyeznének. Burgonyából különösen a rozsburgonya renkívül magas árt ér el s így ajánljuk a készletek bejelentését. Hagyma szintén igen szilárd. Tojás ára napról-napra emelkedik.

Mai árak:

Husneműk: Helybeli marhahus hátulja 120—140 K, eleje 96—108 K, vidéki borju, bőrbőn hosszan mérve súlylevonás nélkül 92—108 K, helybeli borjúhús 116—132 K, sertéshús szalonnával 120—132 K, lehuzott sertés 124—136 K, szalonna friss 120—124 K, szalonna sózott 124—128 K, szalonna füstölt 140—144 K, olvasztani való 124—136 K, hárj 140—144 K, sertésszár 144—148 K, mind métermázsánként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.20—3.60 K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vad: Öz 1.40—1.60 K, szarvas —.80 —.90 K, dämvd —.90—1.— K, vaddisznó —.80 —.1.— K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.70—3.— K, nyul sült 1.20—2.— K, fogoly 1.—1.20 K, fácán 2.80—3.— K, szalonka —.— K, darabonkint. Fenyvesmadár kötegie —.—.

Baromfi-félék: Élő rántani való csirke 1.20—1.60 K, sütni való 2.—2.60 K, kacsá sovány 2.80—3.40 K, kacsá hizott 4.—5.— K, liba fiatal —.— K, lud hizott 10.—14.— K, tyuk 3.—3.60 K, pulyka 5.—7.— K páronkint. Vágott: szépen tisztított baromfi; hizott lud 1.16—1.24 K, hizott rucza 1.20—1.30 K, hizott pulyka 1.20—1.50 K, levestyuk 1.20—1.40 K kg.-ként, Pulárd 1.80—2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.20—2.50 K, II. 1.90—2.— K, főzővaj (köpült) 1.70—1.80 K, tehénturó —.18—20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldszéjék: Burgonya (vagonáru) sárga 6.80—7.20 K, rózsá uj 7.60—8.— K, fehér 5.20—5.80 K, kifli 10.—14.— K, sárgarépa 8.—10.— K, petrezselyem 8.—12.— K, vöröshagyma makói 22.—28.— K, közönséges hazai 10.—12.— K, fokhagyma 30.—40.— K, káposzta 5.—6.— K, 100 kg.-ként. Burgonya, új —.—, K, kalarábé —.— K, 100 db., spárga solo K, közép —.— K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes —.— K, kifejtett —.— K, zöldbors hüvelyes —.— K, kifejtett —.— K, Paradicsom 16.—20.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának —.— K, eczetbe —.—, savanyítani —.— K 100 darabonként.

Gyümölcsjék: Szőlő —.40—.60 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 28—54 K, másodrendű 16—24 K, harmadrendű apró áru 8—12 K. Körte elsőrendű —.80—1.— K, másodrendű 40—60 K, dió I. 40—60 K, II. 30—40 K.

Vegyesárak: Méz —.80—.84 K, gyümölcisz —.— K, gomba száraz —.— kilogrammonként.

Tojás: bácskai 111—120 K, erdélyi apróbb áru 116—118 K.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, november 20. Felhajtott: 225 drb élő borju (közte 17 rugott), — drb leölt borju, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 84—92 fillér, kivételesen 96 — fillér; középminőségű élő borjúkért 74—82 fillér; leölt borjúkért — 92 fill.; silány és rugott borjúkért 32—66 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Élő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronkint. Az irányzat lanyha volt, az árak 4—6 fillérrel kgként csökkentek

Sertéskereskedelmi csarnok. Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 20-án. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 114-116 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 116-117 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 117-118 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül súlyban) fillérig, közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) 118-120 fillérig, Könnyű (páronként 240 kgr.) 118-120 fillérig.

Sertésüzlet. Budapest, nov. 20. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 178 darab sertés, 96 darab süldő, 6 darab malacz. Pófelhajtás drb sertés, drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 1103 darab sertés, 185 darab süldő, 12 darab malacz, összesen 1281 darab sertés, 231 darab süldő, 18 darab malacz. Eladatott 1111 darab sertés, 81 darab süldő, 6 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 170 drb sertés, 200 darab süldő, 12 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 98-104 fillér, ételsúlylevonással fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig, 94-100 fillér, ételsúlylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül fillérig, ételsúlylevonással 100-104 fillérig; fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig fillér, ételsúlylevonással 116-124 fillérig, könnyű 220 kg-ig fillér, ételsúlylevonással 112-122 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül fill-ig, könnyű 140-300 kgr-ig fillérig, ételsúlylevonással fillér. Belüdi süldő 94-108 fillérig, horvát süldő fillérig. Malacz 104-108 fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, éldsúlyban értendő. A vásár irányzata élénk. Az arak változatlanok.

Budapest, nov. 20. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 178 darab sertés, 96 darab süldő, 6 darab malacz. Pófelhajtás drb sertés, drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 1103 darab sertés, 185 darab süldő, 12 darab malacz, összesen 1281 darab sertés, 231 darab süldő, 18 darab malacz. Eladatott 1111 darab sertés, 81 darab süldő, 6 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 170 drb sertés, 200 darab süldő, 12 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 98-104 fillér, ételsúlylevonással fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig, 94-100 fillér, ételsúlylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül fillérig, ételsúlylevonással 100-104 fillérig; fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig fillér, ételsúlylevonással 116-124 fillérig, könnyű 220 kg-ig fillér, ételsúlylevonással 112-122 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül fill-ig, könnyű 140-300 kgr-ig fillérig, ételsúlylevonással fillér. Belüdi süldő 94-108 fillérig, horvát süldő fillérig. Malacz 104-108 fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, éldsúlyban értendő. A vásár irányzata élénk. Az arak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 20.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Károly okleveles tanítót a neboiszi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Kürz Emlánc budapesti lakost állami végrehajtóvá a nagyszabonyi pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségben, az abrudbányai adóhivatalhoz Himmel Dezső butyini segélydíjas adóhivatali gyakornokot adótitkár minőségben; a belügyminiszter Trettina Árpád határrendőrségi hivatali segédtitkár a belügyminisztériumhoz irodasegédítésként, a belügyminiszteri számvevősegreghez Pély Károly számvevősegi díjnyel díjtalan számgyakornokká; a földmivelésügyi miniszter Kloiber Ferenc győri lakos, gépészt a debreczeni gazdasági akadémiához gépkezelővé ideiglenes minőségben; az igazságügyminiszter Márton József somorjai járásbírói díjnyel a bazini járásbírói díjnyel irnokká, Meccsér László váci országos fejezteti címzetes főfegyőrt ugyanezen intézetbe valóságos főfegyőrré; a temesvári ítélőtábla elnöke dr. Herbek Miklós zombelyi lakos, ügyvédielőt a temesvári ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká; a vukovári pénzügyigazgatóság Marics Ádám fizetés nélküli vámgyakornokot a mitroviczai fűvámhivatalhoz segélydíjas vámgyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Kertész Ignác kaposvári járásbírói díjnyel a pécsi ítélőtáblához helyezte át. Megerősítések. A földmivelésügyi miniszter Radecics Antal, az északi folyamammézői hivatalnál alkalmazott ideiglenes minőségű irodasegédítésként. Pünnauer Kálmán, a sátoraljai helyi kulturműnoki hivatalnál alkalmazott ideiglenes minőségű irodasegédítésként, valamint Bacsó Mihály a deliblati kincstári bírtok kezelésénél alkalmazott ideiglenes minőségű irodasegédítésként állásukban véglegesen megerősítette.

Pályázat. Vöröskőn (Trencsén várm.) postai ügynöki állásra december hó 10-ig lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 20-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt csaknem mindenütt volt csapadék, amelynek mennyisége az ország közepén, északkelet-délnyugati irányban átvonuló sávban 10- és 20 mm. között ingadozott, Mohácson pedig 27- és Fiumében 33 mm-nyi csapadék esett. A hőmérséklet tovább emelkedett és számos helyen az éjjel is a fagypont felett volt; a maximum Crkveniczán 12 C° és a minimum Magyaróváron -7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóköny idő várható, hősüléddel és még sok helyütt csapadékkal.

Table with columns: Állomás, Lágyulás mm, A. hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérő skálát. Lists various stations like A-Szalina, Ungvár, Kősmárk, etc.

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Lists various types of wheat and their prices.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Hőzsa, Sárga. Lists different varieties of potatoes and their prices.

Table with columns: Különféle termények, Faj, Pénz, Aru. Lists various agricultural products and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of bonds and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of bank shares and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of insurance companies and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of goods and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of bank shares and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of insurance companies and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of goods and their prices.

Table with columns: Pénz, Aru. Lists various types of goods and their prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

Napnyugot.

Végsőt vonaglon vérzik ki a Nap,
Szétfrocscent vérént messze elviszi,
A piros, pálás, uszó alkonyat.

Hol az azur s a naptest összeérnek,
Lila foltoktól tarkállik az ég.
Keleten borul árnya a sötétnek.

Az ég közepén fakó, tompa fény.
A felhők alját már homály borítja.
Selyemszálakból lassan varrogatja
Fátylát az alkony az égszínén.

Hét óra van . . . Még fel-felnéz a nap,
Sárga arczával még egyet nevet.
S a vértelen, haldokló nagy fejet
Levágja egy sötét felhő-darab.

Abonyi Andor.

(Roosevelt tréfiája. Roosevelt nemrég alaposan megréfélt vagy hatvan vezérkari tisztet, kiket egy kis sétára hívott meg. A hadfiak még akkor sem sejtettek semmi rosszat, mikor Roosevelt a séta előtt egy kis beszédet tartott hozzájuk arról, hogy a katonának béke idején is edzenie kell a testét, hogy megállhassa helyét a háború fáradságai között. Roosevelt vezetése alatt, kit Garfield titkár, Bacon államtitkár, Bell és Wetherspoon tábornokok is kísérték, a csapat a bouldi hídnál gyülekezett a Rock Creek Parkban. S megkezdődött a „séta”, melyet a hadfiak nem egykönnyen felejtettek el. Az elnök árkon-bokron keresztül fölrohant egy magas domb tetejére s nevetve várta a lihegve utána törtető csapatot, mely azt hitte, hogy ott fönt vége lesz a sétának.

— Itt nincs semmi különös — mondotta Roosevelt — tehát gyorsan le innen.

S a másik oldalon szederbokrok, sziklák közt ismét lerohant a völgybe s onnan kézzel, lábbal, térdrel dolgozva föl egy sziklás magaslatra. Mindig Roosevelt járt legelől. Mikor a legutolsó ember is fölért oda, Roosevelt — aki csak ezt várta — a másik oldalon ismét lerohant a köves, hepehupás talajon, egy huszonöt méter széles folyóhoz, melynek vizébe gondolkodás nélkül belevetette magát. Mi-

vel a víz hónaljig ért, tárczáját, irományait, óráját a kalapja alá tette. A csapatnak kénytelen-kelletlen követnie kellett a kénytelen-kelletlen vezetőt. Roosevelt ért partra legelsőnek s nevetve rázta le magáról a vizet.

— Még mindig nem vagyunk fáradtak — mondá — s az ilyen hideg fürdő jó étvágyat csinál.

Ezzel gyors iramban futni kezdett s a „séta”, melyre a tiszteket meghívta, nyolcz kilométernyi megerősítő menet után végződött.

(André sorsáról.) Jelentettük már, hogy egy kopenhágai híradás szerint Chalker amerikai hajóskapitány Labrador-sziget északkeleti részében megtalálta volna André sírját. E híradás kapcsán újra föl-támad emlékezete anna a tragédiának, mely a tudomány történetében meg van örökítve.

André a Spitzbergaktól észak-nyugatra eső dán szigetektől 1897. július 11-ikén délután 2 óra 35 perczkor indult el utolsó útjára. A Svenksfund nevű hajó földézetén, mely az expedíció tagjait Stockholmból a főlzállás helyére szállította, a reggeli órákban imára gyültek össze az utitársak. Tizenegy óra tájban André társai kíséretében elhagyta a hajót és az indulásra való előkészültre kiadta utolsó parancsait. Délután 2 óra 30 perczre tüzte ki az indulás idejét. A léghajó kosarához erősített svéd lobogót vígan lengette az arktikus szél azzal a kék horgonynyal díszített fehér selyemszálcsokkával együtt, amely egy hölgy ajándéka volt. André, aki nagyon meghatottan látszott, utitársaival a kosárba szállt, miután készorítással elbucszott barátaitól. André parancsára ekkor a léghajót tartó utolsó kötelet is elmet-szették, mire az óriás gömb méltóságteljesen a levegőbe emelkedett. André még egyszer és utoljára le-emelte süvegét, s meglepetvén, mondá:

— Hilsen scheme til Sverige!
(Köszöntöm Svédországot!)

A léghajó lassan a Hollaendernaes-félsziget felé fordult, és északi irányban délután 3 órakor végkép eltűnt a szemhatárról.

Ettől a percztől kezdve az egész művelt világ aggodva leste az expedíció sorsáról szóló híreket. Két hét múlva, július 28-ikán érkezett felőle az első hír, az is szomorúan hangzott: Lehmann holland hajóskapitány, a Dordrecht gőzös parancsnoka jelentette, hogy a Jeges-tengerben André léghajóját ismerte föl, amint összeesve uszott a vízben. A hír, noha megerősítést nem nyert, igaz részvétet és aggodalmat keltett mindenfelé, és most már kezdett tüne-
deni a remény, hogy André valaha visszatérne. Az expedíció halvégetéről szóló legutolsó híradása 1902. márczius havában járta be a világsajtót. Ebben

az időpontban táviratok érkeztek Newyorkból, melyek szerint a Hudson-öböl mellett fekvő Churchill erősségből küldött jelentés állítólag arról is megemlékezett, hogy az eszkimók fenn, a legmagasabb északi vidékeken, három embert öltek meg, akik „nagy repülő hajóval” érkeztek oda. Pedig már 1900. december 20-ikán lemondottak a reményről a családtagok, hogy André valaha visszatérjen; e napon ugyanis Harthias közjegyző irodájában az eltűnt André fiúve és huga jelenlétében ünnepélyesen föl-bontották a végrendeletét. Megindulás vett erőt a jelenvolutakon, amikor a közjegyző feltörte a fekete pecséttel lezárt borítékot, amely egy kis papíros-csomagot rejtett. A csomagocskában levelek voltak; némelyikre ezt írta André: „Olvasatlanul el kell égetni”. Több levél híres tudósoktól származott, akik valamennyien serkentették André az északi sark kikutatására. Mintha André a maga mentésére és vakmerő vállalkozásának igazolására őrizte volna meg ezeket az okmányokat. De Fonville francia professzor levelének szelére André czeruzával ezt a megjegyzést tette: „Igazan lehet, ámde már késő, amikor a visszalépésnek nincs helye”. Hogy maga is érezte szomorú végét, kitetszik ez végrendeletének kezdő szavaiból: „Előestéjén olyan vakmerő vállalkozásomnak, amilyenre még nem volt példa, az az előérzet támad bennem, hogy ez az utazás halálotomat jelenti”. Sejtése tehát valóra vált. Két társa: Strindberg és Fränkel osztozott szomorú sorsában.

(Esküdtétel kommandósóra.) A német katonának csakugyan nincsen párja. Ha a dicső osztrák armádián végigtekintünk, akkor látnuk csak, miért maj-molja oly szeretettel a porost. Mert ott minden ka-tona valóságos gép. Aki nem hiszi, hallgassa meg az alábbi históriát. A berlini polgári bíróság a gárda-
ezredhez fordult azon megkereséssel, hogy kézbe-sítsen X. Y. közkatonának egy végzést, melyben megeskütése elrendeltetik. Az inspekeziós gárdatiszt kezéhez kapja a végzést. Szemébe vágja a monokli-ját, elolvassa a végzést, gondolkodóba esik, majd előhívja a közkatonát és felolvassa előtte a bíróság rendelkezését.

— Hallotta, közlegény! — szól rá kemény han-gon. — Az van itt megírva, hogy esküdjék meg! Szedje össze a sütnivalóját, be a hassal, ki a melle! és tegyen esküt! . . . Egy, kettő! . . .

A katona azt hitte, hogy fegyvelemsértést követ el, ha nem engedelmeskedik, hát letette sietve az esküt.

A hadnagy pedig kapta magát és jelentést tett a bíróságnál, hogy az esküt annak rendje-módja sze-rint kivette. Micsoda képet vághatott ehhez a csá-zári csodabogárhoz a bíróság!

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY, —

Írta: FRED. VILLER.

72

— Az ön barátja, a detektiv, alkalmasint ördöngösen ravasz ficzkónak képzei magát, mert ez alkalommal túljárt az eszemen — mor-gott az angol dühösen, amint egyedül maradtunk. — No, talán találkozunk még egyszer, amikor a látszma egyenlőbb lesz; akkor visszafizet-még ezt neki.

— Monk majd meg fogja tudni védeni ma-gát — feleltem én haragosan.

A ficzkó utálatlaltól töltött el.

— Inkább azt kívánja, hogy soha többé ne találkozzanak — tettem még hozzá.

Monk ebben a pillanatban jelent meg újból a kajütáiban és azonnal Hovellhez fordult:

— Nos, Hovell ur, gyorsan elő azzal a bi-zonyítékkal, amelyről beszélt!

Az angol kinyitott egy fali szekrényt, egy ideig turkált benne, végre előszedett valamit, aminek olyan formája volt, mint egy összehaj-tott levélnek.

— Ilyesmí mindig hasznára lehet az ember-nek; ezért nem égettem el. Itt van egy levél a komornától, azon a napon írta, mikor felakasz-totta magát. Ez elég bizonyíték lesz. De kikötöm újból magamnak, hogy ha átadom, nem gördi-tének akadályt az elutazásom elé.

— Becsületszavunkat adjuk, hogy semmi-féle akadályt nem állítunk az útjába, ha teljes és érvényes bizonyítékot szolgáltat nekünk.

Az angol odadobta a levelet az asztalra. Monk felnyitotta és olvasta:

„Kedves Hovell ur!

Ön az egyetlen ember, aki szerencsétlenség-emben jó volt hozzám; de mindez a jószág kár-haveszett és elpazarolt erő egy olyan terem-

tésre, mint én vagyok, ki az elpusztulásra szü-letett. Ön már előbb is óvott attól a nyomo-rulttól, akiben én vakon megbíztam. De mennyi bűn kellett hozzá, míg végre felnyitlak a sze-meim.

Először a lopásra csábított, hogy meg le-gyen az alap a házasságunkhoz és azután egye-dül szökött meg az általam lopott pénzzel. Mégis örömmel ragadtam meg ajánlatát, hogy kieszkö-zli felmentésemet és a kedvesemmel megesküdhetem. De újból megcsalt. Tudom, hogy tegnap elhagyta az országot. És egyuttal meg-tudtam, hogy jóltevémet, Frick kisasszonyt vá-dolják azzal a bűnnel, amelyet én követtem el.

Nem értek sokat az efajta erkölcsös dol-gokhoz, annyit azonban tudok, hogy az én éle-tem elvesztett élet és Frick kisasszonyt csak úgy tudom megmenteni, anélkül azonban, hogy engem ismét börtönbe hurcolnának.

Ha meghallja, hogy már nem élek, vágja le a levél legelső részét és küldje el a törvény-széknek. Az anyámra nem merem bízni. Sejtí, hogy én loptam el a gyémántot és naponta kí-noz annak holléte felől.”

A levél első szelén nagy betűkkel ez állt: „Csak én egyedül loptam el az öreg Frick ur gyémántját és Jürgens prokurátornak adtam el 5000 koronáért. Rajtam kívül senki se bűn-hődjék ezért.

Junius 18 . . .

Reiersen Eveline.”

Nem tudtam tovább uralkodni magamon. — Maga a legnagyobb gazember, akiről csak valaha hallottam. Hovell vagy Davis, vagy bárhogyan nevezi is magát! — kiáltottam rá és feléje rohantam. Azt hiszem, leütöttem volna, ha Monk közbe nem lép. Különbem nem volt szükség erre, mert szavamra úgy megin-gott és támolygott, mintha fejbe vágták volna. Monk így szól:

— Barátomnak köszönheti, hogy előre figyelmeztettük. Davis ur, az én szándékom az volt, hogy csak fusson a rendőrség karma közé, mikor a hamisítást fölfedezték.

Az angol halottsapadt volt, Reszkető kéz-

zel egy pohár pálinkát töltött magának és egy haitásra kiitta.

— Nincs már semmi mondani valód? — kérdeztem Monk-tól. Menjünk, mert nem tudom nézni ezt a gazembert.

Gyorsan felmentünk a kajüt-lépcsőn és be-ültünk a csónakba, amely már várt reánk.

Néhány hónappal később megjelent az uj-ságokban ez a hír:

A játék újaiból áldozata.

Az ismert iacht, a „Deerhound” legutóbb Monacoba érkezett. Tulaidonosa, bizonyos Ho-vell nevezetű, ott eladta, miután összes pénzét elvesztette. A vétel árát is eljátszotta és tegnap szétzuzott fejjel, kezében kilőtt revolverrel buk-kantak rá a parkban.

Nyár volt és a gyümölcsiak buja pompában álltak. Öttagu kis társaság ült a hüvös mu-zeumban.

— Az örök igazság keze hamarabb elérte őt, mint gondoltuk — szóltam én, miután Monk felolvasta a hirt.

— Béke hamvaira! — szólt az öreg Frick. — Az öreg Davis nagy gazember volt, de azt hiszem, a fia még túltett rajta.

— De mi lesz az ügyvel? — kérdezte Klára. — Szeretném, ha az egész világ tudná, milyen rágalommal illette szegény Sigridet anakidején.

— Akiknek barátságára igényt tartok, azok ismerik a dolgot — szólt Sigríd halkan. — Írtó-zom a törvényszék előtt még egyszer megie-lenni.

— Teszek egy ajánlatot, ami megoldás lesz — szóltam én. — Irok egy regényt az öreg ur gyémántjáról! Azt mindenki el fogja olvasni, ugye-bár? És ilyen módon mindenki megtalálja majd az igazságot.

(Vége.)

SZINHÁZAK
Szombaton, 1908. november 21-én

Nemzeti Színház

Hófehérke.
Színmű 3 felvonásban egy előjattal. Irta: Bródy Sándor.
Személyek:
Órgo tiszteletes Gabányi
Marika Várady A.
Halassa Rajnay
Az orvos Gál
Holóna Paulay E.
Az orvos felesége Rákosi Sz.
A kis tisztietes Rozsahegyí
A barát Polhos
A fekete ruhás lány Visváry M.
A kövér ur Horváth
A földcsur fia Mészáros

Kezdeté fél 8 órakor

III. Kőr. Operaház

A hegyek alján.

Opera egy előjattal, 3 felvonásban. Irta Lothar Rudolf, zenéjét szerzette D' Albert Jenő.

Személyek:
Sebastianó Takács
Tomassó Venczell
Moruccio Dainoki
Mária Szamosi E.
Antonio Ambrusó
Pepa Payer M.
Rosalia Várady M.
Navi M. Szoyér L.
Podro Környei

Kezdeté 7 órakor.

Urániaszínház

Zárva

Várszínház

Napamasszony.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Victorien Sardou.
Noivellné Csilling
Susane Török L.
Thevenot Deszó
Berard Bonis
Davray Náday B.
Barzac Horváth
Bondinos Mihályfi
Pulot Kovács
Pilocheul Heivey
Beriquin Bartos

Kezdeté 7 órakor

Vigszínház

Először:
Visszatérés Jeruzsálemből.
Színmű 4 felvonásban irta Maurice Donnay, fordította Adorján A. Michel
Goth
Andrée M. Hármat
Henriette Judita Góthné
Suzanne P. Gazsi M.
Haendelsohn Lázár Fenyvesi
Emil Vendrei
Dr. Lurdan Lihány.
Vovenberg Tanay
Georges Tapolczay

Kezdeté fél 8 órakor

Magyar Színház

A császár katonái.
Iráma három felvonásban. Irta: Földes Imre.
Karády István Vágó
Karády Zoltán Garas
Karády Erzsébet T. Halmi M.
Schnaller Lajos Z. Molnár
Marjay István Réthey
Szilassy Ernő Törzs
Jóász Géza Csontos
Szarossy Agost Vándori
Keller Gyula Báthay
Szedlacsé János Papp
Pintér István Tarnay
Ferenz Körmeny

Kezdeté fél 8 órakor

Csütörtökön, december 3-án este fél 8 órakor a Royal-teremben

Mme Charles Cahier

dalestélye.

Jegyek: a »Harmonia« zeneműkereskedésben 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók, Váci-utca 20.

Szombaton, november 28-án a Royal-teremben este fél 8 órakor

Talapkovich
Andrea dalestélye.

Jegyek: a »Harmonia« zeneműkereskedésben kaphatók, Váci-utca 20.

Kedden december 1-én a Royal-teremben este 1/28 órakor

Györgyné Alexander
Erzsi dalénekeső és
Kemény Rezső

hegedű-művész tanár hangversenye.
Jegyek a 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók a Harmonia zenemű-kereskedésben Váci-utca 20. sz.

2 zenekari hangverseny

Wiener Concertverein

Pénteken, december 11 és szombaton december 12-én a Vigadó nagytermében.

1-5 estély **Löwe Nándor** vezetése alatt.

Műsor:
BEETHOVEN: Leonoranyitány III. sz.
BRAHMS: Haydin-változatok.
BENZUR: III. Szimfonia.
WAGNER: előjáték a »Mesterdalnokok«-ból.

2-ik estély **dr. Strausz Richard** vezetése alatt.

Műsor:
BEETHOVEN: III. Szimfonia.
STRAUSS: Domestica Szimfonia.
STRAUSS: Todes-Verklärung.

Jegyek mindkét estére a 20, 18, 14, 10, 7 és 6 K-ért a »HARMONIA« zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók, Váci-utca 20.

Pénteken, december 4-én este fél 8 órakor a Royal szálló termében

Nagy Géza

zongoraestélye.

Jegyek: a 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók a »Harmonia« zeneműkereskedésben Váci-utca 20.

Vasárnap, december 6-án este fél 8 órakor a Royal-teremben

Fráter Loránd

dalestélye.

JEGYEK: a »Harmonia« zeneműkereskedésben a 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért, Váci-utca 20.

Csütörtökön, december 10-én este fél 8 órakor a Royal-teremben

Ada Adrienne

dalestélye.

JEGYEK: a 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kaphatók a »Harmonia« zenemű- és zongorakereskedésben Váci-utca 20.

Kedden, november 24-én, este fél 8 órakor a Royal-teremben

Dohnányi Ernő

zongoraművész hangversenye.

JEGYEK: a 10, 8, 6, 4 koronáért kaphatók a »Harmonia« zenemű- és zongorakereskedésben Váci-utca 20.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI., Hegymező-u. 17.
Ma és minden este:
IFJABB
SYLVESTER SCHAEFFER
Az artisták királyának fellepte.
Sevilla rózsája
REGEL II. Kármácsos spanyol balletje.
és a nagysebás
NOVEMBERI MŰSOR.
Jegyelővétel 10-1 és 8-8 óráig a nappali pénztárnak.
PÉNZTÁRI TELEFON: 93-36.
A télikerében reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK csigányszínház hangversenye.

A PARADICSOM KABARET
ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.
Igazgató Widsohy Bessó József. Karmester Nádor Mihály
Évösz Ilonka, Kondor Ernő, Nogrady Gigi, Csabai Zsófi
Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dainoky Imre
Balin Béla, Tarján Vilmos, Báttaszóky Lajos konferenciér

RABLOK A BANKBAN
Aktuális tréfa, elődaja az egész személyzet.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltozok és teljes értőket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
izabella-utossarkán

Butorvevők figyelmébe!
Menyasszonyi kelengyék, teljes lakásberendezések, egyes butordarabok, tekintettel a szilárd munkára és izléses kivitelre, bámulatos olcsó áron szerezhetők be 21 év óta fennálló és előnyösen ismert
aszialos és kárpitos butor gyártelepünkön.
Állandó kiállítás: Művészies urasági fényűzési butorokból, finom polgári és egyszerű polgári szükségleti berendezésekből. — alólírott cégnek fióküzlete nincsen a **Patyi Kálmán, Lőrincz** céggel nem azonos, amit tévedések elkerülése miatt kérünk tudomásul venni.
PATYI TESTVÉREK
székesfővárosi butortelepe,
VII. ker., Rákóczi-ut 7 (Stern-palota Pannónia-szálloda mellett.)

Első magyar hanglemezgyár
Gyár: BUDAPEST, VIII., Nap-utca 29. szám. Vezérképviselő: IV., Eskü-ut 6. sz. (Klotild palota).
Elsőrendű gyártmány! Ujdonságok!
Hollandi leány főlvételei, gróf Kinszkyné Páimai Iika, Peiráss Sári, Király Ernő, Papir Sándor legjobb számal.
Csókkirály, 100 év múlva, Tatárjárás Csókkuplet.
Peti Lajos zongoraművész eredeti magyaros, zongora-felvétel.
500 új felvételeit tartalmazó hanglemezjegyzék ingyen! Mindenütt kapható!

ELSŐ-MAGYAR-HANGLEMEZGYÁR
BUDAPEST
VII. Nap-utca 29.
Kitűnő gépek, lemezek és tük.

SZINHÁZAK

Szombaton 1908. november 21-én

Királysínház   **Apollo - Projektográf**
TELEFON 68-39.

Hollandi lány.
Magyar operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Ausztin Hurgon. Zenéjét szerzette Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Személyek:
Lapp Adrien,   Szirmai
De Coop, hadnagy   Boros
Van Vuyt, karnagy   Király
Fook, pálinkagyáros   Hoross
Jolly, leánya   Petrassy S.
Freda, utóshura   Kosáry E.
Inapaz, gyarvezető   Papir
Vilma, szakácsnő   Pálmay
Hilms Simon   Német

Kezdeté 1/8 órákor

DELI

ÉTTEREM ES KÁVÉHAZ
a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán).
Az ujonnan átalakított
étteremben naponta **FIVE O'CLOCK.**
Délután és este a **KRAUSE** művészvartott hangversenyt rendez.
A fényesen berendezett emeleti diszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.
A meleg és hűvös ételeknek házhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, egy mint eddig, a legpontosabban és ízletesen eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

Kalap Király

a legelőcsébb és új divánok megtervezés, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatunk.

Különös gondot fordítunk Bocsos partfogásért eszedünk műhelyünkben Hársta-u. 33. nól kalapok átalakítására.

Osztermann és Stern
kalapos mester
Eskü-ut 6. (Klotild palota.)

Szigoruan szabott árak!

STEINHARDT MULATO
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma es mindennap:

Eredeti udonság! **A nőtlen férj** Eredeti udonság
Böhözet, írták: Glinger és Tamssig, Fordította: Szóke Ss.
Est megelőzi

A DAKTILOSKOPIA bohözet, írta: Lucifán
Joseph Glazzerow orosz ének és tánczosport, Max Turk kómikus jonglör, Steinhardt, Gyárfás, Salti Hermin, Hajnai Eila, Pápay új magánzenekarral.

A remek telikertben reggeli zene és tánc, előrendő attrakciók. Beéptüdj minca. — Jegyek: 2-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. es Özy Koni Józsefné dohánykültönlegességi áruházban Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel kéredekelt helyaru előadás. Szinre kerül: A daktiლოსkopia.

Surányi

szalonzukorkák

legfinomabb minőségben

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss **teasütemény** is kapható.

Surányi cukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

A »GLOBUS« müintézet és k'adóval-lalat részvönvtársaság
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

Képes-Levelezöláp
2 millió darab

készletét mélyen leszállított árak mellett eladja

Raktáron vannak **karácsonyi, ujóvi, husvétii, valamint genre** kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvétel vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállíttatik.

FOLIES CAPRICE
gazgatók: LEITNER és KELETI   főrendező: ROTT SÁNDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor
9 1/2 órákor: MA   Ujdonság!

A detektivkirály
Bohözat, írta: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órákor.   Végül 11 órákor.

FREIE LIEBE
Erdősétep, írta: Satyr.   Rendező: Werner Ödös.
Továbbá: Türk Berta, Nana, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szöve-számakal. Trebitsch Sándor mint háromör.

Nappali pénztár d. a. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban előrangú tánc attrakciók

— Kezdeté fél 12 órákor. —

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a **GUMMI KIRÁLY**-nál

HATSCHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körut 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

BUTOR   DUS VALASZTÁS AMELY KESZPENLEK MINT RESZLETFIZETESRE RENDHIVÜLI ÖLCSÖSÁRON HÁRHATÓ

EHENTREU TESTVEREKTEL
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17 (ANDRÁSSY-SÁRKÁN)
KAPAL ARJEGYZÉK INGYEN.   TELEFON 62-27

Eredeti francziagyacok a para, selyemgummi és halhólyagok (szuczaja kor. 150, 2 3 4 5 10 koronára). Egy korona beküldése után franko és bérmentve küldök 8 drb. legfinomabb minta stülteményt discretió mellett

NEUMAYER LIPOT Budapest, gummiaru-különlegességek VI. Váozsi-körut 3 s   szerzőház

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

IO
atrakció!

F. Sziklay Szeréna vendégfelléptével —
VERA VIOLETTA Eysler-Stein nagy operettja.
MODERN TANTALUS
Gróf Löwenstein francia bohözata.

A kölkert tikörtermén n reggeli 5 óráig láncat rakciók. Jegyárusítás a nappali pénztárban Bárd és Molitot jegyirodában és Kontné dechánylórszéjében.

BUDAPESTI CABARET
DONBONIÉRE   Telefon 52-88.
VI., Teréz-körut 28.

Minden este 9 1/4 órákor

HANS STRICK és MIKA MIKUN

a müncheni „Elf Scharfriebler” esaró tagjai. (Német és francia csanszonok. — Zenei gyorstaizóik.) Axonkivál a teljes fényes új novemberi műsor. Turohányi Olga, Nyáczy Antal, Dr. Szalay, Virágh stb. — 2 bohözat. 2) esarószám.

Jegyek az ószes jegyárusító helyeken. Bővebbet a plakátok

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ES MŰÖRÁS-üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ARJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ES BÉRMENTVE.

HETI MUSOR.

November	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígcsínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Városi Színház
22 Vasárnap d. u. este	Fry Pál Hóhéherke	Fidelló	nutya van a kertben Visszat, Jeruzs.	A nagymama Hollandi lány	A sashók A tulso partról		

Ujdonságok

Ujdonságok

ACETYLEN-LÁMPÁK

Bárdi József részv.-társ.

VÁROSI ÜZLET

VI., Liszt Ferencz-tér 15.

Andrássy-ut mellett.

Telefon: 116-34.

Telefon: 116-34.

7750 szám.

IV.

Eladási és szállítási hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. ménésbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében folyó évi december hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor a birtokon hizlalt 330 darab sertés után származó hus, továbbá vészen át nem ment 1200 darab sovány süldő serlés, farkák és 450 darab szopós bárány eladásra; nemkülönben a mezőhegyesi ménésbirtok részére

500 mtm. oldalankint 40 kg. súlyu és 300 » » 30 » »

és a palánkai csikótelep szükségletére szállítandó 180 mtm. oldalankint 40 kg. súlyu pörkölt szalonna beszerzésére zárt írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az 1 koronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott sajátkezűleg aláírt zárt ajánlatokat az egyes csoportoknak megfelelő felirással jelezve legkésőbb folyó évi december hó 16-ik napjának délelőtt 10 óráig a mezőhegyesi m. kir. ménésbirtok igazgatóságához nyújtsák be, később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ugy az eladási, mint a szállítási részletes feltételek a vezetésem alatt álló ministeriumban a gazdasági főigazgatónál (IV. főosztály), valamint a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatóságánál megszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1908. évi november hó 14-én.

M. kir. földmivelésügyi minister.

958. sorozat **Bon 028. szám**

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyart orvosai mű-és kórházának Budapest, VII., Erzsébet-körút 50 sz. köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 10% azaz tízről százalékos árkedvezményt adni az eredeti

F. Bergerand fils

párizsi állományosságú févzeres gyártmányból kimerítő készletű árjegyzék díjmentesen küldve kivágatott az „Egyszerűsített”-ből. 25708

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci-utcza 2.

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből. Kétszázötven díjmentes

Meghívás.

A Zólyomi takarékpénztár részvénytársaság t. cz. részvényesei meghivatnak az intézetnek 1908. évi december hó 20-án délután 3 órakor a városház termében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

A közgyűlés tárgyai:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére küldendő bizottság választása.
2. Az igazgatóság jelentése a részvény és tartaléklőke felemelési művelet keresztülviteléről.
3. Ebből főleg az alapszabályoknak az 1908. évi márczius hó 1-én tartott rendes évi közgyűlés által elrendelt revízióját, illetve módosítását.
4. Más, esetleg beérkező indítványok tárgyalása.

Figyelmeztetnek a t. cz. részvényesek, miszerint, amennyiben szavazati jogukkal élni akarnak, részvényeiket az alapszabályok 16. §-a értelmében a közgyűlés megtartása előtt 3 nappal — folyó év december 16-án déli 12 óráig térítvény mellett az intézet pénztáránál letétoményezni sziveskedjenek.

Zólyom, 1908. november hó 20-án.

Drottner Pál igazgató.

MESÉS

AJÁNDÉKOT AD

A BAZÁR

A DIVATLAPOK KIRÁLYA

KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT

A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-U 16

Grammofonok

Cimbalmok

Citerák

Fuvolák és

egyéb hangszerek

részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Árjegyzék ingyen!

Most jelent meg!

A magyar nyelvi oktatás módszeréről

Dr. WESZELY ÖDÖN

szabad előadása,

melyet a Hivatalos Tanítótestület ülésén tartott.

Gyorsírói feljegyzések alapján

Ára 1 korona

Kapható

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

JAMI és

HALHOLYAG

óvózer-különlégek, valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban! Orvosiag ajánlva. Feltétlenül biztos.

Árak tuczonként:

korona 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16.

Női óvszer „Pessarium oclusivum” Mensinga tanár szerint K 3-5

Bevezető készlet hozzá K 3.-

UJ! „Auto vaginal Spray” a jelenkor legmegbízhatóbb női különlegessége ... K 15.-

„Diana-óv” havibaj-kötő hölgyek részére ... K 11.-

Haskötők, gummi görcsérhársnyák és irrigátorok. Szétküldés eredeti gyári árak és titoktartás mellett

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiáruk és betegápolási cikkek gyára

Budapest, IV., Korczaherczeg-utca 17.

E hirdetési rovatban minden szövegi beiktatása közönséges peit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegi beiktatása közönséges peit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
szekrények és ajuk, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény boltban, Budapest, V. Mátyás-utca 6/C. 28

Mézédes
csemegé téli szőlőt fagymentes csomagolással postakosárként 2.80, 25 kilogrammért 12 korért, nemcsak kizárólag válogatott példányok és óriás bírsalmát postakosárként 2.40 50 kg. 16 kor. Fajbortokat hektóliterenként 24 korért szállítja Gyümölcs-Értékelési Csengrádról.

Ananász
kajszinbaracklekvarnak kilóját 2.20, mézédés szilvalekvárnak 1 kg. különleges bírsalma sajnálnak 1.60, papírhejú csemegédő 5 kg. 3 korért. szállítja Gyümölcs-Értékelési Csengrádról.

Fidelitas
magánnyomozó irodát VI. Nagymező-utca 45. Elváltak kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítették felelősséggel, legközelebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. L. 3. sz. j. szám.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes seregre képesítő vizsgálatot teljesíti Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál "Tanár" Budapest Thököly-ut 8. L. 3.

**Ázonnali pénz-
előleg** beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz rakományokat, utólagos díjfizetésre és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-ter 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít "Magán-utólk" Előkészítő Rottenbiller-utca 1. 9239

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökösödési származó egyenként is pótolni áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lantester 20 forint, Eörefekvő lantesterkeretű, modern Hammerles 35 forint, Gruner-zárú, Bücksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejjector (ölténykivétel) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővektel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brannung Welodoghammerles, ugyanitt Görtz Zeiss, Voigtlander és más finom fegyverek, perszina szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón ázonnali eladó. IV/E. Egyetem-ter 5. szám. Radonál. (Nem Egyetem-utca.) 49082

Pénzszekrények
és amerikai iradabutortok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Eirsek és Társa Budapest, VII. Zsigmond-utca 11.

Ha köllög
vagy rekedt, Réthy-fele czukorkát vegye 60 fillérért.

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kézműves és kőfaragó vizsgákhoz biztos sikerrel. Szerey díjazás mellett előfogat tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagyis műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-ter 17. 29116

**12 db. Makart-
fénykép**, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legszebb kivitelben **HERZ fényképésznél**, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Kézimunka
himzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Passzománnygyár, Nagymező-utca 48. szám. 27903

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Alaszékvények kérék 7805

Stenográfia
Előkezi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépiás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A "Stenográfia" Országos Bababerg gyorsíró és gépi-iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépi-írás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai reális tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A "Stenográfia" szepirasi osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirasoktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévi szendő össze hasonló hazai és külföldi iskolák. Kérten tájékoztatást.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alk. vizsgákra, állami vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
Jogi szemináriuma, Budapest, Weiszl-utca 18 szám.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és állami vizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén állami szolgálati állami vizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpesti IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesseze össze más hirdetéssel

A legelőnyösebb részleltetőzóra **zongorát, pianinót, czím balmot, hegedűt** készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csak a Reményi nagy magyar bank szociális részlegén. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 55. szám.

Soványván
Az egyedüli eredménytől kizárt házasság a dr. William Hartley tanár amerikai erőteljes-pora. Soványk tartós, szép testtel testidomokat nyerne. - Hölgyek remek köböl. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vízszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknélkülözhetetlen tápszer. Kifünetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. - Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Fraktár: Balass Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépi-írás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1883-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a felelősbercer szakiskola. (Csak Liszt-Ferenc-ter 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vizsgálatot Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel és más hirtetésünket utazó újabb tanfolyamokról független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át. 28944

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég vállalat bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, eseményeket, lakások üzemeltetését nélkül megfigyelést a elvált egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 16. Telefon 108-52. 28887

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerzhettek be Kulesár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoewffy-u. 9-11.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt-Ferenc-ter 13. sz.

Modern urasági butorok
alkalmi vétel és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és részbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt-Ferenc-ter 8. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14-03.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékár nagykereskedők Budapest, VII., József-körút 41. Fő-üzlet: Baross-ter 4. sz. és Budán Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Üzenetekkel nem dolgozunk.

Villamos világitás
sajtó dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos csikk árjegyzék ingyen. Arajánlati és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy --- 40.- frt Vaságy matracsosál 8.50 • Gyermekágy --- 11.50 • Sodronyágy-betét 8.50 • Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám TELEFON 67-01.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az **Erzsébet király-
asszony emlékére**

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és művészeknek eredeti kéziratain kívül 50 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királyné életörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképevel **ára 20 korona.**

Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a «Petőfi társaság» megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a **Petőfi Album**

is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és érték es díszműnek megrendelési ára 16 korona.

Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az **Erzsébet Királyné Album** kiadóhatalmában Budapest, Erzsébet-körút 50

Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűzők helyben és vidéken lelvételek.

6666

Zalog-cédulát
ingokrol is, brilliánsot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiéket veszek. Kertész ékszerész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahogany butorok, szönyegek és függönyök valódi angol bérgeparitúrák eladása és vétel.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 282 **Raciny-utca sark.**

30 forint. Varrógépek
egy új valódi család Singer varrógép részletekkel, 5 évi jótállással csak **SINGER A.**

műépítész Budapest, főüzlet Akadémia-utca 55. Minden nemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

INGYEN. GUMMI
és különböző óvszer-árjegyzékünkkel ártó tartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA
törvényesen védett férfi GUMMI-különlegesség tucattja 12.- kor., 8 tucattól 20% engedmény.

Uterus - Spray
legújabb higiénikus női szer 14 kor. **GUMMI - HALHOLYAG** 2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucattja. Mintagyűjtemény 13 darab 4 K. Pess velus 8-8 K-g. Irrigator 8 kor. és feljebb. Bides vasállványon 3 kor.

Magyar Orvosi Moszterár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházal szemben). Postas címre és a vöröskeresztre ügyeljenek.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYÍTÁSOK
MINDEN EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPEP 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTUVAL 55-68 CEM. NAGYSÁGRAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA.
KÉPVISELŐK MINDENNYI ÉPÉLVÉTELÉNEK.

SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPÉRTŐ ÉS RAFAEL FÉNYKÉPÉRTŐ MŰTEREM BUDAPEST, VI. ROTTENBUILLER-UTCA 66. KÖNYVTETVE A HÖBÖLÉN PÁRSI MŰHEZTŐZŐ KÁLLITÁSON DÍSZKÖZLEVI, KERESZTELÉSI ÉS ARANY-ÉREMMEL.